

ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021-2028г.

**Програмата е приета с решение № 303
от протокол № от 31.10. 2022 г. от сесия на Общински
съвет - Сунгурларе**

Съдържание

№	Описание	стр
I.	ВЪВЕДЕНИЕ	5
II.	НОРМАТИВНА УРЕДБА	7
III.	АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	16
1.	Природо-географска и териториално-административна характеристика	17
	<i>Географско положение спрямо територията на страната</i>	17
	<i>Релеф</i>	18
	<i>Климат</i>	19
	<i>Води</i>	19
	<i>Почви</i>	20
	<i>Полезни изкопаеми</i>	20
	<i>Горски територии и защитни зони</i>	20
	<i>Населени места в общината и брой население.</i>	21
2.	Социално-икономически фактори	21
	<i>Демографско развитие</i>	21
	<i>Етническа структура</i>	23
	<i>Икономически активно население</i>	23
	<i>Състояние на местната икономика</i>	23
	<i>Образователна структура</i>	25
	<i>Култура, културно-историческо наследство и туризъм</i>	26
	<i>Транспортна и техническа инфраструктура</i>	27
3.	Анализ на компонентите на околната среда и факторите, които им въздействат	28
3.1.	Атмосферен въздух	28
	<i>Система за мониторинг</i>	29
	<i>Източници на емисии</i>	29
	<i>Анализ на ситуацията. Основни изводи и препоръки за подобряване на КАВ по отношение на ФПЧ₁₀</i>	33
3.2.	Води	35
	<i>Повърхностни</i>	37
	<i>Подземни</i>	41
	<i>Язовири</i>	45
	<i>Водоснабдяване</i>	48
	<i>Отвеждане и пречистване на отпадните води</i>	50
3.3.	Почви и нарушени терени	51
	<i>Почвени типове</i>	51
	<i>Въздействие на деградационните процеси върху почвите и тенденции на проявление</i>	53
	<i>Ерозия</i>	54
	<i>Вкисляване и засоляване</i>	54
	<i>Замърсяване на почвите</i>	54
	<i>Свлачища</i>	55
	<i>Минерални ресурси</i>	55
3.4.	Биологично разнообразие и защитени територии	56
	<i>Лечебни растения</i>	56
	<i>Национална екологична мрежа. Натура 2000. Защитени територии</i>	64
3.5.	Зелени площи	81
3.7.	Отпадъци	84

	<i>Количество и състав на отпадъците</i>	84
	<i>Инфраструктура за управление на отпадъците</i>	87
	<i>Финансиране на управление на отпадъците</i>	96
	<i>Прогнози</i>	97
3.8.	Шум	102
	<i>Нормативна уредба в областта на шума в околната среда</i>	103
3.9.	Радиационна обстановка и влияние на нейонизирани лъчения	106
	<i>Йонизирани лъчения</i>	106
	<i>Нейонизирани лъчения</i>	107
3.	Управленски фактори	108
4.	Информираност на обществото по въпросите на опазване на околната среда	111
5.	Финансово състояние	111
IV.	СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ	114
V.	ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ	119
VI.	ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	120
VII.	ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	122
VIII.	ОРГАНИЗАЦИЯ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА	133

Използвани съкращения

АВ	Атмосферен въздух
БЕК	Биологични елементи за качество
БО	Битово отопление
ВТ	Водни тела
ГМО	Генно модифицирани организми
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДГС	Държавно горско стопанство
ЕС	Европейски съюз
ЕСТЕ	Европейска система за търговия с квоти
ЗБР	Закон за биологично разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитени територии
ЗЛР	Закон за лечебни растения
ЗМСМА	Закона за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОПОЕЩ	Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети
ЗП	Закон за почвите
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИБР	Източнобеломорски район
ИВТ	Изкуствени водни тела
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
НИМХ	Национален институт по метеорологич и хидрология
НОЧЗ	Норма за опазване на човешкото здраве
НСЗИ	Националната схема за зелени инвестиции
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ООН	Организация на обединените нации
ОПООС	Общинска програма за опазване на околната среда
ОПОС	Оперативна програма „Околна Среда“
ОПУО	Общинска програма за управление на отпадъците
ПБВ	Питейно-битово водоснабдяване
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПВТ	Повърхностно водно тяло
ПМ	Пункт за мониторинг
ПР	Промишленост
ПС	Прагова стойност
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУРБ	План за управление на речните басейни
РДВ	Рамкова директива за водите
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда
РОУКАВ	Райони за оценка и управление на КАВ

РС
СГК
СГС-СКОС

СДК
СМ
СМВТ
СО
СПИ
ТР
ФПЧ
ЦН

Референтни стойности
Средногодишна концентрация
средно годишните стойности на стандартите за
качество на околната среда
Средноденоношна концентрация
Средномесечна концентрация
Силно модифицирани водни тела
Строителни отпадъци
Собствени периодични измервания
Транспорт
Фини прахови частици
Целева норма

ВЪВЕДЕНИЕ

Опазването на околната среда е сред най-важните приоритети на съвременното общество. За опазване на природните богатства на страната и осигуряване на здравословна околна среда за живот, труд и отдих на населението е необходимо да се провежда целенасочена и комплексна екологична политика на държавата. Нейните задължителни елементи са изграждането и усъвършенстването на законодателството и нормативната уредба и наличието на институции, осигуряващи постоянен контрол и оценка на състоянието на околната среда, вземане на управленчески решения и тяхната реализация.

Законовите разпоредби в сферата на опазването на околната среда имат многопосочен характер, поради което те са практически ефективни само когато са подкрепени с конкретни форми на реализация. Една от тези конкретни форми е изготвянето на програма за опазване на околната среда приложима на местно ниво, като се интегрират икономическите и социалните цели при планиране на дейностите в тази област.

За начало в създаването на Общинските програми за опазване на околната среда (ОПООС) се счита Първата конференция на министрите по околна среда през 1991г., на която е взето общо решение да се създаде Обща програма за опазване на околната среда за страните в Европа, която да послужи като рамка за по-добра координация на усилията за възстановяване и опазване на околната среда на национално и международно ниво.

Концепцията за устойчиво развитие, приета ООН за околна среда и развитие, в Рио де Жанейро през 1992г., формулира новите принципи за организиране на дейностите в обществото. Приетият план за действие на ООН „Дневен ред 21“, отрежда много важна роля на местните власти в процеса на вземане на решения за околната среда – те са най-близо до хората, най-близо до проблемите и в много случаи най-близо до решенията.

Определенията дадени в справочната литература описват програмата, като изложение на основните цели и задачи на дадена организация в определена област. В много случаи понятието „програма“ се отъждествява с план за работа, план за действие. В този смисъл общинските програми за опазване на околната среда, би могло да се дефинират, като целенасочено планиране на дейностите в областта на околната среда за определен период от време и следва да се считат като инструмент за постигане на подобрения в областта на околната среда.

Общинската програма за опазване на околната среда (ОПООС) на Община Сунгурларе е разработена на основание чл. 79, ал. 1 и ал. 2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Програмата се разработва за периода 2021-2028г, обхващайки всички дейности, които произтичат като задължение на общините по опазване на околната среда. Основните задачи, които се поставят с програмата, са свързани с настоящи проблеми по опазването на околната среда, бъдещи мероприятия за намаляване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на план за действие, съдържащ схеми и организация на изпълнение, източници на финансиране и др., което ще доведе до едно дългосрочно планиране.

При разработването на програмата са спазени методическите указания на Министерство на околната среда и водите (МОСВ), относно структурата и съдържанието на общинските програми за околна среда.

Принципното право за приемане на стратегии, прогнози, програми и планове по въпроси от местно значение, включително опазване на околната среда, е дадено на Общинските съвети с чл. 21, т.12 от Закона за местното самоуправление и местната

администрация (ЗМСМА). Програмата е периодичен и отворен документ, който може да бъде допълван съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство или други фактори.

Програмата е изготвена с цел да се открият приоритетите на общината в областта на околната среда, за да се набележат ефективни мерки за решаване на съществуващите екологични проблеми, да се насърчи използването на природните ресурси на територията на общината за икономически потенциал и да се аргументират проектите, които ще бъдат предложени за финансиране от фондовете на Европейския съюз (ЕС).

НОРМАТИВНА УРЕДБА

В процеса на хармонизация на националното законодателство с европейското екологично право, през последните години Министерство на околната среда и водите в сътрудничество с други министерства е разработило редица нормативни документи, хармонизиращи българското законодателство със съответните актове на законодателството на ЕС. Изготвените нормативни актове, съгласно ранга си са приети от Народното събрание на Министерски съвет на Р.България. Във всички нормативни актове, приети през последните години, специално внимание се обръща на определянето на компетенциите, правата и задълженията на администрацията на централно, регионално и местно ниво за прилагането и налагането на изискванията, произтичащи от постиженията на правото на ЕС.

Законодателството по опазване на околната среда в България може условно да се раздели на общо(хоризонтално) и секторно (вертикално) законодателство.

Към хоризонталното законодателство могат да се отнесат Законът за опазване на околната среда (ЗООС), който с подзаконовите нормативни актове, е основен гарант за постигане на екологичните цели за устойчиво развитие. Той ревизира системата от екологични стандарти и въвежда принципите „Замърсителя плаща“, „Правото на обществеността да бъде информирано“ и „Превенция на замърсяването“.

Вертикалното законодателство обхваща секторите: Води; Въздух; Природа; Почви; Климат; Отпадъци и Превантивна дейност.

За целите на настоящата разработка са разгледани нормативните актове и документи, имащи отношение към Програмата, които са разгледани в секторите „въздух“, „води“,

„природа“, „почви“, „отпадъци“, „климат“, „шум“, „радиация“ и „превантивна дейност“ , налични на официалната интернет страница на Министерство на околната среда и водите

(МОСВ)-<http://www.moew.government.bg/bg/vuzduh/kachestvo-na-atmosferniva-vuzduh/normativni-aktove/>

На национално ниво са приети и действат следните законодателни документи:

І. ЗАКОНИ

ЗАКОН ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА /ЗООС/ - ДВ., бр.91/25.09.2012 г., посл. изм. и доп. ДВ.,

бр.21 от 12 май 2021г.

Законът за опазване на околната среда е Рамковият закон за екологично законодателство в България, който урежда принципни общи постановки (ОВОС, интегрирано предотвратяване и контрол на замърсяването, право на обществен достъп до екологична информация, икономически регулатори и др.) и специални секторни изисквания към компонентите на околната среда (води, въздух, почви и др.).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

С този закон се уреждат обществените отношения свързани с опазване на околната среда за сегашните и бъдещите поколения и защита здравето на хората, съхраняване на биологичното разнообразие, опазване и ползването на компонентите на околната среда, контрол и управление на факторите увреждащи околната среда и източниците на замърсяване; предотвратяване и ограничаване на замърсяването. Създаване и функциониране на Национална система за мониторинг на околната среда; стратегиите, програмите и плановете за опазване на околната среда; събирането и достъпа до информация за околната среда; правата и задълженията на държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазване на околната среда.

За прилагане на ефективни мерки за опазване на околната среда, ЗООС залага на спазването на принципите за устойчиво развитие, предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве; предимство на предотвратяване на замърсяването пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него; участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда; информиране на гражданите за състоянието на околната среда; замърсителя плаща; съхранение, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие; възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредени райони; предотвратяване замърсяването и увреждането на чисти райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях; интегриране на политики по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения; достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Съгласно чл.79 ал. 1 от ЗООС, кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда в съответствие с указания на Министъра на околната среда и водите.

Съгласно ал. (2), програмите по ал. (1) обхващат период на изпълнение не по-малък от 3 години.

(3) Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програми чрез участие на своите експерти и предоставяне на информация. При разработването, попълването и актуализирането на програмите се привличат и представителите на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

(4) Програмите се приемат от общинските съвети, които контролират изпълнението им.

(5) Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране.

(6) Отчетите по ал. 5 се представят за информация в РИОСВ.

ЗАКОН ЗА ЧИСТОТАТА НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ/ЗЧАВ/(обн. ДВ., бр. 45 от 28.05.1996г., изм. и доп., бр 18 от 2 март 2021г.)

Основният нормативен документ за опазване на атмосферата е Законът за чистотата на атмосферния въздух. Законът цели да защити здравето на хората и на тяхното потомство, животните и растенията, техните съобщества и местообитания, природните и културни ценности от вредни въздействия, както и да предотврати настъпването на опасности и щети за обществото при изменение качеството на атмосферния въздух в резултат от различни дейности. Със закона се урежда определянето на показатели и норми за качеството на атмосферния въздух; ограничаването на емисиите; правата и задълженията на държавните и общинските органи, на юридическите и физическите лица по контрола; управлението и поддържането на качеството на атмосферния въздух; изискванията за качеството на течните горива, в това число контролът за спазване на изискванията за качеството на течните горива при пускането им на пазара, и тяхното разпространение, транспортиране и използване; ограниченията в емисиите на серен диоксид при използването на течни горива, ограниченията за допустимо сярно съдържание на петролните деривати и начинът на тяхното изгаряне от плавателни средства, които се намират в пристанищата на Република България в българския участък на р. Дунав, вътрешните морски води, териториалното море и в изключителната икономическа зона.

Съгласно разпоредбите на чл. 27 (1) (Изм. – Дв, бр.27 от 2000 г., бр.91 от 2002 г.) в случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите на вредните вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените

норми по чл. 6 в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение.

ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ /ЗУО/ (обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012г., изм. и доп. бр. 53 от 26 юни 2018г., изм. И доп. ДВ бр. 19 от 05.03.2021 г.)

Законът за управление на отпадъците е основния документ, който регламентира мерки и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Със закона се определят изисквания към продуктите, които в процеса на тяхното производство или след крайната им употреба образуват опасни и/или масово разпространени отпадъци, както и изискванията за разширена отговорност на производителите на тези продукти с цел насърчаване на повторната употреба, предотвратяването, рециклирането и друг вид оползотворяване на образуваните отпадъци. Управлението на отпадъците има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда и се осъществява в съответствие с изискванията на нормативните актове.

ЗАКОН ЗА ВОДИТЕ /ЗВ/ (обн. ДВ, бр. 67 от 27.07.1999г. изм. и доп. Бр17 от 26 февруари 2021г.)
Законът за водите е рамковия закон, който урежда собствеността и управлението на водите на територията на Р.България, като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водостопанските системи и съоръжения. Целта на закона е да осигури интегрирано управление на водите в интерес на обществото и за опазване на здравето на населението, като създаде условия за:

- намаляване на замърсяването на водите;
- опазване на повърхностните и подземните води и водите на Черно море;
- прекратяване на замърсяването на морската среда с естествени или синтетични вещества;
- намаляване на заустванията, емисиите и изпускането на приоритетни вещества;
- предотвратяване или намаляване на вредните последици за човешкия живот и здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност, свързани с вредното въздействие на водите.

ЗАКОН ЗА ПОЧВИТЕ /ЗП/ (обн. ДВ, бр. 89 от 06.11.2007г., изм. ДВ, бр. 98 от 27 ноември 2018г.)

Законът за почвите урежда обществените отношения, свързани с опазване на почвите и техните функции, както и тяхното устойчиво ползване и трайно възстановяване като компонент на околната среда. Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс и опазването им е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и на физически и юридически лица. Целите на закона са:

- предотвратяване увреждането на почвите и нарушаването на техните функции;
- трайно запазване на функциите на почвите;
- възстановяване на нарушените функции на почвите.

ЗАКОН ЗА ОТГОВОРНОСТТА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ОТСТРАНЯВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ /ЗОПОЕЩ/ (Обн. Дв, бр. 43 от 29.04.2008г., изм. бр. 96 от 10 ноември 2020 г.)

Законът урежда отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети при спазване на принципа „замърсителя плаща“ и на принципа на устойчивото развитие. Със закона се определят:

- екологичните щети и непосредствената заплаха за възникването на такива щети;
- правомощията на органите на изпълнителната власт и правата и задълженията на операторите;
- процедури за избор и осъществяване на превантивни и оздравителни мерки, в т.ч. консултации с обществеността;
- изискванията за сътрудничество и обмен на информация по отношение на екологичните щети с други държави и с Европейската комисия.

ЗАКОН ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ (Обн. ДВ, бр.35 от 24 април 2006г., изм. и доп. ДВ бр. 67 от 23 август 2019г.)

Законът за опазване на земеделските земи урежда опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи, вкл. условията и редът за промяна на тяхното предназначение.

Със закона се регламентира Предназначението на земеделските земи производство на растителна продукция и паща на добитък по начин, неувреждащ почвеното плодородие и здравето; Промяната на предназначението на земеделските земи, което се допуска само по изключение при доказана нужда и при условия и по ред, определени със закона и т.н

ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА (Обн. ДВ., бр.61 от 25.07.2014г., изм. и доп. ДВ, бр. 65 от 21 юли 2020г.)

Закона за защита на растенията урежда отношенията, свързани със:

- *фитосанитарни мерки Международната конвенция по растителна защита, одобрена от Конференцията на Международната организация по земеделие и прехранване – ноември 1997 г.*
- *опазването на растенията и растителните продукти от икономически важни вредители;*
- *наблюдението, диагностиката, прогнозата и сигнализацията в растителната защита;*
- *интегрираното производство на растения и растителни продукти и контрола върху интегрираното производство;*
- *фитосанитарния контрол върху растенията и растителните продукти и защитните мерки срещу въвеждането в страната на карантинни вредители по растенията и растителните продукти, и защитните мерки срещу тяхното разпространение в страната съгласно изискванията на Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 г. относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността;*
- *мерките по прилагане на Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ, L 309/1 от 24 ноември 2009 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 1107/2009";*
- *изискванията към продуктите за растителна защита с цел защита на здравето на хората и животните и опазване на околната среда, биологичното им изпитване, тяхната употреба съгласно изискванията на Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди (ОВ, L 309/71 от 24 ноември 2009 г.), наричана по-нататък "Директива 2009/128/ЕО", и контрола върху производството, пускането на пазара, търговията, преупаковането и употребата им;*
- *изискванията за извършване на специализирани растителнозащитни услуги и последващия контрол върху тях;*
- *мерките по прилагане на Регламент (ЕО) № 2003/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. относно торовете, наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 2003/2003";*
- *изискванията към торовете, подобрителите на почвата, биологично активните вещества и хранителните субстрати и контрола при производството, пускането на пазара и употребата им;*

ЗАКОН ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА (изм.и доп. ДВ. бр.19 от 5 март 2021г.)

Законът за ограничаване изменението на климата урежда обществените отношения свързани със: провеждането на държавна политика по ограничаване изменението на климата; прилагане на механизмите за изпълнение на задълженията на Република България по Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата (ратифицирана със закон – ДВ, бр. 28 от 1995г.) (ДВ, бр. 68 от 2005г.) (РКОНИК) и Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата (ратифицирана със закон – ДВ, бр. 72 от 2002г.) (ДВ, бр. 68 от 2005г.) (Протокола от Киото); функциониране на Националната схема за зелени инвестиции (НСЗИ); Функционирането на Националната система за инвентаризации на емисии на вредни вещества и парникови газове в атмосферата; прилагането на Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ); Администрирането на Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове (НРТКЕПГ); мерките за намаляване емисиите на парниковите газове от използваните течни и енергия за транспорта; изпълнение на задълженията, произтичащи от Решение №406/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г., относно усилията на държавите членки за намаляване на техните парникови газове, необходими за изпълнение на ангажиментите на Общността за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020г. Функционирането на Схема за доброволно намаляване на емисиите (СДНЕ).

Законът има за цел чрез предприемането на национални мерки и въвеждането на европейски и международни механизми да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочно планиране на мерки за адаптация към климатичните промени.

ЗАКОН ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ /ЗБР/ (Обн. ДВ. Бр.77 от 9.08.2002г., изм. и доп. ДВ бр. 98 от 27 ноември 2018г.)

Законът за биологичното разнообразие урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Република България. Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

Със закона се цели:

- опазването на представителни за Република България и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни, животински и гъбни видове в рамките на Национална екологична мрежа;
- опазването на защитените растителни, животински и гъбни видове от флората, фауната и микотата на Република България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия;
- опазването на генетичните ресурси и разнообразието на растителни и животински видове извън естествената им среда;
- регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата;
- регулиране на търговията с екземпляри от застрашени видове от дивата флора и фауна;
- опазването на вековни и забележителни дървета.

ЗАКОН ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ /ЗЛР/ (Обн. ДВ, бр. 29 от 07.04.2000 г, изм. и доп. ДВ бр.17 от 26 февруари 2021г.)

Законът за лечебни растения урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки. Разпоредбите на закона се прилагат за лечебните растения по списък съгласно приложението, независимо от собствеността им.

ЗАКОН ЗА ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ /ЗЗТ/ (Обн. ДВ. бр. 133 от 11.11.1998г., изм. и доп. ДВ бр.21 от 12 март 2021г.)

Със закона се уреждат категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Законът цели опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достояние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

ЗАКОН ЗА ЛОВА И ОПАЗВАНЕ НА ДИВЕЧА (Обн. ДВ., бр.78 от 26.09.2000г., изм. и доп. ДВ бр. 74 от 20 ноември 2019г.)

Законът урежда отношенията, свързани със собствеността, опазването и стопанисването на дивеча, организацията на ловното стопанство, правото на лов и търговията с дивеч и дивечови продукти.

ЗАКОН ЗА РИБАРСТВОТО И АКВАКУЛТУРИТЕ (Обн. ДВ, бр. 41 от 24.04.2001г. изм и доп. ДВ бр.52 от 9 юни 2020г.)

С този закон се уреждат отношенията, свързани със собствеността, организацията, управлението, ползването и опазването на рибните ресурси във водите на Република България, търговията с риба и други водни организми. Законът има за цел да осигури:

- устойчиво развитие на рибните ресурси, възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси във водните екосистеми;
- развитие на стопанския и любителския риболов и аквакултурите;
- прилагане на правилата за отговорен риболов;
- повишаване потреблението на риба и рибни продукти в страната.

ЗАКОН ЗА ЗАЩИТА ОТ ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА (Обн. Дв, бр. 74 от 13.09.2005г., изм.

и доп. бр.

101 от 27 ноември 2020г.) Със закона се урежда:

- оценката, управлението и контрола на шума в околната среда, причинен от автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, както и от промишлените инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда, и от локални източници на шум;
- определянето на степента на шумовото натоварване в околната среда чрез измерване, оценка и картотекиране на шумовите нива в околната среда и разработването на стратегически карти за шум;
- акустичното планиране чрез разработването на плановете за действие въз основа на резултатите от картотекирането с оглед предотвратяване и намаляване на шума в околната среда, най-вече в случаи, при които превишаването на стойностите на даден показател за шум може да предизвика вредно въздействие върху здравето на хората, или за запазване стойностите на показателите за шума в околната среда в районите, в които стойностите не са надвишени;
- достъпа и предоставянето на информация на обществеността за шума в околната среда и неговото въздействие;
- компетенциите на държавните органи и органите на местното самоуправление, правата и задълженията на юридическите лица и едноличните търговци, свързани с оценката, управлението и контрола на шума в околната среда.

2. НАРЕДБИ

2.1. СЕКТОР „КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ“

- Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/1999год., в сила от 1.01.2000 г.);
- Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр. 42 от 29 Май 2007г.);
- Наредба за изменение и допълнение на Наредба №11 за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (ДВ, бр. 42 от 2007г., обн. ДВ бр. 25 от 24.03.2017г., в сила от 24.03.2017г.)
- Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр. 58 от 30 юли 2010г.);
- Наредба за изменение и допълнение на № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ бр. 58 от 30 юли 2010г, Обн. ДВ, бр. 48 от 16.06.2017г., в сила от 16.06.2017г.)
- Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (Обн. бр. 42 от 29.05.2007г., в сила от 01.01.2008г.)

2.2. СЕКТОР „ВОДИ“

- Наредба за нормите на водопотребление (Приета с ПМС № 371 от 22.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 103 от 27.12.2016 г., в сила от 27.12.2016 г.)
- Наредба №1 от 10.10.2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (Обн. ДВ, бр. 102 от 23.12.2016г., в сила от 23.12.2016г.)
- Наредба №1 от 11.04.2011г. за мониторинг на водите (Обн. ДВ, бр. 20 от 15.03.2016г., в сила от 15.03.2016г.)
- Наредба №2 от 13.09.2007г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (Обн. ДВ, бр. 97 от 9.12.2011);
- Наредба №3 от 16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителни зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.
- Наредба №4 от 20.10.2000г. за качеството на водите за рибовъдство и развъждане на черупкови организми;
- Наредба №4-Н от 14.09.2012г. за характеристиките на повърхностните води (Обн. Дв. бр.

79от 23.09.2014г.)

- Наредба №5 от 30.05.2008г. за управление на водите за къпане (изм. и доп. бр. 5 от 18.01.2013г.)

- Наредба №6 от 9.11.2000г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (обн. ДВ, бр. 24 от 23.03.2004г.)

- Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (Обн. ДВ, бр. 98 от 1.12.2000 г.)

- Наредба №9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (изм. и доп. бр. 102 от 12.12.2014г.);

- Наредба №12 от 18.06.2002г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (Обн. ДВ, бр. 15 от 21.02.2012г.)

- Наредба №18 от 27.05.2009г. за качеството на водите за напояване на земеделски култури (Обн. ДВ, бр. 43 от 09.06.2009г. в сила от 09.06.2009г.)

- Наредба за реда и начина за оползотворяването на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.

- Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители (Приета с ПМС № 256 от 1.11.2010 г., изм. и доп., бр. 97 от 11.12.2015 г., в сила от 11.12.2015 г.);

- Наредба за ползването на повърхностните води (Приета с ПМС № 352 от 14.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 100 от 16.12.2016 г.);

- Наредба №37 от 10.11.2008г. за ползването на язовирите – държавна собственост, в рибостопанско отношение за извършването на стопански, любителски риболов и аквакултури в обектите – държавна собственост по чл. 3, ал. 1 от Закона за рибовъдството и аквакултурите (обн. ДВ, бр. 16 от 19.02.2013г.)

2.3. СЕКТОР „БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ“

- Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения.

- Наредба № 3 от 31.10.2008 г. за маркирането и етикетирването на екземпляри от видовете съгласно регламент 338/97 за опазване на видовете от дива фауна и флора чрез регулиране на търговията с тях;

- Наредба № 4 от 8 юли 2003 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата (Обн. ДВ, бр. 29 от 30 март 2018г.);

- Наредба № 5 от 1.08.2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове (Обн. ДВ, бр. 73 от 19.08.2003г.)

- Наредба № 5 от 19.07.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки (обн., дв, бр. 85 от 28.09.2004 г.);

- Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;

2.4. СЕКТОР „ПОЧВИ“

- Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;

- Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;

- Наредба №4 от 12 януари 2009г. за мониторинг на почвите;

- Наредба за инвентаризация, проучвания на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мерки

- Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени площи;

2.5. СЕКТОР „ОТПАДЪЦИ“

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци(приета с ПМС №20 от 25.01.2017г.);

- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС №351 от 27.12.2012г.);

- Наредба за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (приета с ПМС №277 от 5.11.2012г.);
- Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки;

- Наредба №2 за класификация на отпадъците от 23.07.2017г.
- Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства (приета с ПМС №11 от 15.01.2013г.);
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води, чрез употребата им в земеделието (приета с ПМС № 201 от 4.08.2016г.);
- Наредба за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012г.);
- Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013г.);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (приета с ПМС №221 от 14.09.2012г.)

2.6. СЕКТОР ШУМ

- Наредба №6 за показателите на шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт;
- Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито;

2.7. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (приета с ПМС №59 от 07.03.2003г.)
- Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (обн.ДВ, бр. 12 от 12.02.2016г., в сила от 12.02.2016г.);
- Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни

ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Общинската програма за опазване на околната среда на Община Сунгурларе се разработва за териториалния обхват на цялата община, обхващайки времевия период 2021 – 2028 г.

ОПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение.

Програмата е разработена по метода на стратегическото планиране, с което е формирана адекватна екологична политика и визия за общината.

Общата дългосрочна генерална стратегическа цел е: *”Поддържане и подобряване на качеството на живот на населението в общината чрез осигуряване на здравословна и благоприятна околна среда и запазване на богатото природно наследство, чрез устойчиво управление на околната среда”*.

Реализирането на основната цел на програмата, следва да стане чрез рационално съхранение на природните богатства и осигуряване на здравословна среда на жителите и гостите на община Сунгурларе.

За изпълнението на основната цел, общинската програма за опазване на околната средаси поставя за изпълнение и следите подцели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Сунгурларе, да установи причините и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- да открие приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- да аргументира мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

Община Сунгурларе е разположена в югоизточната част на България и е включена в административно-териториалните граници на Бургаска област. На север граничи с общините Върбица и Смядово, на запад – с община Котел, на югозапад – с община Стралджа, на юг – с община Карнобат и на изток – с община Руен. Общата площ е 795.5 кв. км.

Това представлява 10.6% от територията на областта. Тя е втора по големина в областта и заема 26-то място по територия в страната. Включва общо 28 населени места; административен център -град Сунгурларе и 27 села. По-големи населени места с население над 800 души са селата Манолич, Съединение и Лозарево. Голяма част от територията е слабо населена. В края на 2020г. населението наброява 11 343 души.

Районът на община Сунгурларе представлява богато съчетание от планински и равнинен релеф. Средната надморска височина е 352.7 м. Територията заема част от Източна Стара планина с долината на р. Луда Камчия и северната част на Карнобатско поле по горното течение на р. Мочурица. На север се включват и южните склонове на Котленско - Върбишкия дял на Стара планина (800 м). Общината има разнообразен релеф, поради което в отделните пунктове се наблюдава чувствителното различие в режима на климатичните елементи. Въпреки това, районът като цяло се характеризира с твърде мек климат, изразен най-добре през зимата, когато януарската температура е положителна – за най-ниските места 0° и за най-високите от 0° до 1° С. Средната минимална температура е (-3°) (- 4°)С, а в по- високите части -5°С. Климатичните ресурси на Община Сунгурларе в своето разнообразие, предлагат широки възможности за биоклиматично и стопанско развитие. Те благоприятстват за отглеждането на зърнени култури и лозя, като средните добиви са сравнително високи и устойчиви. Почвите са основен природен ресурс за значителна част от територията на общината. Развити са два основни почвени типа – канелени горски и ливадни с няколко почвени различия, подходящи за отглеждането на разнообразни земеделски култури. Водните ресурси на общината са представени от подземни и повърхностни води. В хидроложко отношение територията се отводнява от р. Луда Камчия и р. Мочурица. Преобладават тесните речни долини и множество долове, които се вливат в тях. Дебитът на водните течения е недостатъчен и често пресъхват през летния период. Най-голямата река на територията е Луда Камчия с изграден язовир “Камчия”, който служи за питейно водоснабдяване на част от Варненска и Бургаска области. Общия му обем е 230.55 милиона куб. м и е с 360 м. дължина на стената. Във флористично отношение територията е повлияна от Черноморския басейн и има преходно-средиземноморски характер, налице е и богат фаунистичен състав. Богатство за общината са горските масиви, съсредоточени по склоновете

на Източна Стара планина. Площта на горския фонд е 391 460 дка или 49.28% от територията на

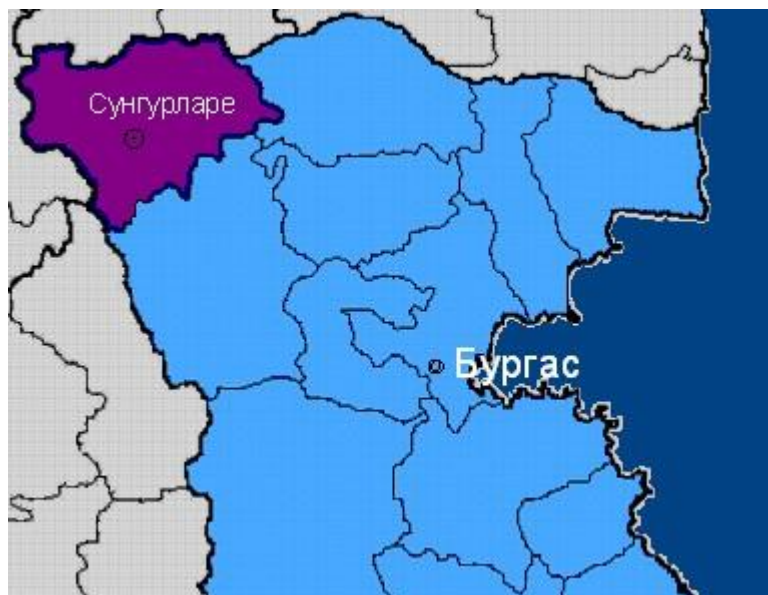
общината. В границите на общината има находища на строителни и инертни материали - глини,

строителен и облицовъчен камък, варовици, чакъл и пясък.

Селското стопанство и свързаната с него преработвателна промишленост заемат основен дял в икономиката на община Сунгурларе. Добре развито е и животновъдството. С най-висок дял в икономическия облик на общината е преработвателната промишленост, свързана с продуктите от растениевъдство и животновъдство. Важна по значение и с добри традиции е шивашката промишленост. Присъствие в икономическия облик на общината има и дървообработването. Добре представени са търговията и услугите. Потенциал за развитие има в различни видове туризъм – екотуризъм, ловен, селски, рекреативен и спортен. В социален аспект развитието на общината се характеризира с негативни показатели, свързани с: застаряване и намаляване на населението; ниска раждаемост; обезлюдяване на населени места; миграционни и емиграционни процеси и висока безработица. Мрежата от образователни, социални, здравни, културни и спортни структури има нужда от подобряване на МТБ и кадрово обезпечаване.

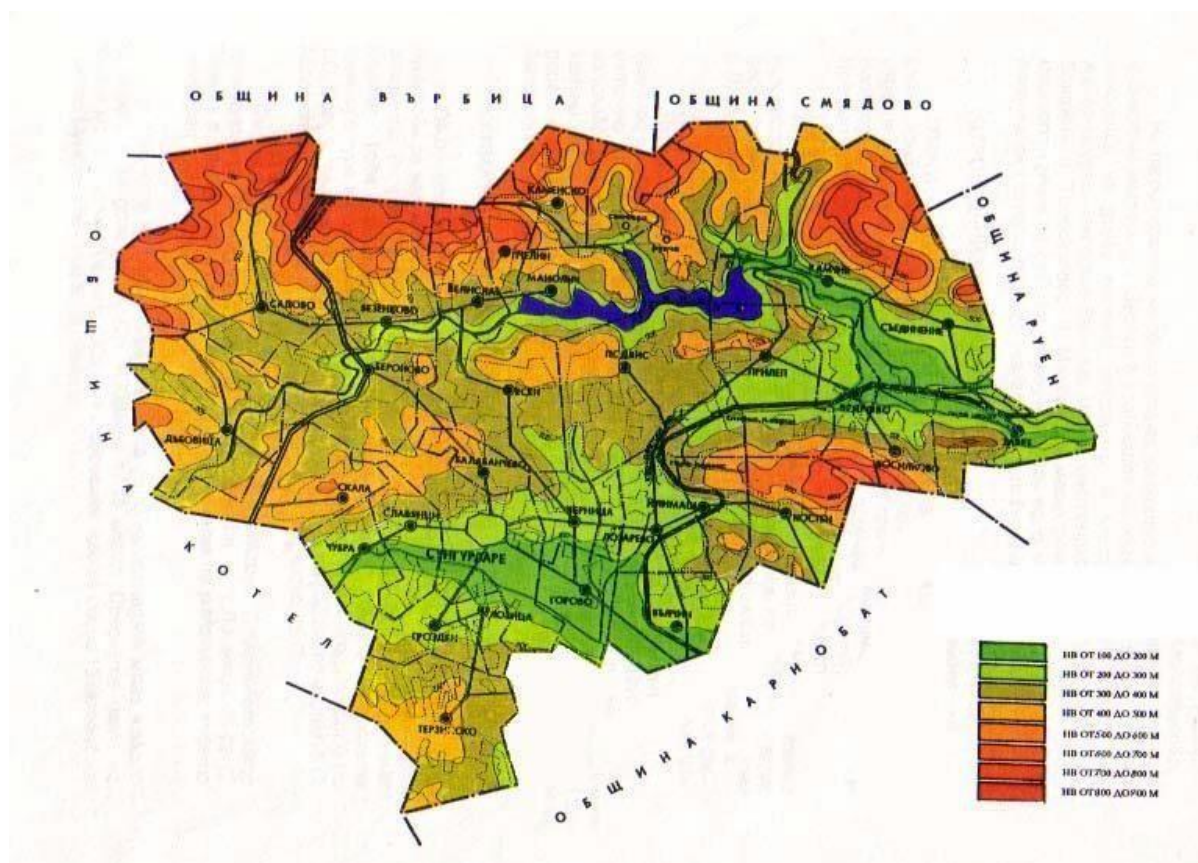
ПРИРОДО – ГЕОГРАФСКА И ТЕРИТОРИАЛНО – АДМИНИСТРАТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Община Сунгурларе се намира относително встрани от важни транспортно - комуникационни трасета, както и от крупни индустриални агломерации. Това я прави до известна степен изолирана и с намалени възможности за развитие по отношение транспортни връзки и приобщаване към важни индустриални центрове. Тази даденост, както и редица други фактори, предопределят приоритетно ориентация към селското стопанство. Общата площ на община Сунгурларе е 795.5 кв. км., което представлява 10.6% от територията на областта. Тя е втора по големина в областта и заема 26-то място по територия в страната. Характеризира се със слабо населена територия.

РЕЛЕФ НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

Община Сунгурларе е с разнообразен релеф. Богатото съчетание от планински, полупланински и равнинен релеф, благоприятстват развитието на земеделие, животновъдство, горско стопанство и не на последно място туризъм. Релефът на територията в комбинация с други природни дадености и ресурси (почви, води, гори и др.) предоставят изключителна възможност за икономическо развитие на общината.

ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

По отношение на стопанското развитие на община Сунгурларе, важно значение имат съществуващите находища от глини, варовик, облицовъчен камък, чакъл и пясък.

КЛИМАТ

Община Сунгурларе попада в преходно-континенталната климатична област. Територията на общината се характеризира с чувствително различие в режима на климатичните елементи. Въпреки това, като цяло районът е с твърде мек климат.

Това най-добре е изразено през зимата, когато януарската температура е положителна за ниските места 0° и за високите от 0° до 1°C . Средната минимална температура е 3° - -4°C , а в по-високите части е -5°C .

Абсолютните минимални температури са -25°C .

Лятото е топло, но без твърде големи горещини. В Карнобатското поле юлската температура е 23°C , а в долината на р. Луда Камчия $21-22^{\circ}\text{C}$. Есента е сравнително топла, особено по долината на р.

Мочурица, където температурата е над 13°C .

В долината на р. Мочурица средната дата на последния мраз е около 15 април, а за долината на р. Луда Камчия - 17-18 април. Средната дата на първия мраз в долината на р. Луда Камчия и високите места е около 15 октомври, а около Сунгурларе - към 30 октомври.

Периодът на дните с устойчиви температури над 10°C настъпва около 13 април за долината на р. Мочурица и 5 дни по-късно за долината на р. Луда Камчия. Краят на периода настъпва в края на октомври. Температурната сума за периода с температури над 10°C варира между 3400 и 3500.

Климатичните ресурси на Община Сунгурларе в своята богата и разнообразна гама предлагат широки възможности за стопанско използване и биоклиматичен комфорт.

Биоклиматичните природни дадености и богатство дават широка възможност за стопанско развитие на Община Сунгурларе. Разпределението на валежите е неравномерно. Големи количества на валежите се наблюдава в по-високите части на територията и в долината на р. Луда Камчия, а по-малки в долината на р. Мочурица. Характерна за зимния период е сравнително неустойчивата снежната покривка. Добрата влажност, характерна за района през пролетта и лятото е подложена на продължителни и интензивни засушавания. Скоростта на вятъра се променя често и е значително различна през цялата година. Най-висока е през зимата и пролетта – 5 м/сек, а през лятото е около 2 м/сек.

ВОДИ И ВОДНИ РЕСУРСИ

Водните ресурси са представени от подземни и повърхностни води. Територията й разполага с не малко на брой водоизточници (всички речни тераси на река Луда Камчия и река Мочурица). Само в северната част на Сунгурларската долина водоизточниците са

недостатъчни имат непостоянен характер, а някои от тях дори пресъхват. Това налага търсене на алтернативни източници и варианти за осигуряване на вода за някои от населените места. Най-голямата река на територията е Луда Камчия. Тя не е водообилна и има непостоянен воден режим. На нея е изграден язовир “Камчия”, който се използва за питейно водоснабдяване на част от Варненска и Бургаска области. На територията съществуват микроязовири и още няколко по-малки реки.

ПОЧВЕНИ РЕСУРСИ

Почвите са основен природен ресурс за цялата територията на общината. Характерни са два основни вида почви – канелени горски и ливадни. Съществуват и няколко подпочвени разновидности. За територията на общината са подходящи за отглеждане разнообразни зърнено-фуражни и зеленчукови култури, трайни насаждения, билки и други. В някои участъци почвите са дали възможност за обособяване на ливади и пасища, които са благоприятна предпоставка за развитие на животновъдството.

ФЛОРИСТИЧНО И ФАУНИСТИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

Богатството на флора и фауна се дължат на разнообразния релеф и топъл климат, характерни за района. Типични представители на фауната, имащи пряко или косвено значение за развитието на ловното стопанство в района са: благороден елен, сърна, дива свиня, заек, дива котка, чакал, лисица, вълк и други.

ГОРСКИ ФОНД

Горският фонд на територията на община Сунгурларе е представен от различни широколистни видове, които са предпоставка за развитие на дърводобивната промишленост, ловния и разнообразен екотуризъм. Материално-техническата база в горските територии е неподдържана и е необходимо обновяването и, с цел предлагане на конкурентни туристически услуги и привличане на потенциални туристи. Съществува възможност за използване на горския потенциал и за създаване на обособени пространства за спорт и отдих, с атрактивни условия за привличане на хора от различни възрастови групи.

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Защитени територии в България е обобщено понятие, обхващащо всички природни забележителности и защитени местности. На територията на община Сунгурларе съществуват интересни природни забележителности и защитени територии, а именно:

скалните образувания в местността “Чифликова нива” в с.Пчелин;

„Пробития камък” в село Берово се характеризира с гъбообразни скални образувания от варовик;

„Корията” в село Везенково с останки от вековна дъбова гора, която е задължително и много важно да бъде запазена;

„Орлиците” в село Камчия е защитена територия за опазване на естествените местообитания на защитени и редки растителни и животински видове и техните съобщества и характерния ландшафт и скални образувания;

Природна забележителност за запазване на находището от черни боровинки в село Садово;

Природна забележителност за запазване на находищата на Урумово лале в село Терзийско.

КМЕТСТВА И НАСЕЛЕНИ МЕСТА

Градове, села и квартали в община Сунгурларе: Село Берово, Село Босилково, Село Черница, Село Чубра, Село Дъбовица, Село Есен, Село Горово, Село Грозден, Село Камчия, Село Климаш, Село Костен, Село Лозарево, Село Лозица, Село Манолич, Село Пчелин, Село Подвис, Село Прилеп, Село Садово, Село Съединение, Село Скала, Село Славянци, Град Сунгурларе, Село Терзийско, Село Ведрово, Село Велислав, Село Везенково, Село Вълчин, Село Завет.

Институциите в Община Сунгурларе са съсредоточени в следните кметства и кметски наместничества в следните населени места: Подвис, Дъбовица, Съединение, Славянци, Берово, Грозден, Терзийско, Чубра, Черница, Ведрово, Горово, Манолич, Садово, Костен, Завет, Камчия, Везенково, Климаш, Босилково, Лозарево, Есен, Велислав, Вълчин, Прилеп.

СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ

Демографско развитие

По данни от преброяването през 2021г. населението на община Сунгурларе наброява 11343 жители, което представлява почти 28% от населението на област Бургас. Наблюдава се трайна тенденция към намаляване броя на населението на община Сунгурларе. Тази тенденция е характерна както за област Бургас, така и за Югоизточния статистически район. С най-големи темпове населението намалява в малките населени места. Това намаление сравнено с темповете на областта и района, не е много голямо, но спрямо страната, е много по-интензивно. Средно на година населението намалява с малко над 1%. В общинския център – гр. Сунгурларе живеят 2928 души, което представлява 26% от общото население на общината.

През последните години интензитетът в динамиката на населението на общината намалява в резултат на взаимосвързаното влияние на демографските и социално-икономическите условия, като темповете, с които намалява градското население.

Брой на населението по териториални единици и пол

Териториална единица	Население към 31. 12. 2021 г.		
	Общо	Мъже	Жени
Област Бургас	409 750	197 692	212 058
Община Сунгурларе	11 343	5 577	5 766

Анализирайки демографското развитие по години на преброяване, могат да се установят две противоположни тенденции. До 80-те години на XX век в страната е налице непрекъснато нарастване на броя на населението, като прираст с най-високи стойности се отчита през средата на миналия век, след което темпът на нарастване постепенно спада, но запазва положителната си стойност. В резултат на неблагоприятните демографски процеси (отрицателно естествено възпроизводство и миграции) периодът 1975-2011 г. се характеризира с непрекъснато намаляване на броя на населението. Аналогично е развитието и на община Сунгурларе - намаляване броя на населението се отчита по-късно – след 1985 г. Населението в селата от общината започва да намалява още през 1946 г. и тази тенденция се запазва през целия 60-годишен период. За отбелязване е фактът, че за посочения период, обезлюдяването на селата в общината се извършва със същата скорост, с която се увеличава населението в гр. Сунгурларе. През последните години интензитетът в динамиката на населението на общината намалява в резултат на взаимосвързаното влияние на демографските и социално-икономическите условия, като темповете, с които намалява градското население са по-бавни от темповете на намаление на селското население.

Общо за общината, структурата е доста устойчива. Измененията в броя на населението на общината са свързани с неговата възрастова структура. Продължава процеса на застаряване на населението, който се изразява в намаляване на относителния дял на децата до 15 години и увеличаване на дела на населението на 65 и повече навършени години. Контингентите във възрастовата група 15-64 г., от която основно се формира работната сила, намаляват в абсолютен размер, но запазват относителния си дял (около 65% от общото население). Увеличава се дялът на възрастното население (на 65 и повече години). Възрастовата структура на населението на общината е по-неблагоприятна в сравнение с тази на областта, района и страната по отношение на младите хора. Дялът на населението в “активните възрастови групи” (15-64 г.) е сходен с този на областта и района.

Анализирайки моментната ситуация се вижда, че населението на общината застарява, а дялът на младото население е много по-малък спрямо този на възрастните лица. Населението

в трудоспособна възраст е от съществено значение за трудовия потенциал на общината.

Етническа структура

Разпределението на населението на община Сунгурларе по етническа принадлежност по данни от преброяването през 2021 г. показва, че към българската етническа група се е самоопределило 95,0% от общото население на общината, към турската - 2,7%, а към ромската - 1,5% и друга -0,8%. Основно вероизповедание е източноправославното християнство.

Общата площ на територията на община Сунгурларе е 794,967 кв. км, което представлява 10,26% от територията на област Бургас. Установената тенденция към намаляване на броя на населението в общината води до тенденция към намаляване и в гъстотата на населението. Гъстотата на населението в общината е 15,8 д/кв.км и е по-малка в сравнение с тази в страната и в Югоизточния район на планиране.

Икономическа активност на населението

Икономически активните лица в общината са 4 323 души. Възрастовата структура на населението оказва голямо влияние от демографски аспект върху изменението на броя и дела на икономически активното население. Относителният дял на населението в трудоспособна възраст в община Сунгурларе е 56,72%.

Налице са и значителни различия по отношение на участието в пазара на труда на лицата от различните етнически групи. За разлика от областта, в община Сунгурларе, най-висока е стойността на коефициента на икономическа активност във възрастовата група между 15 и 64 навършени години сред групата от населението, посочило българска етническа принадлежност. Икономическата

активност на населението по етническа принадлежност е: българска-1 882, турска-1 591, ромска-285 и друга-32. Икономически неактивни са от: българска-1385, турска-992, ромска-364 и друга-21. За областта най-висок е коефициентът на икономическата активност и коефициентът на заетост, отново за българската етническа група.

Състояние на икономиката

Като значими отрасли в общината могат да се отличат: „Преработваща промишленост”, „Транспорт, складиране и пощи”, „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване”, ”Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения” от друга страна сепревръща в значим едва през последните две години от периода. На национално ниво особено значими са

отраслите „Селско, горско и рибно стопанство”,

„Преработваща промишленост”, „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване”.

„БКД“ осигурява качествено сметосъбиране и сметоизвозване, отговаря и за снегочистването и опесъчаването на улиците в град Сунгурларе и останалите населени места в общината, стопанисва и поддържа зелените площи, гробищните паркове, ремонтира и реконструира обекти, мрежи и съоръжения на техническата общинска пътна инфраструктура.

Важна отличителна черта на съвременния социално-икономически комплекс на община Сунгурларе е засилената роля на малкия и средния бизнес. Оценките и характеристиката на общинската икономика, показват, че наред с мястото, което имат големите търговски дружества, определящи икономическата структура и производствената специализация, не по-малка е и значимостта на малкия и средния бизнес. На територията на община Сунгурларе се наблюдава картина, характерна и за цялата страна – по-висок брой на много малките (т.нар. “микропредприятия”) с брой на заетите до 9 души. Тази особеност в създаването на малки търговски дружества (с персонал от 10 до 50 д.) в първите години на прехода и днес е отличителна черта на икономическите структури в сферата на производството и обслужващия сектор. Класификацията на търговските дружества по бройна заетите лица (по действащата в България законова уредба) на микро, малки, средни и т.н. дава възможност да се оцени ролята на т.нар. малък и среден бизнес за икономическото развитие на отделните териториални единици.

При определяне на икономическия облик на община Сунгурларе решаваща е ролята на: "ВИНЕКС СЛАВЯНЦИ" АД - най-успешно работещо местно предприятие, което е и сред най-авторитетните винопроизводители в България. Успехът се дължи на съчетаването на старите лозарски и винарски традиции с новите модерни технологии. Годишното производство е над 10 милиона бутилки, но капацитетните възможности са много по-големи.

Други винопроизводители са „Агро вин” ООД – „Шато Сунгурларе” в местност „Кайрак дере” с капацитет 150 тона бяло, червено вино и розе. Фирмата е създадена през 2007 г. и се занимава с производство и търговия на селскостопанска продукция, грозде и винопроизводство и „РЕНВАЛ“ ЕООД – Шато „Зеланос“, находящо се в землището на село Славянци, общ.Сунгурларе. Винарната произвежда вина от следните сортове грозде: Мискет, Совиньон Блан, Пино Гри, Шардоне, Пино Ноар, Сира и Каберне Фран от 70 хектара собствени лозя. Годишното производство в момента е около 100,000 бутилки. Първата реколта е 2014.

ЕТ „Бозов – Кемал Бозов” с производствена база село Лозарево. Дейността и е свързана с дърводобив и дървопреработка. Фирма „ВИЙНС 78” ЕООД, с дейности: дърводобив, транспорт, внос и износ на дърводелски материали, създадена през 2009 г. с местонахождение в с. Пчелин. Една от най-големите фирми, които се занимават със земеделие

е МЕССУ – ЕООД в гр. Сунгурларе. Силно развито е производството на метли в региона от фирмите

ЕТ “ВИАТЕКС” – дейността на фирмата е свързана с месопреработване В района на с. Берово се произвеждат дървени въглища. Шивашката промишленост е представена най-силно в град Сунгурларе и с.Манолич. Фуражен завод - гр. Сунгурларе, произвежда фуражни смеси.

Образователна структура

Развитието на образованието е един от основните ангажименти на местната власт и се утвърди като тема с голямо обществено значение. Все повече преобладава мнението за необходимост от предефиниране на целите на училищното образование и предучилищно възпитание и подготовка, с оглед новите изисквания на динамичната глобална икономика и предизвикателствата на високо конкурентния пазар на труда в рамките на Европейския съюз. Приета е Стратегия за развитието на образователната система. Разработени, приети и изпълнени към нея са програми, които съдържат приоритети за развитие на училищното образование и предучилищно възпитание и подготовка и мерките за тяхното постигане.

Общият брой на училищата е шест: 1 СУ и 5 ОУ с общия брой на учениците в училищата -1095. Демографски срив в общината е обективен. Всяка учебна година броят на учениците намалява, притеснително бързо, спрямо предходната учебна година. През 2008 г., са закрити две училища на територията на общината в село Чубра и село Манолич.

Всяка учебна година се разкриват маломерни и слети паралелки. В резултат на това се провежда

едновременно обучение на ученици от различни възрастови групи, което не попада в рамките на нормален учебен и възпитателен процес, не отговаря на интересите на децата и противоречи на основните приоритети за гарантиране на равен достъп до качество образование.

На територията на общината има общо 7 броя детски градини – с.Чубра, с.Славянци, гр.Сунгурларе, с. Грозден, с.Лоарево, с.Съединение и с.Манолич, общият брой на децата е 352.

Извънучилищното обучение в общината се реализира от Център за подкрепа на личностно развитие(ЦПЛР) - Общински детски комплекс. Той се посещава редовно от около 288 деца, които участват активно в различни културни и спортни мероприятия.

Тревожен факт е отпадането на деца в задължителна училищна възраст, които или не са обхванати от системата на образование, или впоследствие отпадат от нея. Най-голям е относителният дял на децата от рискови групи (ромски произход, социално слаби). Причините за отпадане от училище могат да бъдат групирани, както следва:

- икономически - ниски доходи на семействата, безработни родители и други;

- социални - родителска незаинтересованост, липса на контрол от страна на семейството, отрицателно въздействие от страна на средата, лоши битови условия, влияние на различни криминогенни фактори;
- личностни - липса на мотивация за учене, негативно отношение към училището, трудности в
- общуването с учители и съученици.

Необходимо е стриктно обвързване на социалните помощи с посещаемостта на децата в училище, засилен контрол в тази посока и създаването на единен регистър за отчитане движението на децата и учениците.

Култура

Читалищата са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения. Основните дейности, които извършват са свързани с поддържане на библиотеки, читални, електронни информационни мрежи, развиване и подпомагане на любителското художествено творчество, организиране на школи, кръжоци, курсове, клубове, празненства, чествания и младежки дейности, събиране и разпространяване на знания за родния край, създаване и съхраняване на музейни колекции съгласно Закона за културното наследство, предоставяне на компютърни и интернет услуги.

Културната дейност в община Сунгурларе се осъществява основно от 18-те читалища. Те развиват предимно библиотечна дейност, художествена самодейност и школи по изкуства. Главните проблеми пред тях са свързани предимно с липсата на достатъчно финансови средства за разнообразяване на дейностите и осигуряване на качеството им; амортизиран сграден фонд, недостатъчна и остаряла материално-техническа база и инвентар за осъществяване на дейността. Културният потенциал на общината се допълва от редица културни прояви, археологически и исторически обекти. Те могат да служат като добра база за обогатяване културния облик на общината и развитие на специфичен туризъм.

На територията на община Сунгурларе има две музейни сбирки – етнографска сбирка в с. Прилеп и музейна сбирка по „Лозарство и винарство” в град Сунгурларе. В музейната сбирка в град Сунгурларе има обособен отдел по археология, а също така и иконна зала, в която са изложени икони от църквата

от с. Костен. Край с. Лозарево се намира и архитектурния резерват „Голое”. Те могат да служат като добра база за обогатяване културния облик на общината.

Транспорт

В транспортно отношение Община Сунгурларе е сравнително добре обезпечена. През

територията на общината преминават пътища от Републиканската пътна мрежа, които осигуряват връзка на Северна и Североизточна България с южните части на Източна България (вкл. ж.п връзка), а на запад се осъществява връзка на общината с другите части на България.

На територията на общината съществува добре изградена пътна мрежа, с пътища I, II и III клас от РПМ и стопанисвана от общината четвъртокласна пътна мрежа и местни пътища. За последните няколко години е налице тенденция за влошаване състоянието на пътищата от Републиканската пътна мрежа. Всички елементи на пътната мрежа – габарити, настилки, отводнителни съоръжения, маркировки и др., не отговарят на европейските стандарти за сигурност и комфорт. Необходимо е съвместно с Областно пътно управление Бургас, да се търсят възможности и варианти за финансиране на проекти за подобряване състоянието на тази пътна мрежа.

Вътрешната пътна мрежа е развита добре и осигурява удобни транспортни връзки на всички населени места от общината с общинския център. Селищата се свързват помежду си основно с пътища от четвъртокласната пътна мрежа. Има и два местни пътя. Експлоатационното състояние на част от общинските пътища е изключително лошо. Усилията трябва да се насочат към поддръжка на общинските пътища и поэтапното им, с търсене и на алтернативни финансови източници, ремонтване. Уличната мрежа в града и селата е изградена през 60-те, 70-те и 80-те години. Тя е силно амортизирана и се нуждае от неотложни текущи средни ремонти. В град Сунгурларе и селата уличната мрежа не е изградена изцяло, като във всяко от тях е в различен етап на завършеност. Приоритетно следва да се реши въпросът с доизграждането на уличната мрежа в общинския център и някои села, включително тези по поречието на р. Камчия, които са с потенциал за развитие на туризма. Междуселищният транспорт е добре уреден и осигурява транспортното обслужване между общинския център и останалите населени места в общината, както и връзките по отношение съседни общини и страната. Има редовни ежедневни линии до почти всички населени места в общината. Съществуват и ученически линии, обслужвани от общински автобуси. Състоянието на автопарка е сравнително добро, с изключение на част от общинските транспортни средства. Автогара има само в гр. Сунгурларе, като през 2016г. сградата е реновирана.

През територията на Община Сунгурларе преминава ж.п. линията от начална гара Карнобат с направление към Варна и Шумен, която е единствената връзка между южните и северните части на Източна България. Ж.п. мрежата осигурява алтернативен транспорт за жителите на населените места, през които преминава линията и в повечето случаи, това е предпочитаният вид транспорт за жителите на населените места.

Изграден е общински път BGS3264 IV-70049 /Скала – Славянци/ от км 2+000 до км 6+920., който осигурява транспортната връзка със селата Скала и Дъбовица.

АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Целта на настоящия раздел е да се определи и анализира съществуващото състояние на околната среда (по компоненти и фактори), което има съществено значение за разработването и по-нататъшното прилагане на програмата за опазване на околната

среда. Състоянието на околната среда по компоненти и фактори – атмосферен въздух, води, почви, защитени територии и биоразнообразие, шум, зелени площи и т.н. (в т.ч. и източници на замърсяване) е представено като отделни подточки. Анализи на текущото състояние и прогнозиране на бъдещото и изменение на компонентите и факторите на околната среда е представено по-долу, както следва:

АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

Описание и оценка на района за управление на КАВ

Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на България е разделена на шест района и агломерации (с население над 250 000 души) за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) и тяхната категоризация в зависимост от степента на замърсяване.

1. Карта на райони за оценка и управление качеството на атмосферния въздух – източник ИАОС

Община Сунгурларе не е включена като район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух. Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл.30, ал.1 от Наредба №7 на МОСВ), община Сунгурларе попада в “райони, в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни

прагове.”

На този етап не може да се каже какви са тенденциите за концентрациите на вредни вещества в атмосферния въздух на територията на общината и отговарят ли те на Наредба №14 за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места от 23.09.1997г., тъй като:

- липсва постоянен пункт за мониторинг на атмосферния въздух на територията на община Сунгурларе;
- няма данни за постоянен мониторинг на атмосферния въздух;
- няма данни от постоянен мониторинг за замърсяването на въздуха и относителния дял на промишлеността, комунално – битовия сектор и транспорта;

Главни източници на емисии, причинители на замърсяването

Както в цялата страна, така и в Община Сунгурларе източниците на ФПЧ₁₀ могат да се дефинират в три относително самостоятелни групи:

- Битово отопление („БО“);
- Транспорт („ТР“);
- Промисленост („ПР“).

От технологична гледна точка обаче и в трите групи основният източник на атмосферни замърсители, в това число и на ФПЧ₁₀, са различните видове горивни процеси използването на разнообразни видове горива и различни режими на водене на горивния процес. В общия случай, от технологична гледна точка, най-лошо организираният горивен процес протича в различните видове домашни печки и камини и и това води доувеличено генериране на замърсители.

Емисии от битово отопление

За оценяване емисиите от битовото отопление на дадено населено място е необходимо да се разполага с точна информация за броя на домакинствата, тяхното разпределение по жилищни квартали, начина на отопление и консумацията на течни, газообразни и твърди горива (дърва, въглища, брикети) от всяко домакинство. С такава информация не разполагат нито една община в България, в това число и Община Сунгурларе, тъй като няма изградена единна система за инвентаризация както на горивата, използвани от населението за отопление и други битови нужди, така и на използваните индивидуални горивни уредби.

От друга страна, най-точната статистика в това отношение се води от НСИ, който ежегодно отчита разхода на горива и енергия от 100 среднестатистически домакинства. Според НСИ, консумацията на електроенергия от домакинствата непрекъснато нараства. В настоящия момент това нарастване е около 55%. Увеличението на разхода на дърва от населението се увеличава по-плавно, но през последните две години увеличението е рязко и достига около 100% спрямо 2005 г. Обратно, консумацията на течни горива плавно намалява, докато консумацията на въглища се запазва относително постоянна, с тенденция към намаляване.

По данни на НСИ средната консумация на дърва от 100 домакинства е 217.3 тона, а на въглища 17 тона. Очевидно е, че приложени към конкретно домакинство тези данни няма да бъдат коректни. Но приложени като средна стойност за едно домакинство от голямо населено място, те максимално ще се доближат до реалната средна консумация на твърди горива от населението. Тази констатация се отнася и за община Сунгурларе с население от 11343 жители и около 3460 домакинства. При използването на такива статистически данни отпада необходимостта от конкретни данни за броя домакинства, използващи други видове енергия (електроенергия, природен газ, пропан-бутан).

В община Сунгурларе липсва инфраструктура за централизирано отопление. Важните енергийни източници са въглищата, дървата и електрическата енергия. Проблемите на енергийно ефективното потребление в обществения сектор на община Сунгурларе са свързани с физически амортизирания сграден фонд. По-голяма част от сградите са без топлоизолация. Отоплителните и електрическите инсталации в повечето случаи са морално и технически остарели и следователно генерират повишено количество на емисии. В условия на липса на централна топлофикация в гр. Сунгурларе, голяма част от обществените и административните сгради се отопляват с локални котелни инсталации на твърдо гориво (дърва и въглища). По данни на Община Сунгурларе, броят на общинските сгради е 71. Основно отоплението се извършва с дърва и електрическа енергия.

В повечето случаи, поради лоши топлотехнически характеристики на сградите и неефективните отоплителни инсталации, разходът на твърдо и течно гориво е висок в сравнение с подобни сгради с добри сградни енергийни характеристики. С различния статус на енергийните характеристики на обществените сгради се обясняват и големите разлики в потреблението на горива в различни сгради.

Емисии от транспорт

Транспортният сектор оказва значително въздействие върху всички компоненти на околната среда с емисиите на вредни вещества от моторните превозни средства – въглероден оксид и въглероден диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, летливи органични съединения и др.

По данни на КАТ към 1.07.2020 г. в България най-висок е дялът на автомобилите на 20 и повече години (43.4%), следван от автомобилите на възраст между 15 -20 години (27.9%), като най-малка относителна част се пада на моторните превозни средства на възраст до 5 г. - едва 3.8%. Технически остарелите и амортизирани МПС допринасят за замърсяване на атмосферния въздух, като описаната по-горе статистика за възрастовия състав на автомобилите

важи с пълни сили както за България като цяло, така и за община Сунгурларе.

Известно е, че основен принос към емисиите от ФПЧ₁₀, формирани при работата на двигателите с вътрешно горене имат и автомобилите, използващи дизелово гориво. Към настоящия момент у нас алтернативните (екологичните) начини за задвижване, заемат незначителен относителен дял. Добре известно е, че дизеловите двигатели предизвикват така наречената димност в отработените газове, което се дължи на по- високото съдържание на сажди. В град Сунгурларе, който е в унисон с общата картина в старната, има голям брой дизелови автомобили, които генерират повече емисии на прах, отколкото автомобилите на бензин и газ.

Въпреки, че в развитите страни автотранспортът има най-голям дял в замърсяването на въздуха, в България и в частност Сунгурларе, с най-висок относителен дял си остава битовото отопление (през отоплителния сезон), следвано от автотранспорта, който заема второ място (и първо място в периода извън отоплителния сезон).

В населените места автотранспортът представлява непрекъснато действащ източник на ФПЧ (широка фракция, в това число с аеродинамичен диаметър около и под 10 микрона). Неговата интензивност е пропорционална на автомобилния трафик и следва неговите изменения – сезонни и денонощни. По тази причина в населените места с интензивен градски трафик, максималната концентрация на ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух обикновено съвпада с часовете на пиков трафик. През нощните часове неговото влияние върху КАВ силно намалява до пренебрежимо ниски нива.

Основните механизми, по които автотранспортът генерира частици в атмосферния въздух могат да се разделят на три, а именно:

- **Горивен процес в двигателя** – поради непълното изгаряне на тежките компоненти в горивото се образуват сажди, които през изпускателната система на автомобила се изхвърлят в атмосферата. Доколкото бензинът и газовите горива не съдържат тежки въглеводороди, изгарянето им в двигателите с вътрешно горене обикновено не е съпроводено с отделяне на сажди. По тази причина се приема, че работата на бензиновите двигатели не води до образуване на сажди. Изключение правят силно износени бензинови двигатели, при които в горивната камера прониква смазочно масло. Изгарянето на дизелово гориво обаче в много случаи води до генериране на сажди. Този процес е особено силен, когато към горивните камери се подава силно обогатена на гориво смес (процес на ускоряване).
- **Процеси на механично триене** – това са процесите на триене на автомобилните гуми в пътното платно и триене между спирачните накладки на спирачната уредба. Независимо, че тези процеси протичат реално, относителният им дял при формиране на емисиите от ФПЧ₁₀ може да се приеме за пренебрежимо малък.
- **Суспендирането на прах от пътните платна** – това е основния механизъм, по който автотранспортът предизвиква вторично замърсяване с ФПЧ₁₀. Предизвиква се едновременно от два фактора: предаване на кинетична енергия на частиците върху пътното платно от въртящите се автомобилни гуми и завихряне на вече придобилите енергия частици в аеродинамичната джакета на движещия се автомобил.

Основните причини за замърсяването на пътните платна с частици могат да се класифицират като естествени (природни) и антропогенни (предизвикани от различни видове човешка дейност).

Антропогенните причини за замърсяване на атмосферния въздух, чрез пътния нанос в община Сунгурларе са твърде много на брой и тук ще бъдат посочени само някои от тях:

Директно разсипване на различни строителни материали (пясък, инертни материали) иразтвори (вар, хоросан, бетон) върху пътните платна от транспортните средства;

Зимно опесъчаване на пътищата; Изкопни работи на строителни обекти;

Натрупване на пътен нанос до бордюрите; Лошо състояние на паркингите и тротоарите; Паркиране в зелени площи.

70% от уличната мрежа на Сунгурларе е с трайна настилка (асфалт), с трошенокаменна настилка са 30%. Състоянието на улиците с трайна настилка може да се оцени като добро, носещите улици в ЦГЧ като задоволително. Подобна за не много доброто състояние на пътната настилка е констатацията и за състоянието на тротоарите в много части на града, а на някои места, такива липсват.

През територията на общината преминават 11 бр. пътища (общинска пътна мрежа) с обща дължина 93,11 км.

Общината предвижда да извърши ремонт на следните улици:

- Гр. Сунгурларе: ул. „Кооперативна“, ул. „Атанас Манчев“;
- с. Манолич – ул. „Георги Димитров“ ОК 31-ОК34 ;
- с. Костен – ул. ОК 30 – ОК65-ОК53;
- с. Вълчин – ул. ОК 45-ОК33;
- с. Прилеп – ул. „Хаджи Димитър“ ;
- с. Съединение – ул. „Четвърта“ ОК46- ОК39, ул. „Пета“ ОК48 – ОК47;
- с. Чубра – ОК77 - ОК105.

Емисии от промишленост

На територията на община Сунгурларе развиват дейност предприятия от почти всички отрасли на икономиката. Общината е специализирана в няколко индустриални направления, които се основават главно на използването на местната суровинна база.

- Лека промишленост;
- Хранително-вкусовата промишленост;
- Строителство;
- Дървообработващата промишленост и др. Основни източници на

емисии са:

1. „Винекс Славянци“ АД – производство и съхранение на високо и ниско алкохолни напитки с цехове в гр. Сунгурларе, с. Лозарево, с. Славянци;
2. „Ависпал –БГ“ ЕООД – месодобивно и месопреработвателно предприятие за водоплаващи птици;
3. „Лястком“ ЕООД, гр. Сунгурларе – леене на черни метали.

На територията на общината има земеделски производители, които се занимават с

отглежданена зърнени култури, лозови насаждения, овощни насаждения и др.

Дървообработващата промишленост е представена основно от следните фирми:

1. ЕТ „Кемал Бозов“ – преработка на дървен материал
2. „ВЙНС 78“ ЕООД
3. ”Булкарбон” ЕООД, с.Бероново - производство на дървени въглища.

Съществува един бетонов възел. Това е фирма „Стидов 99“ООД; местонахождение: кв. 97,УПИ IX по ПУП на град Сунгурларе.

На територията на Община Сунгурларе са функционира пет бензиностанции и всяка от тях изпълнява изискванията на Закона за чистотата на атмосферния въздух и подзаконовите нормативни актове.

Работят и три газстанции.

Влиянието на промишлените източници върху концентрациите на замърсители в атмосферния въздух в община Сунгурларе може да се определи като локално и слабо, дори при отчитане на търговските и комуналните дейности, които са свързани с промишлеността и икономиката. Причини за слабото влияние на промишлеността върху качеството на атмосферния въздух произхожда от факта, че в основната си част промишлените инсталации са газифицирани и използват ефективно и екологично гориво – природен газ, което е свързано с формиране на незначителни емисии на ФПЧ₁₀ и липса на емисии на Сd.

По отношение на неорганизираните източници на емисии, на територията на Община Сунгурларе функционира един бетонов възел.

При проверки на експерти от РИОСВ Бургас през 2020 г. във всички обекти, подлежащи на контрол, се наблюдава спазване на изискванията на ЗООС, ЗЧАВ и подзаконовите нормативни актове.

Емисии от неприятни миризми

Емисиите на миризми не винаги могат да бъдат предотвратени, дори при най-добрите условия за управлението им. Независимо от обема на емисиите, дали те причиняват вреда или неудобство, зависи от конкретните местни условия.

В РИОСВ Бургас, през 2020г. и 2021 г. не са постъпвали сигнали и жалби за неприятни миризми на територията на община Сунгурларе. При проверки на експерти на РИОСВ Бургас в производствените фирми на територията на община Сунгурларе, не са констатирани източници на неприятни миризми.

Изводи и мерки:

➤ Намаляване емисиите на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) от битовото отопление:

1. Повишаването на енергийната ефективност на сградите – продължаване политиката за саниране на многофамилните жилищни сгради и достигане на 60% санирани сгради. Тази мярка следва да бъде насочена към жилищните райони с по-висока гъстота на населението и преобладаващо многоетажно жилищно строителство.

Поетапно газифициране на битовия сектор.

Поетапна подмяна на печките за твърди горива с по-ефективни.

Количеството на емитираните ФПЧ₁₀ при изгарянето на дърва в домашни печки зависи както от количеството, така и от качеството на изгаряната дървесина. Показателят влажност е основен, тъй като той влияе пряко върху енергийното съдържание, респективно до повишаване на емисиите. Установено е, че горивната мощност на дървесината се увеличава два пъти при намаляване на влажността ѝ под 25%. Използването на горивни уредби с висок коефициент на полезно действие и дървесина с ниска влажност може да повиши до два пъти полезното количество топлина, получавано от дървата за отопление, което е равносложно на двукратно увеличаване на потенциала, без да се увеличава потреблението.

➤ *Намаляване емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта.*

За намаляване емисиите от транспорта е необходимо да се предприемат дейности, насочени към снижаване на средното ниво на нанос върху пътните платна в границите на транспортната схема на гр. Сунгурларе. Основните мероприятия следва да са в четири направления:

1. *Прилагане на действия, с които да се предотврати внасянето на нанос върху пътните платна, в това число:*

- Благоустрояване на съществуващите зелени площи, чрез допълнително затревяване и поставяне на бордюри, които да възпрепятстват физически паркирането върху тях;

Ремонт и възстановяване на повредени тротоарни настилки;

- Изграждане на нови места за паркиране;
- Контрол на изпълнителите при подмяна и ремонт на канализационни мрежи, улици и др. инфраструктура за възстановяване целостта на пътното покритие, недопускане на емитиране на прах, замърсяване на прилежащите площи и територии, водещи до увеличаване на пътния нанос или ветрово задушаване;

- Системен контрол към всички строителни обекти, за недопускане емитирана прах и замърсяване от строителни отпадъци и земни маси.

2. *Системно почистване и миене на пътните платна, в т.ч.*

- Периодично ръчно измиване на зони или части от улици, по които по някаква причина се е натрупал пътен нанос.

3. *Обновяване и поддържане в добро състояние на пътна инфраструктура, както и подобряване организацията на движението в градски условия;*

- Развитие и благоустрояване на транспортната инфраструктура в Сунгурларе;
- Реконструкция и поддържане на добро състояние на уличната мрежа;
- Насърчаване ограничаването на ползването на лични МПС чрез популяризиране на масовия обществен транспорт;
- Изграждане и рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари.

4. *Обновяване на автомобилния парк, в т.ч. на организирания автобусен градски и междуселищен транспорт.*

5. *Проучване на възможностите за изграждане на система за наблюдение и контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на Община Сунгурларе.*

ВОДИ

Описание на района за басейново управление на водите

В основата на управление на водите в България е залегнал Басейновия принцип, съгласно изискванията на Рамковата директива на водите. Управлението се извършва от МОСВ, а тяхно подразделение и компетентен орган са басейновите дирекции. Известни функции имат и Регионалните инспекции по околна среда и водите (предимно контрол върху емисиите на отпадъчните води).

Територията на община Сунгурларе се контролира от РИОСВ – Бургас. Управлението на водните басейни в Община Сунгурларе се извършва от Басейнова Дирекция за управление на водите - Източнореломорски район, /ИБР/ с административен център гр. Пловдив и от Басейнова дирекция за управление на водите - Черноморски район, с административен център гр. Варна.

Рамковата Директива за водите организира нов подход в управлението на водите, като въвежда екологични норми и цели за качеството, обезпечавачи структурата и функционирането на водните екосистеми.

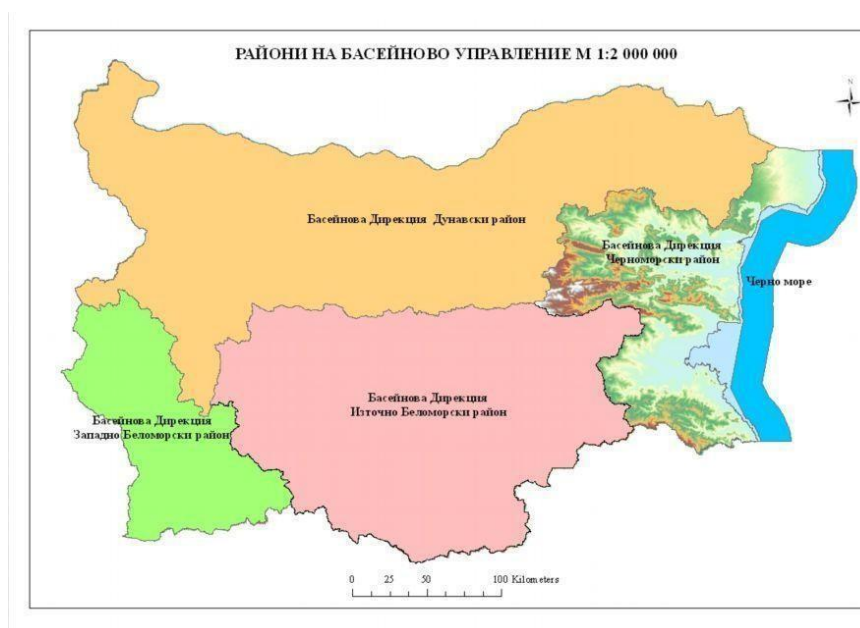
Основните принципи при опазване на водите са:

1. Недопускане заустването на непречистени отпадъчни води във водни обекти изкуствени и естествени водоприемници, което се постига чрез:
  - чрез интегрирано управление на водите в съчетание с останалите компоненти на околната среда;
  - осъществяване на ефективен контрол при управление на отпадъчните води и прекратяване на замърсяванията;
  - недопускане на нови източници на отпадъчни води да се въвеждат в експлоатация и заустват без пречиствателни съоръжения и непречистени;
  - провеждане политика на реконструкция на стари и неефективни пречиствателни съоръжения на предприятията, заустващи отпадъчни води с качества над определените норми;
  - спазване условията в разрешителните.
2. Усъвършенстване и спазване институционалната система за мониторинг и контрол, гарантиращо добро състояние на отпадъчните води и повърхностните водни обекти, което се постига чрез подобряване на контролния мониторинг на обектите с отпадъчни води и повишен капацитет на екологичния статус;
3. Реализиране задълженията на Плановете за управление на речните басейни – ПУРБ, като основен планов документ за интегрирано управление на водите, което се постига чрез:
  - Участие на РИОСВ-Бургас при разработване, съгласуване и утвърждаване на Плановете за управление риска от наводнение – намаляване щетите от замърсяване с отпадъчни води при наводнения и високи води;

- Изпълнение на мерките;
- Подпомагане и съдействие на дейностите и процедурите по планиране, финансиране и изграждане, чрез съгласуване и съдействие реализацията на нови и реконструкция на ГПСОВ и канализационни мрежи на населените места;

В национален план Законът за водите (ЗВ) определя условията за опазването и използването на водите и водните обекти. Целта на ЗВ е осигуряване на единно и балансирано управление на водите в интерес на обществото, защита на здравето на населението и устойчивото развитие на страната. Във връзка с това в ЗВ са разгледани по-широко въпросите на собствеността върху водите, водните обекти и водостопанските системи и съоръжения; режимите на ползване на водите и водните обекти; опазването на водите и водните обекти; структурата и органите за управление на водите; формите за участие на частния сектор във водостопанската дейност; финансовата организация и икономическото регулиране и т.н. ЗВ има съществена роля за регулиране на обществените отношения в областта на водния сектор по един съвременен начин, адекватен на настъпилите през последното десетилетие промени в общественото устройство.

Карта на район за басейново управление – източник ПУРБ ИБР., 2016-2021г.

Повърхностни води

Категориите повърхностни води са определени съгласно Приложение II т.1.1 на РДВ2000/60/ЕС. Категориите водни тела (ВТ) съгласно РДВ са: реки, езера, преходни води, крайбрежни води, силномодифицирани и изкуствени водни тела.

Силномодифицираните водни тела са водни тела, подложени на значително изменение на физическите характеристики, вследствие на човешката дейност. В зависимост от вида на водните обекти, от които са формирани, те се подразделят на „силномодифицирани реки” (преди модифицирането водният обект е бил река) и „силномодифицирани езера” (преди модифицирането водният обект е бил езеро).

Изкуствените водни тела са създадени в резултат на човешката дейност, тоест преди това те не са били водни обекти. По своите физически характеристики те могат да бъдат в категориите: повърхностни води “реки” или “езера”. Язовирните водни тела са създадени в резултат на човешката дейност и са само силно модифицирани или изкуствени, което зависи от степента и характера на модификация. Същите биват:

- Силно модифицирани ВТ (СМВТ)- когато са модифицирани реки или модифицирани естествени езера;
- Изкуствени ВТ (ИВТ)- когато са изградени на места, където не е имало повърхностно ВТ или ВТ е било незначително.

Силно модифицираните язовирни ВТ се категоризират в две категории повърхностни води:

Категория „река”:

- Когато язовирът е построен на река (т.е. има друго водно тяло – „река” преди и след язовира) и се охранява от нея.
- Когато над язовира има само малък участък река (част от речен сегмент, който не е определен като отделно водно тяло) и няма други източници на охраняване с води.

Категория „езеро”:

- Когато язовирът е построен чрез модифициране (надграждане) на естествено езеро.

Изкуствените язовирни ВТ се отнасят само в категория повърхностни води „езеро”. Когато един язовир е изграден на място с подходяща конфигурация, но почти липсва собствен водосбор и подхранване и неговото захранване се извършва чрез прехвърляне на води от други водни обекти, той също се определя като изкуствено ВТ. Понякога границата между силномодифицирани и изкуствени ВТ е недостатъчно ясна. Определянето на типовете за реките, езерата и крайбрежните води е в съответствие със система “Б”, дефинирана в Приложение II на РДВ 2000/60/ЕС и премина през два етапа:

- първоначално определяне на типовете води по категории езера и реки;
- последващо прецизиране на типовете

Водните тела от категориите реки, езера, преходни води и крайбрежни води се типологизират като се използва набор от задължителни и нездължителни (допълнителни) критерии (фактори). Силномодифицираните и изкуствените водни тела се типологизират като се уподобяват на най-близките по характер и особености на екосистемата естествени водни обекти.

Водните тела, категория „силномодифицирани реки” биват 2 вида:

- Силномодифицирани речни участъци, при които след човешката намеса се запазва характерът на течение: естествени течащи води са превърнати в

силномодифицирани течащи води (запазва се характерът на течение и основните особености на екосистемата). Те се типологизират като „реки”.

- Силномодифицирани речни участъци, при които след човешката намеса се променя

характерът на течение: естествени течащи води са превърнати в силномодифицирани стоящи води (променят се характерът на течение и основните особености на екосистемата) – това са язовирите. Язовирите, поради това, че хидроморфологичните характеристики и особеностите на екосистемата наподобяват тези на езера (и са несъпоставими с тези на реки), са типологизирани като „езера”.

Водните тела, категория „силномодифицираните езера”, са естествени езера, при които след човешка намеса има значителни промени във физическите характеристики, но се запазват основните особености на екосистемата (естествени стоящи води са превърнати в силномодифицирани стоящи води).

Характеристика

Най-важната водна артерия на територията на община Сунгурларе е река Луда Камчия.

Река Луда Камчия (L -200.9 km, F-1611.9km²) е с начален приток река Голямата, която започва течението си от местността Стария кантон, югоизточно от кота 1106 m по билото Вратник (Хидрологичен справочник...,1958), Сунгурлареска планина. В самото начало има североизток-източна посока, която се променя в южна, като тече в западния склон на в. Голямата поляна (811.8 m). Постепенно се ориентира на изток- югоизток. Тече между планините Разбойна и Котленска на север и Сунгурлареска и Стидовска от юг. Образува средно извити меандри. Край с. Дъбовица приемасевероизточно направление и тече между Върбишка и Карнобатска планина. При с. Берово обръща течението си на запад в малък речен участък, продължава на север-североизток до вливането си в яз. „Камчия”, откъдето завива на югоизток. Образува няколко много силно извити меандри и в северозападните склонове на Камчийска планина приема посока североизток. Десен приток на река Камчия, в която се влива при с. Цонево. Образува асиметрична речна система-с дълги леви притоци в горната част на водосбора и с по-дълги десни в долното течение.

Река Медвенска (L-25.4km, F-232.3km²) с начален приток река Калугерица, извира северно от в. Свинера (1005.3m), Котленска планина. Тече на югозапад-юг, заобикаляйки от запад в Кокалана (844.4m). Постепенно се ориентира на изток-югоизток и тече през тясна долина, в която образува водопад до Синия вир (Чъртовец), с височина 6м. Минава през с. Медвен и се влива отляво на река Луда Камчия при с. Шехово. Образува речна система с няколко първоразрядни притока: река Черната, ляв, с начало от в. Звънница и тече на юг през дълбока долина: река Бялата, ляв, започващ източно от в. Грашища и течаща на югоизток между стръмни долинни склонове.

Река Мочурица (L -85,9km, F-1278,3km²) извира от южните склонове на Стидовска планина, местност Драгиеви калеми, северозападно от с. Мокрен (Хидрологичен справочник...,1958). Първоначално тече на североизток. След с. Славянци завива на югоизток, заобикаля Терзийски баир и се ориентира на югозапад. Влива се в река Тунджа, отляво преди гр. Ямбол. Има много голям коефициент на извивност -4.5 (Хидрологичен справочник...,1957). Приема малко на брой притоци.

Останалите водни течения, преминаващи през територията на общината са малки, най-често пресъхващи през лятото долове и са без особено значение за водния баланс и режим на територията на общината.

Мониторингът и контролът на състоянието на повърхностите води се извършва от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС),

Подсистемата „Контрол и опазване чистотата на водите” към Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС), а мониторинг на хидроложките данни се извършва от Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ).

Мрежата за мониторинг на повърхностни води във водосбора на река Мочурица на територията на РИОСВ- Бургас включва 2 пункта за мониторинг на територията на Община Сунгурларе, в които се провежда мониторинг по биологични елементи за качество.

	Код на мониторингов пункт	Код наводно тяло	Пункт
	BG3TU00697M S2109	BG3TU600R068	Река Мочурица с.Чубра
	BG3TU0069 7MS1109	BG3TU600R068	Река Мочурица гр.Сунгурларе, мост за с.Грозден

Показатели за мониторинг

- Биологични елементи за качество

Хидробиологичният мониторинг на повърхностните води се провежда в съответствие със Заповед на министъра на околната среда и водите № РД-267/03.04.2020 г. Заповедта предвижда провеждането на хидробиологичен мониторинг на повърхностни води от категориите река и езеро/язовир.

Хидробиологичният мониторинг, който се извършва за макробезгръбначни в реки е по Ирландски Биотичен Индекс. Периодично в определени пунктове (през 3 г.) се извършва наблюдение и на останалите биологични елементи съгласно изискванията на РДВ – фитопланктон и хлорофил А (язовири), фитобентос, макрофити и риби.

- Физико-химични елементи за качество

Физико - химичният мониторинг се извършва по 18 показателя за екологично състояние

/основни и специфични/, свързани със замърсяване на повърхностните води с органични вещества, метали и металоиди. Анализът на планираните физико-химични показатели се извършва от Регионална лаборатория- Бургас към ИАОС.

Основни физико-химични показатели

- **I група** – активна реакция /рН/, температура, електропроводимост, разтворен кислород, наситеност с кислород, БПК5, ХПК, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, ортофосфати като фосфор.

- **II група** – азот общ, фосфор общ, калциево-карбонатна твърдост.

Специфични вещества

- **Метали и металоиди** – цинк, мед, желязо, манган.

Приоритетни вещества - хлорпирифос-етил, флуорантен, киноксифен, аклонифен, бифенокс, цибутрин, циперметрин, дихлорвос, хептахлор и хептахлорепоксид, тербутрин.

Повърхностните водни тела, попадащи на територията на община Сунгурларе в

териториалния обхват на БДЧР са:

- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400L024 и наименование „яз. Камчия“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400L044и наименование яз. Скала 1“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400R014и наименование „р. Бяла река до вливане в р. Луда Камчия“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400R015 и наименование „р. Потамишка (Ведровска) до вливане в р. Луда Камчия“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400R023 и наименование „р. Папаздере до вливане в в яз. „Камчия“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400R1011 и наименование „Луда Камчия от яз. Камчия до с. Люляково“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400R1040 и наименование „р. Садовска до с. Садово“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400R1140 и наименование „р. Садовска от с. Садово до вливане в р. Луда Камчия“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400R1141 и наименование „р. Медвенска от с. Медвен до вливане в р. Луда Камчия“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA400R1143 и наименование „р. Луда Камчия от след с. Ичера до преди с. Дъбовица“
- Повърхностно водно тяло с код: BG2KA4001243 и наименование „р. Луда Камчия от преди с. Дъбовица до язовир Камчия“

Зони за защита на водите по чл. 119а от ЗВ, съгласно ПУРБ 2016-2021, попадащи на територията на община Сунгурларе в териториалния обхват на БДЧР са:

- Зони за защита на питейните води, съгласно ч. 119, ал. 1, т. 1 от ЗВ с код BG2DSWL024, BG2DGW000000Q007, BG2DGW000000PG028, BG2DGW000000K2033, BG2DGW000000K2034, BG2DGW000K1NB039.
- Зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи: чувствителна и уязвима зона (южна) зона, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 3 от Закона за водите.
- Защитени зони и зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ: с код и наименование BG0000117 «Котленска планина», BG0000136 «Река Горна Луда Камчия», BG0000137 «Река Долна Луда Камчия», BG0000139 «Луда Камчия», BG0000149 «Ришки проход», BG0000393 «Екокоридар Камчия – Емине»

Санитарно – охранителни зони, попадащи на територията на община Сунгурларе, в териториалния обхват на БДЧР са:

Пояс I, II и III:

- Яз. Камчия, учреден със Заповед № РД-756/07.10.2019г. на МОСВ.
- ШК и дренажен лъч на ПС «Манолич», учреден със Заповед №18/02.06.2011г. на Директора на БДР.
- Шахтов кладенец с. Везенково, Бургас, учреден със Заповед №62/14.11.2011г. на Директора на БДЧР.
- ШК с. Берово – Руен, Бургас, учреден със Заповед №52/10.10.2011г. на Директора на БДЧР.

- ШК с. Дъбовица, община Сунгурларе, учреден със Заповед № 63/12.10.2011г. на Директора на БДЧР.
- Каптиран извор «Беш Бунар», с. Люляково, Бургас, учреден със Заповед № 76/22.11.2011г. на Директора на БДЧР.
- Сондаж Б-127 с. Есен, Сунгурларе, учреден със Заповед № 86/02.12.2011г. на Директора на БДЧР.
- Каптиран извор с. Пчелин, община Сунгурларе, учреден със Заповед № 6/12.02.2014г. на Директора на БДЧР.
- Каптиран извор «Беш Бунар», с. Каменско, учреден със Заповед № 16/12.05.2011г. на Директора на БДЧР.

Съответните забрани и ограничения за извършване на дейности, които могат да доведат до пряко и непряко отвеждане на опасни и вредни вещества в подземните води, регламентирани в Наредба №3/200г. за СОЗ.

През 2020 г. повърхностните водни тела на територията на РИОСВ Бургас, съответно на територията на община Сунгурларе са определени в добро химично и умерено състояние.

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо, които се изобразяват с показаните в таблицата цветове.

Екологично състояние				
отлично	добро	умерено	лошо	много лошо

В следващата таблица са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние/ потенциал и химично състояние във водосбора на р. Мочурица

Екологично състояние/потенциал и химично състояние на водните тела във водосборана р. Мочурица през 2020 г.

Име на водното тяло	Код на водно тяло	Екологично състояние/потенциал през 2020 г.			Химично състояние 2020 г.
		Биологични показатели	Физико-химични показатели	Екологично състояние/ потенциал	
Река Мочурица от извори до с. Мокрен	BG3TU600R069	Умерено Макрозообентос	Умерено БПК, NH ₄ , PO ₄ , Робщ	Умерено	Добро
Река Мочурица отс. Мокрен до р.Сигмен	BG3TU600R068	Умерено Макрозообентос	Умерено Електропроводимост, NO ₃ , Нобщ	Умерено	Добро
Река Мочурица след вливане на р.Сигмен до устие	BG3TU600R062	Умерено Макрозообентос	Умерено електропроводимост, NH ₄ , NO ₃ , NO ₂ , Нобщ, PO ₄ , Робщ	Умерено	Добро

Като основни индустриални емитери на р. Мочурица се сочат следните обекти:

- „СИС Индустрийс” ООД – Промислен комплекс в с. Венец - предприятие за бутилиране на спиртни напитки и вино. Пречистените отпадъчни води след ЛПСОВ се заустват в открит канал, вливащ се в р. Мочурица.

- „ВИН.С. Индустрийс” ООД с. Церковски- на площадката работят спиртоварна фабрика, винзавод и мелничен комплекс. Отпадъчните води след ЛПСОВ се заустват в дренажен канал на яз. Церковски, заустващ в р. Мочурица.

- „Винекс Славянци” АД- цех Сунгурларе в гр. Сунгурларе- зауствапроизводствени отпадъчни води след утаечна система в безименно дере, вливащо се в р. Мочурица

- „Винекс Славянци” АД – цех Лозарево в с. Лозарево- зауства пречистени в ЛПСОВ смесен поток битово-фекални и производствениотпадъчни води в канавка, вливаща се в яз. Петковец.

- „Винекс Славянци” АД – цех Славянци в с. Славянци- зауствабитово-фекални и производствени отпадъчни води след утаечна система в канавка в река Мочурица.

- „Ависпал БГ“ ЕООД” с. Чубра – месодобивно и месопреработвателно предприятие водоплаващи птици и производство на преработен животински протеин (непредназначен за хора). Отпаднаците води след ЛПСОВ се заустват в дере, вливаща се в р. Мочурица.

Река Мочурица с. Чубра- пунктът е след заустването на смесен поток отпадъчни води (БФОВ и производствени) на „Ависпал БГ“ ЕООД.

През 2019 г. Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ – Пловдив уведомява РИОСВ Бургас, че разрешително №33110047/31.07.2014 г. за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води се счита за прекратено на основание чл.75, ал.5 от Закона за водите. Решението е прекратено поради това, че административният акт е издаден на „Птицекланица Чубра“ ООД като собственик и на „Ависпал БГ“ ЕООД като ползвател. Поради смяна на собственика, „Ависпал БГ“ ЕООД е подало заявление за изменение на разрешителното.

До 18.10.2021 г. няма издадено разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води. Същият е в процедура по издаването му.

При извършените проверки от РИОСВ Бургас не се установява изтичане и заустване на пречистени отпадъчни води към воден обект – дере, вливащо се в река Мочурица. Отпадъчните води след съоръжението за допречистяване се връщат във вторичния утайл, който е почти запълнен. След запълването му е предвидено пречистените отпадъчни води да се отвеждат в шлам – басейн с вместимост около 5000куб.м. Подвижният савак на изход от ЛПСОВ е пломбиран в затворено положение.

Подземни води. Характеристика

В съответствие с изискванията на Европейската рамкова директива по водите, подпочвените водни източници (ПВИ) са идентифицирани и описани заедно с техните първоначални характеристики. Повечето, но не всички ПВИ, са разположени изцяло в границите на речния басейн.

Подземните води имат важна роля както за формиране на природната среда, така и са необходим воден ресурс за задоволяване потребностите на човека и на икономиката.

В зависимост от геоложкия строеж на района са формирани два типа подземни води:

Грунтови води. Залягат в първия водоносен хоризонт. Тук се отнасят водите от всички речни тераси на река Луда Камчия и река Мочурица. Районите с този тип води се характеризират със значителна водообилност и се подхранват от водите на реките. В терасите на река Луда Камчия водите се намират на дълбочина 0-3 м от повърхността.

В терасите на река Мочурица при гр. Сунгурларе експлоатационните запаси на водите са от 20-30 куб.м/ден. По-големи количества могат да се вземат чрез водохващания, значително отдалечени едно от друго.

Пукнатинни води. Срещат се в северната част на Сунгурларската долина. Това са води, които са привързани към отделни пукнатини в полускалните породи и имат голямо разпространение в седиментите на горната креда, юрата и палеогена. Дренират се от реките и се подхранват от атмосферните валежи. Дебитът им варира от 0,5 л/сек до 1,5 л/сек и по-рядко 3 л/сек. Изворите имат непостоянен характер с максимум през март и май и минимум през август и септември. Някои от тях пресъхват.

Подпочвените води са основен компонент на генерирането на повърхностни води в горното течение на реките и определят тяхното ниво. Обикновено обаче, реките от планините губят вода при навлизането в равнините, като така зареждат отново подпочвените води.

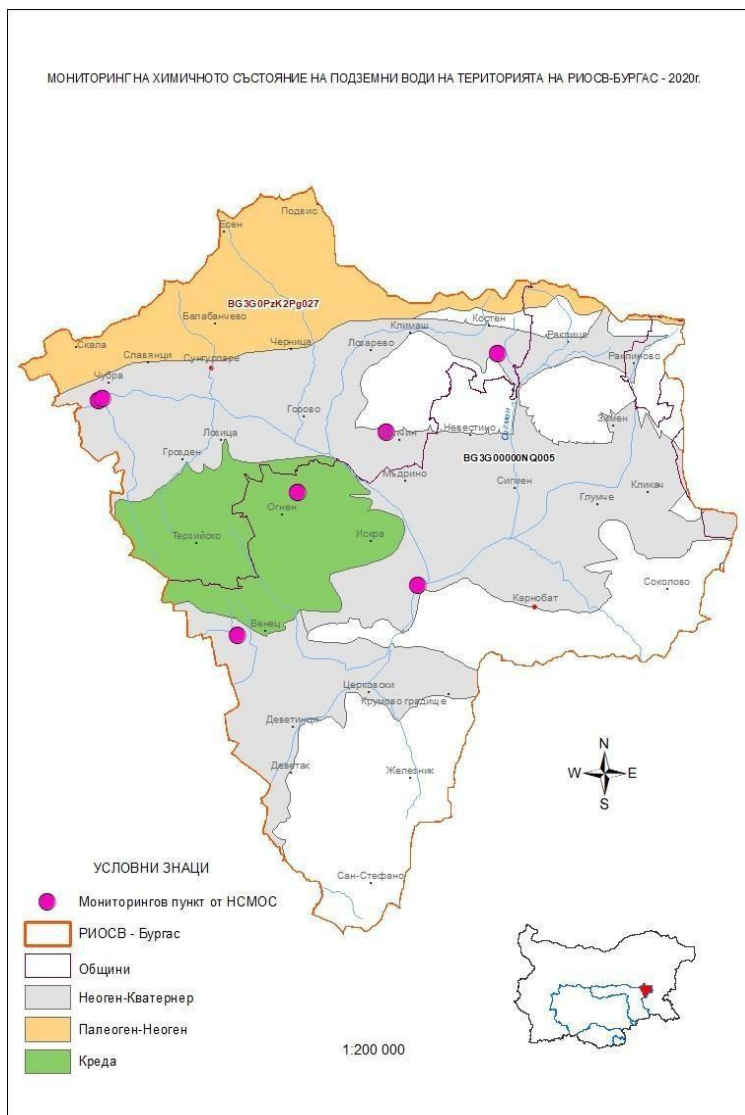
Изворът в местността "Старите брясти", западно от гр. Сунгурларе, който се отнася към териоминералните извори с температура на водата под 20°C и дебит 0,5 л/сек спада към т. нар. алкални, сероводородни хипотермални води. Необходимо е да се уточни, каква е възможността за използването им за балнеоложки цели.

Изворът "Бачибунар" – с дебит 2-5 л/сек се използва за водоснабдяване на с. Прилеп и Подвис.

Националната мрежа за оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води на територията на РИОСВ-Бургас през 2020 год. включва 7 хидрогеоложки пункта за мониторинг. Четири от тях са на територията на Община Сунгурларе.

1. BG3G000000NMP015 - Сондаж - 3, с. Чубра, общ. Сунгурларе
2. BG3G000000QMP016 - Сондаж, с. Сунгурларе, общ. Сунгурларе
3. BG3G000prQhMP127 - Извор "Синора", с. Вълчин, общ. Сунгурларе
4. BG3G00000N2MP138 - Извор "Софрониева чешма", с. Костен, общ.

Сунгурларе

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция „Източнореломорски басейн”. Пробите са анализирани в ИАОС – в Регионална лаборатория – Бургас. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализирание, както следва:

1. **I група - основни физико-химични показатели** - разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, натрий, флуориди – анализират се отделни показатели във всички цитирани по-горе пунктовете за подземни води - сезонно (четири пъти в годината).
2. **II група - допълнителни физико-химични показатели** – желязо, манган, фосфати – анализират се всички показатели във всички мониторингови пункта - веднъж годишно или сезонно (четири пъти в годината).
3. **III група – метали и металоиди** – не е предвидено наблюдение на показатели от тази група.
4. **IV група - органични вещества** – алдрин, атразин, DDT/DDD/DDE, пропазин, хептахлор, пендиметалин, хлорпирифос-етил, тербутилазин и металахлор – предвидено е еднократно през годината да се извършва анализ на тези показатели в

мониторингови пунктове при с. Вълчин (Извор "Синора"), с. Костен (Извор "Софрониева чешма") и с. Венец (ПС "Венец" - Извор).

Резултатите се сравняват със стандарт за качество съгласно Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007 г. (ДВ, бр. 87 от 2007 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 102 от 23 декември 2016 г.) за проучване, ползване и опазване на подземните води.

За оценка на химичното състояние на ПВТ са използвани данни от изпълнения през 2020г. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела. Във връзка с това, трябва да изтъкнем, че:

1. Изпълнението на Заповед РД-267/03.04.2020 г. на Министъра на околната среда и водите за програмите за мониторинг на подземни води се отнася за периода 01.04.2020 г. - 31.03.2021 г.

2. В оценка на химичното състояние на ПВТ са използвани данни от изпълнения мониторинг за периода 1.01.2020 г. – 31.12.2020 г.

Четири мониторингови пункта на територията на РИОСВ – Бургас следят химичното състояние на подземните води в подземно водно тяло BG3G00000NQ005 на територията на общината.

Подземно водно тяло BG3G00000NQ005 /Порови води в Неоген - Кватернер - Сунгурларско - Карнобатска котловина заема Сунгурларското и Карнобатското полета. Под ватернерните алувиални отложения (на р. Мочурица) и пролувиални отложения (образувани от множество дерета) заляга плиоцен, представен от глини, пясъци и по-малко чакъл. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са пясъкливи глини. ПВТ има площ – 290 кв.км. Средна дебелина на водоносния хоризонт-99 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ – 17 м/ден. Подхранването в ватернерния водоносен хоризонт в Сунгурларската част става от реките, валежите и частично от пукнатинните води на подложката (където кватернера лежи върху нея), а в Карнобатската част – от валежи и частично от пукнатинните води на подложката, сезонно подхранване има и от инфилтрираните поливни води. Среден модул на подзем.отток – 2л/сек/км².

Оценката на химичното състояние на ПВТ е извършена съгласно подход за оценка на химичното състояние на подземните водни тела и е дадена в две категории – добро и лошо. Подходът е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО. за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство №17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 г.

Резултатите от извършената оценка на химичното състояние на ПВТ с код BG3G00000NQ005 – наименование „Порови води в Неоген - Кватернер - Сунгурларско – Карнобатска котловина, общата оценка е „добро“, качеството на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване е също „добро“. Общата оценка на химичното състояние на ПВТ е „добро“.

Подземните водни тела, попадащи на територията на община Сунгурларе в териториалния обхват на БДЧР са следните:

- Подземно водно тяло с код: BG2G000000Q007 и наименование „Порови води в кватернер на р. Луда Камчия
- Подземно водно тяло с код: BG2G000000PG028 и наименование „порови води в палеоген, палеоцен, еоцен Руен – Бяла“
- Подземно водно тяло с код: BG2G000000K2033 и наименование „Карстови

води в К2t-st-cr.m+JT Котелски карстов басейн“

- Подземно водно тяло с код: BG2G00000K2034 и наименование „Карстови води в ВК2t cn-st Бургаска вулканична северно и западно от Бургас“
- Подземно водно тяло с код: BG2G000K1НВ039 и наименование „Пукнатинни води в Предбалкан – Валанж – Хотрив – Риш“

ЯЗОВИРИ

На територията на община Сунгурларе се намират следните язовири:

	Име на язовир	Община	Област	Собственост	Ползвател	Състояние на съоръженията			Състояние на речното легло на 500м след язовирната стена	Забележка
						Язовир на стена	Преливник	ОИ		
1.	Гьол дере	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	СД "Вест-Динев Сиe"	задов. 2007; добро 2011	добро 2007; добро 2011	добро 2007; добро 2011	добро 2007	
2.	Ведрово/Азмака	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	Аква 2011“ ЕООД	задов. 2007	добро 2007	добро 2007	задов. 2007	
3.	Пунуклука	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„ЗЛАТЕН КЛАС 2004“ ЕООД	добро	добро	добро	добро	
4.	Братово	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	ЕТ „Живка Димитрова“	задов. 2007	задов. 2007	добро 2007	задов. 2007	
5.	Връбовец	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Подвис инвест“ЕООД	добро	добро	добро	добро	
6.	Килника	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	ЕТ „Живка Димитрова“	добро	добро	добро	добро	
7.	Папанчев дол	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	ЕТ „Димо Ангелов Димов“	Задов.	Задов.	Задов.	Задов.	
8.	Камчия	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	държавна	В и К - Бургас	добро	добро	добро	добро.	за питей - битов водоснабдяване
9.	Касоц	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общината	„Мега импекс“ ЕООД	добро	добро	добро	добро	
10.	Над шосето	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	Задов.	н.д.	н.д.	задов	
11.	Прилеп/ПетърБерон	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Чери 2001“ЕООД	добро	добро	добро	добро	

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

12.	Раева чешма	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	Предаден - държавен	-	задов	н.д.	н.д.	задов	
13.	Кору дере/ Садово	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„ЗЛАТЕН КЛАС 2004“ ЕООД	добро	добро	добро	добро	
14.	Скала 1	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	държавна	"Напоителни системи" ЕАД-клон Черно море	добро 2007; добро 2009; задов. 2012	добро 2007; добро 2009; задов.2012	добро 2007; добро 2009; добро 2012	добро 2012	язовир с малка язовирна стена; за аквакул тури
15.	Скала 2	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	държавна	"Напоителни системи" ЕАД-клон Черно море	добро 2007; добро 2009; задов. 2012	добро 2007; добро 2009; задов.2012	добро 2007; добро 2009; добро 2012	добро 2012	за аквакул тури
16.	Съединение	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	Агропром сервиз ООД	добро	добро	добро	добро	
17.	Съединение 3	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Турист Инвест – Димитрина Димитрова	добро	н.д.	н.д.	задов	
18.	Съединение 4	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Живко Петтков- 2001“ ЕООД	добро	добро	добро	добро	
19	Вълчин	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	задов	задов	Задвов	задов	
20	Кепчелия та	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	задов	задов	Н.д.	задов	
21	Кафаль гьол	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	задов	задв	Н.д.	задов	
22	Есен 1	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Никова къща“ ЕООД	задов	задов	Н.д	задов	
23	Есен 2	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	задов	Н.д.	Н.д.	задов	
24	Есен 3	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Никова къща“ ЕООД	задов	Н.д	Н.д	задов	
25	Климаш	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	ЕТ“ Дианов 33-Петър Ангелов	добро	добро	добро	добро	
26	Костен 1	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„ВИНЕКС СЛАВЯНЦ И“ АД	добро	добро	добро	добро	

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

27	Костен 2	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Евроланд 77“ЕООД	добро	добро	добро	добро	
28	Петковец	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	ЕТ „Емо 78-Емил Дюлгерки“	добро	добро	добро	добро	
29	Геренчето	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	ЕТ „Христо Рахнев-Чавдар Рахнев“	добро	добро	добро	добро	
30	Рупча	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Агропром сервис“ ООД	задов	задов	Н.д.	задов	
31	Суван дере 1	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	държавна	-	задов	задов	задов	задов	
32	Суван дере 2	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	задов	задов	задов	задов	
33	Кайкъ дере	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	АГРОВИНО ОД	задов	задов	Н.д	задов	
34	Чучура	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	ЕТ „Грозд – Белун Хазърбасанов“	добро	добро	добро	задов	
35	Деремен дере	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	ЕТ „Грозд – Белун Хазърбасанов“	добро	добро	добро	задов	
36	Черница	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	ВИНЕКС СЛАВЯНЦИ АД	добро	добро	добро	добро	
37	Велислав	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Експрес 3Груп ПИ“	добро	добро	Добро	задов	
38	Котанка	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	Н.д	Н.д.	Н.д.	Н.д.	
39	Солака	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	Сдружение за напояване Права река	добро	добро	добро	задов	
40	Садината	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	„Биенджи земя“ООД	задов	задов	Н.д	задов	
41	Лозица	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	държавна	-	добро	добро	добро	задов	

Водоснабдяване

Основен водоизточник на питейна вода за община Сунгурларе е язовир „Камчия“.

Язовир „Камчия“ е изграден през 1973 г. по поречието на река Луда Камчия, в източната част на Стара планина.

Завирената площ е 9,601 кв. км. Водният обем на язовира е 233,55 млн. куб.м и се формира от реките: р. Луда Камчия, р. Котленска, р. Глогова, р. Нейковска, р. Ичеренска, р. Медвенска и р. Садовска и е с водосборна площ 1612 кв. км. Язовир „Камчия“.

Използва се за питейно-битово водоснабдяване на град Бургас и населените места на общините Сунгурларе, Карнобат, Айтос, Камено и Бургас, град Варна, населените места на ГРШ „Китка“ до гр. Варна и група „Камчийски пясъци“.

Всички населени места на територията на община Сунгурларе са водоснабдени.

В три населени места – Манолич, Пчелин и Съединение водопроводната мрежа е подновена на 100%. Тръбите са ПЕВП, с диаметър 60-150 мм.

Частично е подменена водопроводната мрежа в гр. Сунгурларе, с. Прилеп, с. Лазарево и с. Вълчин. Тръбите са ПЕВП, с диаметър 60-150 мм. В общинския център Сунгурларе са положени и чугунени тръби.

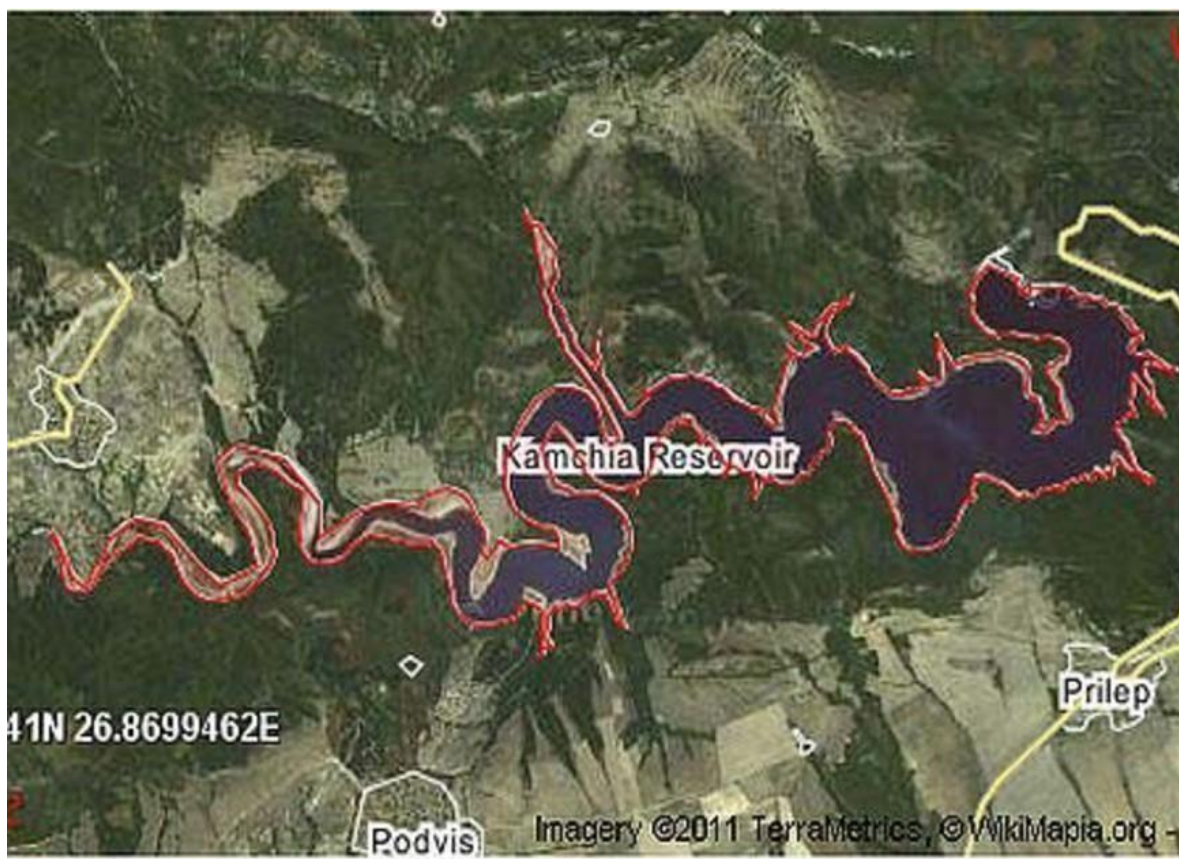
Предстои подмяна на водопроводната мрежа на 100% в с. Грозден, а частична подмяна – в с. Чубра и с. Лозарево.

Извършена е реконструкция на водопроводната мрежа в с. Подвис по „Интегриран проект за устойчиво развитие на община Сунгурларе“.

В останалите населени места водопроводната мрежа е изградена в периода 1960-1980 г. и тръбите са ентернитови.

Двадесет и шест от населените места в община Сунгурларе са с централно водоснабдяване, като с. Скала и с. Горово се водоснабдяват от местни водоизточници.

В летния период в селата Дъбовица, Велислав, Горово, Скала, Вълчин се наблюдава недостиг на питейна вода.

На територията на община Сунгурларе се намира язовир „Камчия”.

Язовир „Камчия” е езерен тип L11- големи дълбоки язовири.

Той е с общ обем 233,550 млн. м³ и е изграден на р. Луда Камчия с местоположение на 3 км над с. Камчия. Оттокът при створа на язовира е 5,91 м³/сек. – средно водно количество. Водите се използват за питейно-битово водоснабдяване на гр.Бургас и населени места от общините Бургас, Айтос, Сунгурларе, Карнобат, Камено, Несебър, Поморие, Руен и Созопол. От язовира се водоснабдяват и населени места от Варненския регион. Водоснабдяваното население е над 100 000 жители.

Характеризира се с ниско съдържание на нитрати, повишени количества желязо и манган.

Проектната категория на язовира за питейно-битово водоснабдяване е определена на основание на Наредба № 12 / 2002 г. със Заповед № РД - 415

/ 28. 04. 2004 г. на Министъра на околната среда и водите и тя е А2. Определената през 2004 г. проектна категория А2 е потвърдена при проведения мониторинг за периода 2019 - 2022 г., като от физикохимичните показатели над нормата е установено че мътността е приемлива за потребителите и има завишени съдържание на нитрити.

При провеждане на мониторинга на питейната вода от „ВиК“ ЕАД гр. Бургас и РЗИ Бургас, в с. Есен са установени стойности по показатели „флуиди“ и „бор“ над максималните, съгласно Наредба № 9 дш 16 пъиш 2001 г. за качеството на водат, предназначена за питейно-битови цели.

Анализ за качеството на доставяната питейна вода в Бургаска област и предприятиите от „В и К“ ЕАД – гр. Бургас действия и мерки за подобряване качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели

№	Зона на водоснабдяване Населено място	Показатели, по които са констатирани отклонения	План за действията, предвидени за отстраняване на отклонението
1.	№ 97 с. Есен, община Сунгурларе	физико-химични показатели (флуориди, бор) микробиологични(коли форми), показатели с индикаторно значение (вкус,)	Предприети са действия за проучване на тръбен кладенец –ТК 2, разположен в ПИ №27615.325.2, м. „ТЕРЗИ ЮРТ“ - с. Есен, като алтернативен източник на водоснабдяване. Проведени са необходимите опитно-филтрационни изпитвания и към настоящия момент Дружеството е в процес на регистриране на тръбен кладенец – ТК 2, разположен в ПИ №27615.325.2, м. „ТЕРЗИ ЮРТ“ - с. Есен. След приключване на процедурата по регистрация ще се предприемат действия по узаконяване на водовземаването, съгласно Закона за водите и включване на тръбния кладенец към водоснабдителната система на с. Есен, община Сунгурларе, което ще осигури на населението вода, чието качество отговаря на изискванията на Наредба № 9/16.03.2001 г.(изм.-ДВ, бр. 6 от 2018г.) за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Отвеждане и пречистване на отпадните води

Предназначението на канализационната система е да приема отпадъчните, дъждовните и подземни води от населените места и да ги отвежда извън техните предели до съответните приемници или пречиствателни станция. Има важно значение за благоустрояването на населените места, осигурявайки здравно-хигиенните условия на населението.

Изграждането на канализационна инфраструктура гарантира 100% включване на всички домакинства, обществени и търговски обекти в канализационната мрежа.

Град Сунгурларе и останалите населени места са без цялостно изградена канализационна система. Необходимо е проектиране и строителство на цялостна канализационна система и пречиствателна станция за отпадни води за общинския център.

Към настоящия момент за град Сунгурларе има изготвен проект „Изграждане на битова канализационна мрежа в югозападната част на гр. Сунгурларе, община Сунгурларе по ул. "Шишманово“ от ОК68 до ОК65, ул. "М.Палаузов“ от ОК70 до ОК71, ул. "Стидово" от ОК75 до ОК76, ул. "Черен дъб“ от ОК131 до ОК199, ул. "Дунав“ от ОК137 до ОК138, ул. "Нейковска“ от ОК67 до ОК199, ул. "В.Коларов“ от ОК66 до ОК136 и от ОК65 до ОК134, ул. "Ст.Димитров“ от ОК64 до ОК132, ул. "Пролетарска“ от ОК133 до ОК142, ул. "Крайречна“ от ОК142 до ОК140

Проектът е на етап съгасуване.

До момента на територията на община Сунгурларе са изпълнени следните ВиК проекти:

- „Инженеринг на вътрешна канализационна мрежа и реконструкция на съществуваща водопроводна мрежа“ в с. Манолич, община Сунгурларе – финансиране от ПУДООС и ДБ;
- „Модулна пречиствателна станция за битови отпадъчни води и довеждащ път до модулна станция за битови отпадъчни води, Главен колектор № 1 в участъка от РШ 25 до РШ 28, Главен колектор № 2 в участъка от РШ 21 до РШ 28 и Кабел 1 кV ТЕ 1 – ТР1“ с. МАНОЛИЧ, общ. Сунгурларе – финансиране от ПУДООС;
- „Канализация с. Грозден“ с. ГРОЗДЕН, общ. Сунгурларе – финансиране от ПУДООС, изпълнен на 60%;
- „Канализация ПСОВ и реконструкция на водопроводна мрежа с. Велислав“, община Сунгурларе – финансиране от ПУДООС, изпълнен на 60%.

За пречистване на отпадъчните води на гр. Сунгурларе е необходимо изграждане на ПСОВ.

Общинският център Сунгурларе, както и останалите населени места са без цялостно изградена канализационна система. Отпадъчните води към настоящия момент се заустват без пречистване в река Мочурица. Необходимо е да се извърши проектиране и строителство на цялостна канализационна система и пречиствателна станция за отпадни води за града.

Община Сунгурларе има идеен проект за изграждане на ПСОВ за град Сунгурларе. След осигуряване на финансиране, ще се възложи изготвяне на тръжнически проект.

Канализационни мрежи има в няколко населени места, поради което в повечето случаи се ползват септични ями.

Канализационна система на с. Манолич, община Сунгурларе

Изградена е модулна пречиствателна станция за отпадъчни води за 1800 жители (по плана за перспективно и социално-икономическо развитие на селото). Средноденонощното отпадно количество е $251.10 \text{ м}^3/\text{д}$, а максимално часовото отп. водно количество – $31.17 \text{ м}^3/\text{ч}$.

Пречистените отпадъчни води се заустват в опашката на яз. „Камчия“, обл.

Бургас в точка на заустване с географски координати: $N42^{\circ}51'57,6''$, $E26^{\circ}48'22,1''$.

Пречиствателното съоръжение е от затворен модулен тип. Модулите работят паралелно, като по този начин се гарантира надежност при експлоатацията. Проектанта е предвидил 3 еднакви по конструкция модули. Всеки един от модулите включва необходимите степени на пречистване:

- Механично пречистване-напълно автоматизирана финна решетка за задържане на грубите, влачени и плаващи примеси от водата, първично/предварително утаяване на неразтворените, грубосуспендерани примеси от отпадъчната вода посредством първичен утаител;
- Биологично стъпало-биореактор с фиксирана биомаса, работеща в режим на нитрификация и денитрификация, вторичен утаител;
- Обеззаразяване-с цел ликвидиране на останалите патогенни бактерии и предпазване приемника от заразяване-предвидени е да се извършва на изход МПСОВ;
- Физико-химично третиране на отпадъчната вода-поради високите изисквания към показателите на изход МПСОВ и с цел постигането им през студените зимни месеци, редуцирането на фосфата до изискваните емисионни норми е предвидено дозиране на алуминиев сулфат(или др. реагенти) на вход ПСОВ и/или във вторичните утаители.

Модулите са монтирани над земята в затворени контейнери.

Пълната автоматизация на станцията дава възможност при ниски натоварвания да се премине към лек режим на работа-енергоспестяващ.

Риск от наводнения

Риск от наводнения е съчетанието от вероятността за наводнение и възможните неблагоприятни последици за човешкото здраве, околната среда, културното наследство, техническата инфраструктура и стопанската дейност, свързани с наводненията

Определението е по смисъла на Директива 2007/60/ЕС относно оценката и управлението на риска от наводнения, или известна още под името Директива за наводненията, регламентира рамката за оценка и управление на риска от наводнения в страните, членки на Европейския съюз. Тя има за цел да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност. Директивата е в сила от 26.11.2007 г. и е транспонирана в Закона за водите, чрез направено изменение и допълнение на ЗВ (ДВ бр. 61 от 06.08.2010 г.).

По отношение на ПУРН 2016-2021г. територията на община Сунгурларе не попада в определен район със значителен потенциален риск от наводнения в обхвата на БДЧР, не попада и в Съгласно извършената актуализация на РЗПРН за периода 2022-2027г. и Заповед №РД-803/10.08.2021г. на Министъра на околната среда и водите. За община Сунгурларе няма заложили конкретни мерки, но са предвидени следните основни мерки за намаляване на риска от наводнения на ниво район на басейново управление, за които отговорен е Кметът на общината:

- Постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливаемите зони;
- Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, сгради, складирани материали и други, намиращи се в границите на речните легла или дерета;
- Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия;
- Ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни водохранилища. Недопускане на преливане през короната на дигите при поройни валежи в сравнително малки водосборни области;
- Реконструкция и ремонт на язовири;
- Информирание и осигуряване на широк достъп до информация на населението чрез използването на съвременни способности и технологии;
- Повишаване готовността на населението за реагиране при наводнения;
- Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите, свързани с наводненията;
- Разработване и актуализиране на планове за защита при бедствия (част наводнения)

- Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия, включително от наводнения.

Изводи и мерки:

1. Водоснабдителната инфраструктура в община Сунгурларе е добре изградена като обхват (всички населени места са водоснабдени, с изключение на селата Горово и Скала).
2. Изграждане на канализационната система в гр. Сунгурларе на 100%.
3. Да се извърши подмяна на водопроводната мрежа в населените места, където е необходимо и в град Сунгурларе.
4. Изпълнение на основните мерки за намаляване на риска от наводнения на територията на общината.
5. Да се спазват забраните и ограниченията, произтичащи от Закона за водите.
6. Да се спазват изискванията, произтичащи от Наредба №6 за условията и изискванията на изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, включително рекултивация на клетка и собствен мониторинг (чл. 44 от Наредбата).
7. Спазване на ограниченията и забраните за извършване на дейности, които могат да доведат до пряко и непряко отвеждане на опасни и вредни вещества в подземните води, регламентирани в Наредба №3/2000г. за СОЗ.
8. Съгласно чл.7, ал.1 от Закона за водите, основен принцип при отношенията, свързани със собствеността върху водните обекти е упражняването на собственост без да се допуска нарушаване на целостта и единството на хидроложкия цикъл и на природната водна система.
9. При извършване на дейности, граничещи с води и водни обекти – публична държавна собственост е необходимо да се определят граници в съответствие с чл. 155, ал.1, т.1 от Закона за водите.
10. Забраните по чл.134, т.1, 4 и 6 от Закона за водите за складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци, миенето и обслужването на транспортни средства и техника и изхвърлянето на отпадъци.
11. Изискваният на чл. 143, т. 1, 3 и 5 от Закона за водите, съгласно който за защита от вредното въздействие на водите не се допускат дейности с които се нарушава естественото състояние и проводимостта на речните легла, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици и използването им като депа за земни и скални маси и съхраняването или складирането на материали, които в значителна степен биха увеличили унищожителната сила на водата при наводнения.
12. При извършване на дейности, граничещи с води и водни обекти – публична държавна собственост е необходимо да се определят граници, в съответствие с л.155, ал.1. т.1 от Закона за водите.
13. Да се спазват разпоредбите на чл.131 от Закона за водите при аварийни случаи, създаващи предпоставки за замърсяване на водите, спбственикът или лицето, експлоатиращо обекта – източник на замърсяване, е длъжно да вземе необходимите мерки за ограничаване или ликвидиране на последиците от замърсяването, съгласно предварително изготвен аварийен план и незабавно да уведоми басейновите дирекции.
14. Съгласно чл.16, параграф 6, второ тире от Директива 2000/60/ЕС на Европейския парламент и Съвета (приложима съгласно параграф 143 от ПЗР на ЗИД на Закона за водите,

обн. В ДВ брой 65/2006г.), следва да се осигури пълното преустановяване на заустванията, емисиите и изпусканията на всички приоритетно опасни вещества, посочени в Приложение №1 на Наредбата за стандарти за качество.

15. Да се осигурят подходящи условия за съхранение на опасни отпадъци, при които не се допуска замърсяване на подземни и повърхностни води.

16. При извършване на строително-монтажни дейности да се прилагат най-добри налични техники, с цел недопускане на замърсяване на повърхностните и подземните водни тела.

17. В съответствие с разпоредбите на чл. 116 от Закона за водите, всички води и водни обекти следва да се опазват от замърсяване и увреждане.

18. Съгласно чл.118а от Закона за водите, за опазване на подземните води от замърсяване се забранява пряко и непряко отвеждане на замърсители в подземните води.

19. Да се изпълняват приложимите мерки в Програмата на мерки към ПУРБ 2016-2021г., ПУРН 2016-2021г., Становище по ЕО на ПУРБ № 6-2/2016г. и Становище по ЕО на ПУРН №2-1/2016г.

Мерките целят постигане на пълно съответствие с Директива 91/271 ЕИО, по-добро управление на водите, постигане на по-добър екологичен статус, по-висока ефективност на водния ресурс и справяне с последствията върху водите от изменението на климата, както и с оглед постигане на съответствие с нормативната база на ЕС.

ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

Почвени типове

В община Сунгурларе са идентифицирани следните почвени типове:

Развити са два основни почвени типа – канеленигорски и ливадни с няколко почвени различия. От агрономическа гледна точка почвените различия имат сходни или близки агротехнически изисквания.

Ливадни почви – разпространени са няколко вида – ливадно-канелени, делувиално-ливадни, алувиално-ливадни, ливадно заблатени и блатни.

а) **Ливадно-канелените и делувиално-ливадните почви** заемат по- високите слабо разчленени и наклонени места от терена. Имат добро почвено плодородие.Ограничаващи плодородието са неблагоприятните физико-механични свойства и недостатъчност на някои хранителни елементи за растенията. Подходящи са за отглеждане на всички земеделски култури – царевица, слънчоглед, тютюн, фуражни култури, зеленчуци, овощни градини.

б) **Алувиално-делувиални.** Разпространени са по разливите на големите дерета. Използват се предимно за зърнено-хлебни култури и по някои участъци – за лозя. Леко се обработват. Характеризират се с ниска запасеност на органично вещество, азот, фосфор и калий. Ако се напояват стават подходящи за отглеждане на зеленчукови култури. Могат да се внасят всички видове торове.

в) **Ливадно-заблатени, блатни и алувиално-ливадни.** Разпространени са в коритата и локвите на реките. Не са обект на интензивно земеделие. Тези почви са с високи подпочвени води. Пренавлажнени са през по- голямата част от годината. Подходящи са за фуражни култури, заланчуковиградини, бостани, но само там, където нивото на подпочвените води е сравнително по-ниско. Останалите почви са заети от естествени ливади или от типично блатна растителност.

Канелени горски почви – Разпространени са оподзолени канелени горски почви, типични и излужени канелени горски почви и силно излужени и оподзолени канелени горски почви.

а) *Оподзолени канелени горски почви*. Разпространени са и по високите склонови части и в низините. По наклонените терени тези почви са подложени на ерозия. На някои места дори е разкрита материнската скала. Имат ниско съдържание на хранителни вещества. Хумусният им хоризонт е доста добре развит. Плодородието им се ограничава от ниското съдържание на хумус. Неподходящи са за култури с дълбока коренова система поради неблагоприятните водно-физични свойства. Върху тях най-добре виреят зърнено-житни култури. Върху тях най-добре виреят зърнено-житни култури, а при разновидностите с под-дълбок почвен слой и някои технически култури.

б) *Типични и излужени канелени горски почви*. Имат силно разпространение в района. Заемат най-високите билни части. Растителността им е представена от разрени дъбови гори и храсталаци. Имат добро естествено плодородие. Най-разпространени са в района на село Подвис. Към тази група се отнасят и поройните наноси. Притежават голямо разнообразие в механичния състав и силно изразена скелетност, малка мощност и слабо изразен хумусен хоризонт. Това са типични “тютюневи” почви. Някои от тях са подложени на ерозия.

в) *Силно излужени и оподзолени канелени горски почви*. Това са най- бедните и с лоши качества почви, със силно развите ерозия, слабо развит ерозионен хумусен хоризонт. Отличават се с бедна запасеност на хранителни вещества. Подходящи са за лозя и някои овощни видове (кайсия, бадеми, орехи), тютюн, овес, ръж. Наложително е провеждане на противоерозионни мероприятия, торене с органически и минерални торове, варуване за подобряване на почвената реакция, особено в землището на с. Грозден, с. Лозарево, с. Везенко.

Въздействие на деградационните процеси върху почвите и тенденции и направления

Почвата е ограничен, незаменим и практически невъзобновим природен ресурс, който изпълнява редица функции, които играят важна роля за поддържане на равновесието в природата и съществуването на човешкото общество.

Основните заплахи за нарушаване на функциите на почвите са дефинирани в Закона за почвите: ерозия, вкисляване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване и свлачища.

Ерозия

За определяне на действителния риск от ерозия на почвата за територията на община Сунгурларе са използвани данни от 2019 г., които са получени въз основа на Американския ГИС-модел USLE за изчисление на риска от ерозия, който е пригоден за българските условия от института по почвознание „Никола Пушкиarov“ и се генерира на базата на ежедневни пловииографни записи от станциите за интензивни валежи. Данните са представени според класификацията на действителния риск от ерозия на почвата, разработена от института по почвознание „Никола Пушкиarov“ и са дадени в таблицата по-долу:

2019 г.	Относителен дял (ха)	Относителен дял (%)
----------------	-------------------------	------------------------

Обща площ на община Сунгурларе	79 500	100
Много слаб действителен риск	3	0.004
Слаб действителен риск	293	0.37
Слаб до умерен действителен риск	19 126	24.06
Умерен действителен риск	105	0.13
Умерен до висок действителен риск	12 604	15.85
Висок действителен риск	8 780	11.04
Много висок	22 119	27.82

Интензитетът на ерозията за територията на община Сунгурларе е както следва: за 2019 г. – **39.5 t/ha/yr.**

Оценката за средногодишните загуби на почва от ерозия, за територията на община Сунгурларе, през 2019 г. е – 2 489 396 тона.

През 2019 г. се наблюдава значителна промяна в средногодишния интензитет на плоскостната водна ерозия, тъй като са включени и териториите с надморска височина над 1200 метра. Сравнение с данните от предходни години не е коректно да се прави, поради различен обхват на изходните данни.

За борба с ерозията в района на язовир „Камчия” е изработен през 1989год. „Технически проект за борба с ерозията”. За района е необходимо да се изготви цялостен проект с противоерозионни залесителни мероприятия.

Засоляване и вкисляване

Вкисляването на почвите е проблем за обработваемите земи.

През 2020 г. почвено изпитване е проведено в опорните пунктове в землищата на с. **Подвис** и с. Садово на територията на община Сунгурларе. Измерените през 2020 г. стойности за рН (CaCl₂) в четирите точки и в двете дълбочини характеризират реакцията на почвите като силно кисела (рН над 4). Спрямо измерените стойности в предходните години се забелязва тенденция на преминаване от много силно кисела към силно кисела реакция на почвата. Отчетената степен на наситеност V₃ и в двете дълбочини варира от 93,6,4% до 96,2%, което показва, че няма вредна киселинност.

Замърсяване на почвите

Тежки метали и металоиди

На територията на община Сунгурларе е разположен 1 пункт от Националната система за почвен мониторинг - пункт 364 с. Терзийско, Сунгурларе.

При проведения мониторинг от страна на РИОСВ-Бургас през 2019г.

се наблюдават и контролират индикатори Cu (мед), Pb (олово), Zn (цинк) Cd (кадмий), Cr (хром), Ni (никел), As (арсен), Co (кобалт) и Hg (живак), като Cr и Ni са включени към мониторинга на почвите от 2005 г., Hg от 2007 г. а Co от 2010 г. За да се проследи динамиката на показателите за тежки метали и металоиди спрямо МДК (максимално допустима

концентрация), съгласно Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата (обн. в ДВ бр.71/2008 г.). са сравнени с резултатите от проведения през 2015 г. мониторинг на пункта с. Терзийско.

При пункт с. Терзийско се наблюдава промяна в рН. Измерената стойност през 2019 г. е 5,83 и характеризира почвата като слабо кисела, а през 2015 г. е 6,45 и характеризира почвата като слабо алкална. Получените стойности за тежки метали за 2015 г. и 2019 г. се сравняват спрямо различни стойности на МДК в зависимост от измереното рН. Процентното изражение на измерените стойности на тежките метали са както следва: Zn – 17.13% през 2015 г. и 55% през 2019 г.; Cu – 20.53% през 2015 г. и 37,06% през 2019 г.; Pb – 14.27% през 2015 г. и 3.73% през 2019 г.; Cd – 14% през 2015 г. и 0,125% през 2019 г.; Ni – 35.33% през 2015 г. и 22,4% през 2019 г. Процентното изражение спрямо МДК показва, че през 2019 г. са измерени по-ниски стойности от тези през 2015 г. Измерените през 2019 г. стойности Cr, As, Hg и Co са също по-ниски от тези през 2015 г.

Устойчиви органични замърсители

Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлорорганичните пестициди, които масово са използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век.

На територията на община Сунгурларе, препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност и такива с неустановен произход – 44000 кг, се съхраняват в 11 Б-Б кубове, разположени на площадка в с. Черница. При извършената планова проверка от страна на РИОСВ Бургас през 2020 г., не са установени нарушения.

Отпадъци

Община Сунгурларе е сред общините в България, които към момента изнасят отпадъците си на регионално депо. Има изградени системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци – от опаковки, опасни от домакинствата, текстилни, излезло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и др.

С въвеждане на организирано сметосъбиране на 100%, в общината изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места е сведено до минимум. Периодично се формират частични замърсявания от битови, строителни и селскостопански отпадъци около населените места. Същите се почиства своевременно.

През 2020г. е завършена техническата рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци Балабанчево, тече срокът за изпълнението на три годишна биологична рекултивация на депото.

Свлачища

На североизток от общината има плитко свлачище. Този вид свлачища са най-опасните. Те са големи, сложно устроени свлачища с дълбочина на основната хлъзгателна повърхнина до 50-60 м и с площ няколко десетки декара. Склоновете, където те са проявени се намират в състояние близко до граничното равновесие. При това, за активизиране на свлачищния процес са достатъчни малки по размер допълнителни дестабилизиращи фактори- абразия, ерозия, интензивни валежи или снеготопене, сеизмично и техногенно въздействие. Рядко се достига до съвременен активизиране, достигащо до основната свлачищна повърхнина или зона. Последствията от свлачищата от този вид са най-тежки и противодействието – най-трудно, скъпо и не всякога с гарантиран успех. Свлачище има на път II – 73 “Прилеп –

Карнобат” от км 76+000 до км 76+104 ляво и дясно, възникнало през 1992 г.. През 1992 г. и 1996 г. на свлачището са изпълнени укрепителни мероприятия с габиони. Към момента габионите са преобърнати и има нужда от проучване, проектиране и реализиране на проекта.

Минерални ресурси

На територията а Общината са разкрити находища на строителни и инертни материали. Засега в границата ѝ не са отбелязани находища на други полезни изкопаеми. В близост до нея се намира желязнорудното находище Раклица, медни местонаходища – Г. Александрово, Бояджик и Трапоклово и манганово местонахождение Глушник. Трябва да се отчете, че до момента не всички местонахождения са проучени.

Глини. На територията на общината има много находища на глини, които са много добра суровина за производство на грубокерамични изделия и керемиди. По-важните находища са при ж.п. спирка „Петър Берон”. Необходими са допълнителни геоложки проучвания в района по река Потамишка, селата Черница, Лозарево, Везенково и град Сунгурларе.

Инертни материали(пясък и чакъл). Има наличие на значителни количества по терасите на р. Луда Камчия, р. Потамишка, Коджа дере, Батин дере, Азмак и др. Чакълите са отложени главно по левите притоци на р. Луда Камчия.

Ломен строителен камък и трошен чакъл. Варовиците от сенона могат да се използват за ломен камък и чакъл. Такива материали има при селата Подвис, Прилеп, източно от Ведрово, Лозарево, и др. Еоценските пясъчници се използват за стълбове, бордюри, за строеж на мостове, километражни камъни, настилки и др. Кариери се разработват по Коджа дере, Батин дере, около Подвис, Прилеп, Завет и др.

Камък за облицовъчни плочи и кариера за добива му има край с. Дъбовица.

Варовик за варопроизводство се намира при селата Прилеп, Подвис, Лозарево и др.

Изводи и мерки:

1. Почвите на територията на общината се характеризират с добро естествено плодородие;
2. На територията на общината не са налични почви, замърсени с тежки метали;
3. На територията на общината не са регистрирани замърсявания на почвата в следствиена употребата на пестициди;
4. Няма информация за заблатени почви;
5. Ерозионни процеси са слабо развити и се дължат на различната гъстота на речната мрежа, характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите;
6. Вкисляване на почвите не е констатирано;
7. Няма информация за наличие на засолени почви на територията на общината;
8. Въведено е организирано сметосъбиране на 100%, в общината. Изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места е сведено до минимум. Периодично се формират частични нерегламентирани замърсявания с отпадъци в землищата на населените места;
9. На територията на общината е регистрирано 1 бр. свлачище

10. Извършена е техническа и биологическа рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци.

БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ И ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Лечебни растения

Известно е, че растителният свят представлява незаменим източник на нови лекарства. Развитието на научните изследвания в областта на фармацевтиката и фармакологията биха били немислими без използването на природните дадености, в частност растенията, които продължават да са неизчерпаем ресурс за получаване на биоактивни вещества. В днешния индустриализиран и замърсен свят все по-голямо внимание се обръща на екологично чистите райони, в които могат да се открият растения, притежаващи неизвестни досега пробиотични и биоактивни съставки. Съвременната наука открива нови приложения и употреба на тези вещества, заместващи с успех традиционните лекарствени средства и методи.

Лечебните растения в естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност.

Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от видове лечебни растения.

Община Сунгурларе съвместно с РИОСВ Бургас и екологични обществени организации организира контрола при добиване на лечебните растения, съгласно изискванията на Закона за лечебните растения.

Билките, още наричани лечебни растения и лечебни треви, обхващат голяма група растения, които се използват в медицинската и ветеринарномедицинската практика за профилактика и лечение на болести.

Макар и в малки количества, билките съдържат лекарствено-активни вещества, които благотворно влияят на човешкия организъм. Наред с тях съдържат и придружаващи

вещества, които могат да подсилят ефекта на лечебното вещество или да окажат вредно влияние.

Във връзка с това е необходимо да бъдат опазени, както самите лечебни растения, така и техните естествени находища. За опазването им е приет Закон за лечебните растения, който цели, чрез контролирано и организирано използване на лечебните ресурси да се следи за тяхното състояние и количество. В обхвата на Закона е включен списък с лечебните растения, които подлежат на контрол и опазване.

Находищата на лечебните растения се определят от почвените (типозите месторастения) и климатичните условия, наличието на естествена и изкуствена хидрогравска мрежа, надморската височина, наклона на терена и други биотични и абиотични фактори.

Абиотичните фактори са свързани с ползването от горския фонд

(сечите),залесяванията, прокарване на нови горски пътища, пашата от дребен и едър домашен добитък, построяването на изкуствени водоеми, сезонното събиране на билки, цвят, горски плодове, добив на сено и др., които в своята съвкупност дават пряко или косвено отражение върху популациите от лечебни растения.

Ежегодно със своя заповед Министъра на околната среда и водите определя специален режим на опазване и ползване на лечебните растения.

На основание чл. 10, ал. 1,2 и 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР), Министърът на околната среда и водите издава ежегодно и заповед за определяне на допустимите количества билки за събиране (които са извън териториите на националните паркове) и забрана за събиране на определен вид билки от естествените им находища. Последната Заповед на Министъра на околната среда и водите е с № РД-162 от 25.02.2021 г.

Заплахи

I За пряко унищожаване

Естествени

- 1.Рязка промяна в условията на живот - природни бедствия - пожари, ветровали, снеголомии др.
2. Ерозията на почвата и подвижен субстрат - сипеен характер. 3.Глобалното затопляне на климата.

Антропогенни

1. Унищожаване и разреждане на горите
2. Туристическата инвазия - замърсяване с битови отпадъци и утъпкване
3. Браконьерството
4. Прекомерна паша и утъпкване на почвата
5. Палене на огън
6. Неконтролирано и прекомерно събиране на цветя, лечебни растения, плодове и др.
7. Неправилен начин за събиране на лечебни растения

II За промяна на хабитатите

Естествени

1. Рязка промяна в екологичните условията на живот - природни бедствия - пожари,ветровали, снеголоми и др.
2. Ерозията на почвата и подвижен субстрат - сипеен характер. 3.Глобалното затопляне на климата

Антропогенни

1. Унищожаване и разреждане на горите и внасяне или подмяна на широколистната сиглолистна растителност
2. Строителство на пътища
3. Курортно строителство
4. Прекомерна паша и утъпкване на почвата
5. Палене на огън

Лечебното действие на тези растения се дължи на съдържащите се в тях биологично активни вещества: алкалоиди, гликозиди, сапонини, витамини, етерични масла, фитонциди, дъбилни вещества.

Най-много лечебни видове са регистрирани в **земища Пчелин и Велислав**. Популациите на по-голямата част от лечебните растения, които не са сред най-събираните и нямат декоративна стойност са в добро състояние. Наблюдавано беше известно нарушаване в тяхното развитие.

Най-често събираните видове са: **жълт кантарион, троскот, гръмотрън, жълт равнец, шипка, змийско мляко, мащерка, къпина, коприва.**

В най-добро състояние са популациите на шипка, коприва, жълт кантарион и мащерката.

Наличните находища на лечебните растения са разгледани по земища и в зависимост от характера на екосистемите са диферинцирани поотделно за Поземления и горски фонд. Там, където те имат общ характер и образуват единен комплекс, са разгледани заедно. Посочени са местностите, където има находища на билки в земите, общинска собственост. В описанието на местностите са включени и земите в остатъчен фонд.

ЗЕМЛИЩЕ ПЧЕЛИН

ОБЩНСКИ ПОЗЕМЛЕН ФОНД – Алан чешме, Черешите, Чифликова нива, Кеси кору, Чорала, Алана, пъндъкълъ дере, Ташларича, Желязпунар, Керезлика

<i>ВИД</i>	<i>БИЛКА</i>	<i>КОЛИЧЕСТВО</i>
Троскот	Коренища	700
Вратига	Цветни кошнички	350
Жълт равнец	Стрък, цвят	200
Гръмотрън*	Корен	800
Слез	Лист	100
Слез	Цвят	40
Шипка	Плод	1250
Камшик	Стрък	1200
Камшик	Лист	1000
Жълт кантарион	Стрък	2250
Жълта комунига	Стрък	1120
Змийско мляко	Стрък	550
Червен глог	Плод	850
Червен глог	Цвят	340

Трънка	Плод	2250
Мащерка*	Стрък	200
Еньовче	Стрък	150
Лопен	Цвят	40
Черен бърз	Цвят	520
Черен бърз	Плод	800
Черен бърз	Корен, кори	150
Риган	Стрък	200
Маточина	Стрък, Лист	250
Червено подбиче	Стрък	50
Жиловляк широк	Лист	60
Жиловляк теснолист	Лист	60
Къпина*	Лист	200
Къпина*	Плод	250
Коприва	Лист, стрък	2250
Коприва	Корен	2350
Драка	Плод	2250
Здравец*	Стрък	250
Здравец*	Корен, коренища	450
Лайка	Цвят, стрък	500

ЗЕМЛИЩЕ ВЕЛИСЛАВ

ОБЩНСКИ ПОЗЕМЛЕН ФОНД – Сюлюклията, Ада баа, Алана, Йоза, до село, Гьома баир, Кърджаларе, Боруните, Кавак тарла, Шеришов път, Герена, Малаков гечит, Под могилата – 7 532 дка

<i>ВИД</i>	<i>БИЛКА</i>	<i>КОЛИЧЕСТВО</i>
Бързак	Лист	600
Бързак	Стрък	1200
Овчарска торбичка	Стрък	900
Лайка	Цвят, стрък	800
Бяло подбиче	Стрък	230
Ветрогон	Стрък	900
Троскот	Коренища	1700
Вратига	Цветни кошнички	850
Жълт равнец	Стрък, цвят	100
Гръмотрън*	Корен	900
Слез	Лист	100
Слез	Цвят	40
Шипка	Плод	1250

Камшик	Стрък	1500
Драка	Плод	2250
Жълт кантарион	Стрък	2250
Жълта комунига	Стрък	1120
Змийско мляко	Стрък	550
Червен глог	Плод	850
Червен глог	Цвят	340
Трънка	Плод	2250
Мащерка*	Стрък	200
Еньовче	Стрък	150
Лопен	Цвят	40
Черен бъз	Цвят	520
Черен бъз	Плод	800
Черен бъз	Корен, кори	150
Синя метличина	Стрък,цветни кошнички	50
Маточина	Стрък, лист	250
Червено подбиче	Стрък	50
Живовляк широколист	Лист	60
Живовляк теснолист	Лист	60
Къпина*	Лист	200
Къпина*	Плод	250
Коприва	Лист, стрък	2250
Коприва	Корен	2350
Здравец*	Корен, коренища	450
Здравец*	Стрък	250

ЗЕМЛИЩЕ ПЧЕЛИН, ВЕЛИСЛАВ

ОБЩНСКИ ГОРСКИ ФОНД – Турския положар, Ковачетата, Лозата, Булицатата, Желев кладенец, Алана

<i>ВИД</i>	<i>БИЛКА</i>	<i>КОЛИЧЕСТВО</i>
Тетра	Стрък, лист	1000
Пелин	Стрък	550
Бял равнец	Стрък, цвят	2200
Грамотрън	Корен	200
Очанка	Стрък	350
Блатен тъжник	Стрък	300
Липа	Цвят	1200
Репей	Лист, корен	100

Горска пищялка	Корен	300
Камшик	Стрък	200
Горска ягода	Лист	500
Лазаркиня	Стрък	140
Шипка	Плод	1250
Великденче	Стрък	350
Дрян	Плод	2600
Върбинка	Стрък	150
Лечебен ранилист	Стрък	50
Лечебен ранилист	Корен	40
Жаблек	Стрък	250
Жълт кантарион	Стрък	150
Жълта комунига	Стрък	120
Змийско мляко	Стрък	150
Червен глог	Плод	450
Червен глог	Цвят	140
Трънка	Плод	250
Мащерка*	Стрък	200
Еньовче	Стрък	150
Лопен	Цвят	30
Левурда	Стрък	300
Черен бъз	Цвят	120
Черен бъз	Плод	200
Черен бъз	Корен, кори	150
Риган	Стрък	200

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

- 1/ събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
- 2/ придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- 3/ събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на позволение за ползване, издадено по изискванията на Закона за лечебните растения.

Позволение не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост.

Позволение не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

Позволеното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Съгласно чл. 22 от Закона за лечебните растения, позволение за ползване на

лечебните растения се издава от Кмета на общината, когато ползването е от:

а) земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

б) територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;

в) земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; позволено се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;

Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за: плановите документи; дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища; научни изследвания и наблюдение на лечебните растения; изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения; култивиране и преработка на лечебните растения; обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения; други дейности, свързани с управлението и контрола Закона за лечебните растения.

Позволеното за ползване се издава на билкозаготвител - юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване; срока на ползване; други условия, свързани с опазване на находището; лицата, извършващи ползването, ако те са различни от титуляра на позволеното.

Позволеното се издава преди осъществяване на ползването.

При издаването на позволение на територията на Община Сунгурларе се осъществява контрол по отношение на:

- Уведомяване на РИОСВ – Бургас за организираните билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;

- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ -Бургас;

- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;

- Спазване на законоустановения срок - до 31 януари за представяне в РИОСВ – Бургас обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;

- Водене на регистър на издадените позволения за ползване на лечебни растения на територията на Община Сунгурларе;

- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;

- Отнемане на позволеното за ползване със заповед на кмета на Общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляра на позволеното за ползване.

При издаване на позволение, общината поставя за изпълнение спазване на следните условия:

Период за ползване: Листа – преди цъфтеж. Цветове – в началото на цъфтежа или при пълен цъфтеж;

Начин на ползване: Листа – чрез отрязване на целите облистени стъбла и последващо отделяне на листата. Цветове – чрез откъсване или отрязване на целите съцветия;

Препоръчителни инструменти: режещи инструменти /ножици, сърп, нож/ - да бъдат без ръжда по режещите повърхности;

Ползвателят на позволителното за ползване на лечебни растения е длъжен да:

Да не се допуска ползване на лечебните растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;

Да не допуска ползване на защитени от закона лечебни растения;

Кметът на общината контролира ползването на лечебните растения в земите, водите и водните обекти - общинска собственост, в поземления фонд и в населените места.

Национална екологична мрежа

Националната екологична мрежа е регламентирана в Република България със Закона за биологичното разнообразие. Някои от елементите ѝ имат над 100 годишна история – паркове и резервати. Други са нови за практиката ни и тепърва ще бъдат изградени.

Елементите на националната екологична мрежа са:

1. защитени зони, обявени по ЗБР;
2. защитени територии, които попадат в защитените зони;
3. буферни зони около защитени територии, които са част от защитени зони. В

Националната екологична мрежа приоритетно се включват:

- КОРИНЕ места като територии, описани по стандартната международна методика на проекта на Съвета на Европа "КОРИНЕ биотопи".

- Рамсарски места като влажни зони, които отговарят на критериите на Конвенцията по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбива птици (Рамсарска конвенция);

- орнитологични важни места - територии от международна значимост за

- опазване на птиците, описани по стандартната международна методика на Бърд

Лайф Интернешънъл.

Националната екологична мрежа цели дългосрочно опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни; създаване на условия за генетичен обмен между разделени популации и

видове; участие на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

От тук произтичат и отговорностите на общинската администрация както за съхранение на обявените по Закона за защитените територии, така и за изграждането на останалите компоненти на нейната територия.

Защитени територии и Натура 2000

На територията на община Сунгурларе са разположени следните защитени територии по смисъла на закона за защитените територии и части от защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000:

Защитени природни територии:

ПЗ Скалните образувания в местността "Чифликова нива" в с.Пчелин; Категория: Природна забележителност

Площ: 8.0 хектара

Местоположение:

Област: Бургас, **Община:** Сунгурларе, **Населено място:** с. Пчелин

Документи за обявяване:

Заповед No.4051 от 29.12.1973 г., бр. 29/1974 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

1. Забележителни геоложки обекти

Режим на дейности:

1. Забранява се сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така и изкореняването на всякакви растения

2. Забранява се пашата на добитък през всяко време

3. Забранява се преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им

4. Забранява се разкриването на кариери за всякакви инертни и други материали, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения

5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите

6. Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи

7. Разрешава се извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета.

ПЗ „Пробития камък” в село Берово Категория: Природна забележителност

Площ: 0.5 хектара

Местоположение:

Област: Бургас, **Община:** Сунгурларе, **Населено място:** с. Берово

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):

Бургас - ул. "Перущица" 67, ет.3, п.к.219

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите (РДГ): РДГ Бургас: ДГС Садово

Документи за обявяване:

Заповед No.4051 от 29.12.1973 г., бр. 29/1974 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

1. Гъбообразни скални образувания от варовик

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения
2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време
3. Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им
4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения
5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите
6. Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи
7. Разрешава се воденето на санитарна сеч и извеждане престарелите дърветас влошени декоративни качества.

ПЗ "Находише на черни боровинки", землище с. Садово, община Сунгурларе,

ПЗ е обявена със Заповед № 4051/29.12.1973г. Площ: 1.8 ха

Забранява се:

- 1.сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така късането и изкореняването на всякакви растения
- 2.пашата на добитък през всяко време
- 3.преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им
- 4.разкриването на кариери за камъни, пясък или пръст, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения
- 5.чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите
- 6.извеждането на интензивни и голи главни сечи

Разрешава се 1. извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета

ПЗ „Корията” в село Везенково с останки от вековна дъбова гора, Площ 39.0 ха.

Обявена със Заповед № 542 от 23.05.1984г. (ДВ бр 48/84г).

Забраняват се :

- 1.всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата;
- 2.късането или изкореняването на растенията;
- 3.паша на домашни животни;
- 4.влизането, преминаването или паркиране на моторни превозни средства;
- 5.безпокоенето на дивите животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата им;
- 6.разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се повреждат или изменят както естествения облик на местността, така и водния и режим
- 7.извеждането на сечи, освен отгледни и санитарни 8. всякакво строителство

ЗМ „Находище на урумово лале“ в местността Лалкото с. Терзийско общ. Сунгурларе и с. Венец общ. Карнобат, Площ 37,90 ха

Обявена със Заповед No.521 от 20.05.1985 г., бр. 45/1985 на ДВ, Прекатегоризирана от природна забележителност в защитена местност със Заповед №РД -885/15.11.2019г., обн. ДВ 99/2019г.

Цели на обявяване:

1. Запазване находищата на Урумово лале
2. Опазване на находище на Урумово лале

Забраняват се:

1. Забраняват се всякакви дейности, които водят до повреждане или унищожаване на дърветата
2. Забранява се късането или изкореняването на растенията
3. Забранява се влизането, лагеруването, преминаването и паркирането на моторни превозни средства
4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим
5. Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни
6. Забранява се паша на домашни животни и коситба
7. Забранява се всякакво строителство

ЗМ "Орлиците" в село Камчия

Защитена територия за опазване на естествените местообитания на защитени и редки растителни и животински видове и техните съобщества и характерния ландшафт и скални образувания; Заповед No.РД1214 от 10.12.2002 (ДВ бр 7/2003г.).

Площ:315.6 ха

Забранява се:

- Извеждане на сечи, освен санитарни и отгледни
- Бране на диви цветя, събиране на билки и увреждане на вековни дървета
- Внасяне на нехарактерни за района растителни и животински видове
- Улавяне и безпокоене на птиците, разрушаване на гнездата им, събиране на техните яйца и малки
- Паша на домашни животни
- Изграждане на биотехнически съоръжения, разработване на дивечови ниви и просеки
- Нарушаване на целостта на скалните образувания
- Строителство, разкриване на кариери и всякакви други дейности, които водят до промяна и унищожаване на ландшафт.

РЕГИСТЪР НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ:

Код на защитена зона

Име на

Тип на защитена зона

защитена зона

BG0000393	Екокоридор Камчия - Емине	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0002029	Котленска планина	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000117	Котленска планина	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000139	Луда Камчия	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000136	Река Горна Луда Камчия	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000137	Река Долна Луда Камчия	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000196	Река Мочурица	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000149	Ришки проход	Защитена зона по директивата за местообитанията

Пълна информация за всяка защитена зона може да се намери на сайта на Министерството на околната среда и водите . Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000, може да бъде намерена на следният електронен адрес: <http://natura2000.moew.government.bg/> и която дава пълна информация за всяка защитена зона.

33 „Екокоридор Камчия – Емине” с идентификационен код BG0000393

За опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №661/16.10.2007г. на Министерския съвет(ДВ, бр.85/23.10.2007г.), Заповед №РД-335 от 31.03.2021г. на Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитена зона , публикувана в Държавен вестник бр.53 от 25.06.2021г.)

Предмет на опазване в 33 „Екокоридор Камчия – Емине”BG0000393 са следните типове местообитания от Приложение 1 на ЗБР и Директива 92/43/ЕЕС:

- 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedio albi*
- 6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco- Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)
- 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)
- 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове
- 62A0 Източно субсредиземноморски тревни съобщества *Eastem sub- mediterranean dry grasslands/Scorzoneratalia villosea*
- 91AA* Източни гори от космат дъб
- 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus* 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори
- 91S0* Западнопонтийски букови гори 91W0Мизийски букови гори
- 91ZO Мизийски гори от сребролистна липа *Moesian silver lime woods*

БОЗАЙНИЦИ:

* Европейски вълк *Canis lupus*

Видра *Lutra lutra*

Добруджански (среден) хомяк *Mesocricetus newtoni*

Дългоух нощник *Myotis blythii*

Трицветен нощник *Rhinolophus ferrumequinum*

Голям подковонос Голям подковонос *Spermophilus citellus*

Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*)

Пъстър пор (*Vormela peregusna*)

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Червенокоремна бумка *Bombina Bombina*

Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*

Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis* Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*

Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni* Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

Жълтокоремна бумка *Elaphe quatuorlineata*

РИБИ:

Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*

Маришка мряна *Barbus plebejus*

Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

Обикновен щипок *Cobitis taenia*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Бисерна мида *Unio crassus*

Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*

Вертиго *Vertigomoulinsiana* Вертиго *Vertigoangustior* Ценагрион *Coenagrion ornatum*

Обикновен сечко *Cerambyx cerdo* Бръмбар рогач *Lucanus cervus* Буков сечко *Morimus*

funereus

* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

РАСТЕНИЯ:

Обикновена пърчовка *Himantoglossum caprium*

33"Котленска планина" с идентификационен код BG0002029

Обявена със заповед №РД-910/11.12.2008г. на МОСВ, на основание решение №122/02.03.2007г. на МС(ДВ, бр.21/2007г. Общата ѝ площ съгласно заповедта е 99298.8 ха.

Със ЗАПОВЕД № РД-72 от 28 януари 2013 г. Министъра на околната среда и водите, На основание чл. 16, ал. 4 във връзка с чл. 16, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие променям забраните на дейностите в Заповед № РД-910 от 11.12.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 15 от 2009 г.) за обявяване на защитена зона „Котленска планина“ с идентификационен код BG0002029, както следва:

1. В т. 6 от заповедта се създават нови т. 6.5 и 6.6:

6.5. използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;

6.6. косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.“

2. Промяната по т. 1 да се отрази в регистрите на защитените зони, водени в МОСВ, РИОСВ –Бургас, РИОСВ – Шумен, РИОСВ – Стара Загора, и РИОСВ – Велико Търново.

3. Заповедта влиза в сила от обнародването ѝ в „Държавен вестник“.
4. Заповедта не подлежи на обжалване.

Защитената зона е обявена със Заповед №РД-910 от 11.12.2008 на МОСВ. Заема централния дял на Източна Стара планина. Границите ѝ се определят от реките Тича на север до вливането ѝ в язовир Тича, Стара река на запад и Луда Камчия на юг. На изток достига до Върбишкия проход между село Берово и град Върбица, продължава по пътя

гр. Върбица - село Бяла река, като включва и язовир Тича. Около две трети от територията на планината е покрита с първични широколистни гори, главно от мизийски бук (*Fagus moesiaca*), на места примесен с обикновен габър (*Carpinus betulus*). По-ограничено разпространение имат горите от горун (*Quercus dalechampii*) на места примесен с обикновен габър (*C. betulus*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*), смесените дъбови гори от

цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*). В западната част на планината е установено малко находище на естествени смесени гори от бяла ела (*Abies alba*) и обикновен бук (*Fagus sylvatica*). Вторичните гори и

храсталаци от келяв габър имат силно ограничено разпространение в района. Останалата част от територията е заета от открити пространства, използвани за пасища и селскостопански земи. В пасищата преобладават три типа тревни съобщества: мезофилни, ксеромезофилни и ксеротермни. Значителна част от откритите пространства, в това число и земеделските площи са възникнали вторично, на мястото на стари гори. Влажните зони и поречията на реките заемат сравнително малка част от територията на защитената зона. Единствената влажна зона е язовир Тича в който

няма обраствания с блатна растителност. По високите части на планината се срещат варовикови скали и карстови образувания, разпръснати из целия район.

На територията на ЗЗ „Котленска планина” BG0002029 са установени 182 вида птици, от които 51 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се видове 81 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004).

Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 10 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 21 вида, в SPEC3 - 50 вида.

Защитената зона

осигурява подходящи местообитания за 65 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 58 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. ЗЗ „Котленска планина” е място от световно значение за гнезденето на ливадния дърдавец (*Crex crex*) и едно от най-значимите места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на видове, гнездящи в голяма численост - черен щъркел (*Ciconia nigra*), осояд (*Pernis apivorus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), малък орел (*Hieraetus pennatus*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), лещарка (*Bonasa bonasia*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*) и среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*). През Котленска планина преминава най-западната част на черноморския прелетен път Via Pontica. Тук се образува типично място с тесен фронт на миграция, където ежегодно по време на есенна миграция преминават над 3000 грабливи птици. Най-многобройни от

тях са осояда, обикновения мишелов (*Buteo buteo*), вечерната ветрушка (*Falco vespertinus*) и блатарите. По време на миграция е установен и сивия жерав

/Grus grus/. През есенно-зимния период язовир Тича поддържа значителни количества водолюбиви птици, включително червеногушия гмуркач (*Gavia arctica*), големия корморан (*Palacrocorax carbo*), зеленоглавата патица (*Anas platyrhynchos*) и др.

Цели на защитена зона „Котленска планина” BG0002029 Съгласно Заповед №РД-910 от 11.12.2008 на МОСВ 33 „Котленска планина” BG0002029 се създава с цел:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 от заповедта видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2 от заповедта, които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване в 33 „Котленска планина” BG0002029 съгласно Заповед №РД-910 от 11.12.2008 на МОСВ са следните видове птици:

Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Розовпеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*),

Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*),

Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*),

Черна каня (*Milvus migrans*),

Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*),

Черен лешояд (*Aegypius monachus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*),

Лещарка (*Bonasa bonasia*),

Сив жерав (*Grus grus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*),

Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Бухал (*Bubo bubo*),

Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*),

Сив кълвач (*Picus canus*),

Черен кълвач (*Dryocopus martius*),

Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*),

Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*),

Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*); **Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:**

Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*),

Ням лебед (*Cygnus olor*),

Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*),

Сива гъска (*Anser anser*), Фиш (*Anas penelope*), Зимно бърне (*Anas crecca*),

Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Клопач (*Anas clypeata*),

Червеноклюна потапница (*Netta rufina*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Звънарка (*Viscephala clangula*),

Среден нирец (*Mergus serrator*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*),

Черношипа ветрушка (*Керкенец*) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Горски бекас (*Scolopax rusticola*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*).

В 33 се забраняват следните дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на ливади, пасища, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
4. Забранява се намаляването площта на крайречните гори от местни дървесни видове.

Защитени зони по Директива 92/43/ЕЕС (Директива за опазване на природните местообитания).

33 „Котленска планина” с идентификационен код BG0000117.

е приета с РМС №661/16.10.2007г. (ДВ бр.85/2007г. Заповед №РД – 986 от 10.12.2020г. на Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитена зона (публикувана в Държавен вестник брой 5 от 19.01.2021г.)

Предмет на опазване в 33 „Котленска планина” – BG 0000117 са следните типове местообитания от Приложение 1 на ЗБР и Директива 92/43/ЕЕС:

- 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedio albi*
- 6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco- Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)
- 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове
- 8310 Неблагоустроени пещери 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum* 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)
- 9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-Carpinetum*
- 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове 91AA* Източни гори от космат дъб
- 91BA Мизийски гори от обикновена ела
- 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae*)
- 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus* 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори
- 91S0* Западнопонтийски букови гори 91W0 Мизийски букови гори

Птици, включени в Приложение I на Директива 79/409/ЕЕС:

- Бухал (*Bubo bubo*)
- Бял щъркел (*Ciconia ciconia*)
- Горска чучулига (*Lulula arborea*) Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*) Египетски

лешояд (*Neophron percnopterus*) Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*)
 Козодой (*Caprimulgus europaeus*)
 Ливаден дърдавец (*Crex crex*)
 Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)
 Орел змияр (*Circaetus gallicus*)
 Полски блатар (*Circus cyaneus*)
 Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*) Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*) Скален орел (*Aquila chrysaetos*)

Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*) Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*) Черен кълвач (*Dryocopus martius*)

Черен щъркел (*Ciconia nigra*)

Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*)

Редовно срещани се мигриращи птици, които не са включени в Приложение I на Директива 79/409/ЕЕС:

Малък ястреб (*Accipiter nisus*) Обикновен мишелов (*Buteo buteo*) Обикновен пчелояд (*Merops apiaster*) Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*) Чухал (*Otus scops*)

Бозайници, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС: Видра (*Lutra lutra*)

*Европейски вълк (*Canis lupus*)

*Кафява мечка (*Ursus arctos*) Лалугер (*Spermophilus citellus*) Пъстър пор (*Vormela peregusna*)

Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*) Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*) Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*) Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*) Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*) Голям нощник (*Myotis myotis*)

Дългоух нощник (*Myotis bechsteini*) Остроух нощник (*Myotis blythii*) Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*) Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*) Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*) Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*)

Земноводни и влечуги, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС:

Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)

Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*)

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*) Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*)

33"Луда Кмчия" с идентификационен код BG0000139.

ПРИЕТА С РМС №122/02.03.2007Г. НА МС(ДВ, БР.21/2007Г.).

Заповед №РД – 1023 от 17.12.2020г.на Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитена зона (публикувана в Държавен вестник брой 18 от 02.03.2021г.)

ОБЩАТА Й ПЛОЩ СЪГЛАСНО РМС Е 6111,0 ХА

1. Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и

местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

ПРИРОЛНИ МЕСТООБИТАНИЯ

6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи)

9150 Термофилни букови гори (Sephalanthero-Fagion) 9170 Дъбово-габъррови гори от типа Galio-Carpinetum

9180* Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове 91AA* Източни гори от космат дъб

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори 91S0* Западнопонтийски букови гори

БОЗАЙНИЦИ

* Европейски вълк *Lutra lutra* Видра *Myotis bechsteini* Дългоух нощник *Myotis blythii*

Остроух нощник *Myotis emarginatus*

Трицветен нощник *Rhinolophus ferrumequinum*

Голям подковонос Голям подковонос *Spermophilus citellus*

Лалугер *Vormela peregusna*

Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*

Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis* Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*

Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni* Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

Жълтокоремна бумка *Bombina variegata*

РИБИ:

Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*

Маришка мряна *Barbus plebejus*

Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

Обикновен щипок *Cobitis taenia*

БЕЗГРЪБНАЧНИ

Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*

Ценагрион *Coenagrion ornatum* Обикновен сечко *Cerambyx cerdo* Бръмбар рогач *Lucanus cervus* Буков сечко *Morimus funereus*

* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

1.1.2. 33 „Река Горна Луда Камчия” с идентификационен код BG0000136.

обявена с РМС 122/02.03.2007г.,(ДВ бр.21/2007г.) Заповед №РД – 985 от 10.12.2020г.на Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитена зона (публикувана в Държавен вестник брой 4 от 15.01.2021г.)

Общата ѝ площ съгласно РМС е 2276.9 ха. В зоната попадат 1409.0 ха от териториалния обхват на ДГС”Сунгурларе” и засяга горски територии и гори върху земеделски земи с обща площ 502.8 ха, от които залесени 462.2 ха и незалесени 40.6 ха.

Предмет и цели на опазване

(съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) ”Река горна Луда Камчия”:

1. Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Предмет на опазване:

91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)

Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* Water courses of plain to montane levels with the *Ranunculion fluitantis* and *Callitricho-Batrachion* vegetation

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-*

Sedion albi Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the *Alyso-Sedion albi*

6210 * Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*)

(*важни местообитания на орхидеи)

Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates (*Festuco-Brometalia*) (*important orchid sites)

6240 * Субпанонски степни тревни съобщества Sub-continental steppic grasslands 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)

Medio-European limestone beech forests of the *Cephalanthero-Fagion*

9180 * Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове *Tilio-Acerion* forest of slopes, screes and ravines

91BA Мизийски гори от обикновена ела Moesian silver fir forests

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори Pannonian-Balkanic turkey oak-sessile oak forests

91S0 * Западнопонтийски букови гори Oriental beech forest of the Stranja-Istranca range

* -91W0 Мизийски букови гори Moesian beech forests *Canis lupus*

*

БОЗАЙНИЦИ

Европейски вълк *Lutra lutra* Видра *Myotis bechsteini* Дългоух нощник *Myotis blythii*

Остроух нощник *Myotis emarginatus*

Трицветен нощник *Rhinolophus ferrumequinum*

Голям подковонос Голям подковонос *Spermophilus citellus*

Лалугер *Vormela peregusna*

Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*

Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis* Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*

Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni* Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

Жълтокоремна бумка *Elaphe quatuorlineata*

РИБИ:

Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*

Маришка мряна *Barbus plebejus*

Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Бисерна мида *Unio crassus*

Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*

Вертиго *Vertigo moulinsiana* Вертиго *Vertigo angustior* Ценагрион *Coenagrion ornatum*

Обикновен сечко *Cerambyx cerdo* Бръмбар рогач *Lucanus cervus* Буков сечко *Morimus funereus*

* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

1.1.3. 33 „Река Долна Луда Камчия” по Директивата за хабитатите с код BG0000137, и с площ 24 606,973 дка.

1.1.4.

Заповед №РД – 1015 от 17.12.2020г.на Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитена зона (публикувана в Държавен вестник брой 16 от 23.02.2021г.)

Предмет и цели на опазване

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ

91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)

Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

4090 Ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета Endemic oro-Mediterranean heaths with gorse

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi* Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the *Alyso-Sedion albi*

6220 * Псевдостепи с житни и едногодишни растения от клас Thero-Brachypodietea Pseudo-steppe with grasses and annuals of the Thero-Brachypodietea

6240 * Субпанонски степни тревни съобщества Sub-continental steppic grasslands 91AA *
Източни гори от космат дъб Eastern white oak forests
91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори Pannonian-Balkan turkey oak-sessile oak forests

БОЗАЙНИЦИ:

* Европейски вълк *Canis lupus*

Видра *Lutra lutra*

Добруджански (среден) хомяк *Mesocricetus newtoni* Малък подковонос *Rhinolophus hipposideros* Лалугер *Spermophilus citellus*

Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*

Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis*

Шипобедрена костенурка *Testudo graeca* Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni*
Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

РИБИ:

Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*

Маришка мряна *Barbus plebejus*

Обикновен щипок *Cobitis taenia*

Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Бисерна мида *Unio crassus*

Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*

Вертиго *Vertigo moulinsiana* Вертиго *Vertigo angustior* Ценагрион *Coenagrion ornatum*

Обикновен сечко *Cerambyx cerdo* Бръмбар рогач *Lucanus cervus* Буков сечко *Morimus funereus*

* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

РАСТЕНИЯ:

Обикновена пърчовка *Himantoglossum caprinum*

33 „Река Мочурица“ с идентификационен код BG0000196.

включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007г. на Министерски съвет(ДВ бр.21/09.03.2007г.)

С Решение №811/16.11.2010г. площта ѝ се коригира на 8702.83 ха. Заповед №РД – 316 от 31.03.2021г.на Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитена зона (публикувана в Държавен вестник брой 52 от 22.06.2021г.)

Предмет и цели на опазване:

Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ:

- 91AA * Източни гори от космат дъб Eastern white oak forests
 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори Pannonian-Balkanic turkey oak-sessile oak forests
 1340* Континентални солени ливади Inland salt meadows
 1530* Панонски солени степи и солени блата Pannonic salt steppes and salt marshes
 6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи)
 6510 Низинни сенокосни ливади Lowland hay meadows/Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis/
 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове Siliceous rocky slopes with chasmophytis vegetation

БОЗАЙНИЦИ:

- * Европейски вълк *Canis lupus*
 Видра *Lutra lutra*
 Добруджански (среден) хомяк *Mesocricetus newtoni* Малък подковонос *Rhinolophus hipposideros* Лалугер *Spermophilus citellus*
 Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

- Червенокоремна бумка *Bombina Bombina* Жълтокоремна бумка *Bombina variegata* Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*
 Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis* Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*
 Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni* Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

РИБИ:

- Маришка мряна *Barbus plebejus*
 Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

- Бисерна мида *Unio crassus*
 Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*
 Лицена *Lucasena dispar* Ценагрион *Coenagrion ornatum* Обикновен сечко *Cerambyx cerdo* Бръмбар рогач *Lucanus cervus*
 Буков сечко *Morimus funereus*
 * Алпийска розалия *Rosalia alpina*

РАСТЕНИЯ:**Защитена зона „Ришки проход” с код BG0000149.**

за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007г. на Министерски съвет(ДВ бр.21/09.03.2007г.) Заповед №РД – 991 от 10.12.2020г.на Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитена зона (публикувана в Държавен вестник брой 10 от 05.02.2021г.)

Предмет и цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ:

4090 Ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета Endemic oro-Mediterranean heaths with gorse

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the Alysso-Sedion albi

6220 * Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас Thero-Brachypodietea Pseudo-steppe with grasses and annuals of the Thero-Brachypodietea

62A0 Източно субсредиземноморски тревни съобщества Eastern sub- mediterranean dry grasslands/Scorzoneratalia villosa

8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове 9150 Термофилни букови гори (Cephalanthero-Fagion)

Medio-European limestone beech forests of the Cephalanthero-Fagion

9170 Дъбово-габърони гори от типа Galio-Carpinetum

9180* Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове 91AA *

Източни гори от космат дъб Eastern white oak forests

91BA Мизийски гори от обикновена ела Moesian silver fir

forests 91G0* Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори Pannonian-Balkan turkey oak-sessile oak forests

91S0 * Западнопонтийски букови гори Oriental beech forest of the Stranja-Istranca range

91W0 Мизийски букови гори Moesian beech forests Canis lupus

БОЗАЙНИЦИ:

* Европейски вълк *Canis lupus*

Видра *Lutra lutra*

Дългоух ношник *Myotis blythii*

Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Жълтокоремна бумка *Bombina variegata*
Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*
Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis* Шипобедрена костенурка *Testudo graeca* Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni* Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

РИБИ:

Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*
Обикновен щипок *Cobitis taenia*
Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Бисерна мида *Unio crassus*
Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*
Обикновен сечко *Cerambyx cerdo* Бръмбар рогач *Lucanus cervus* Буков сечко *Morimus funereus*
* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

Изводи и мерки:

1. Опазването на биологичното разнообразие изисква дългосрочно опазване на местообитанията, където оцеляват редките видове. В България политиката за решаване на поставената задача включва мерки като: създаване на Мрежа по Натура 2000; увеличаване на териториите под специална защита и създаването на режими за тяхното управление.

2. В допълнение към опазването и възстановяването на местообитанията, понякога са необходими специални усилия за опазване на специфичните видове, които са изключително застрашени. В България все още липсва всеобхватен преглед върху състоянието на растителните и животинските видове. Първият том на Червената книга на България бе публикувана през 1984 г., посветен на растенията, а през 1985 г. - втори том, посветен на животните.

3. Българското природозащитно законодателство в областта на опазване на биологичното разнообразие почти напълно е синхронизирано с европейското. Законът за биологичното разнообразие (ЗБР – ДВ, бр. 77 от 06.08.2002 г.), Законът за лечебните растения (ЗЛР – ДВ, бр. 29 от 2000 г.) и много подзаконовни нормативни документи уреждат отношенията между държавата, Общините, юридическите и физическите лица по неговото опазване и устойчиво ползване.

4. Представителите на флората и фауната, които са застрашени от изчезване и се самовъзпроизвеждат трудно и бавно, които са редки, ендемични видове и представителни за България, са поставени под специална защита. Те са включени в Приложение № 3 на ЗБР.

ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ

Неотменен компонент при създаването на здравословна жизнена среда в градовете е изграждането на тяхната зелена система. Тя включва дървесната и храстовата растителност

покрай улиците в града, покрай града, градинките, скверове и цветни фигури. Отделните зелени площи, в различните части на населеното място се свързват в единна зелена система, която обхваща целия град. Тя от своя страна има определено естетическо и климатично въздействие в рамките на населеното място. Зелените площи имат изключително важно значение за осигуряване на места за отдих и развлечения на населението, подобряване на градския климат, намаляване на шума, запрашеността и на вредните газове в атмосферата.

Зелената система на гр. Сунгурларе е неразделна част от плановото му решение и обемно пространствено изграждане. Тя въздейства пряко за подобряване на условията за обитаване и труд и ограничава негативните санитарно-хигиенни фактори - шум, замърсена атмосфера, електромагнитни и радиационни излъчвания, подобрява температурния баланс, микроклимата и други.

Зелената система на град Сунгурларе обхваща изградените зелени площи в централната градска част, зеленината покрай улиците, линейното озеленяване по комуникационните транспортни артерии, охранителните зелени пояси покрай промишлените предприятия. Град Сунгурларе е озеленен град.

Управление на зелената система на територията на Община Сунгурларе

Развититето и поддържането на зелените площи в община Сунгурларе е необходимо да се осъществява чрез изпълнение на Програма за развитие, поддържане и опазване на зелената система на гр. Сунгурларе. Това налага Община Сунгурларе в най-кратки срокове да предприеме действия по изготвянето на такава Програма.

Видове зелени площи:

Зелени площи за широко обществено ползване

Тези зелени площи образуват гръбнака на Зелената система на града. Това са всички градини и скверове. Зелените площи за широко обществено ползване изпълняват много важна функция. В тях се извършва ежедневиият отдих на населението и имат важна екологична роля и естетическо въздействие. Те обслужват и най-уязвимата част от населението - подрастващото поколение, майките с детските колички и възрастните хора. Тези паркови площи е необходимо да имат 5-7 минутен изохрон на достъпност. Тези паркови площи трябва да имат различна тематична насоченост и да са структурирани равномерно в чертите на урбанизираната територия. Друг важен аспект е степента на изграденост на тези площи. За да изпълняват целия диапазон от функции, с които са натоварени, е необходимо изградеността им да е и много висока.

Част от зелената система на гр. Сунгурларе са площите за широко обществено ползване, респективно градините. Тяхното структуриране в градската среда, за съжаление не е равномерно. Зелените площи за широко обществено ползване не са обособени в единна зелена система. Състоянието на парковете, като цяло е незадоволително и има още много какво да се желае.

Дълготрайната декоративна дървесна растителност в Общината се нуждае от санитарни мероприятия – изчистване на изсъхналите клони, санитарни сечи, премахване на самонастанилата

се растителност. Има нужда и от засаждане на нова дървесна и храстова растителност, която не бива да се вкарва механично, без проект и строго съблюдаване на видовият състав подходящ за микроклимата на района.

Основният извод е за един задълбочен анализ на съществуващото положение и поетапно проектиране за една основна реконструкция на озеленените площи в гр.Сунгурларе.

Зелени площи за ограничено ползване

Зелените площи за ограничено ползване формират най-широко застъпеното „изпълващо” озеленяване и създават най-разнообразна среда за спорт, забавления и рекреация. В тези площи се включват всички терени с дворно озеленяване, собственост на частните физически и юридически лица. Това са зелените площи във всички имоти с жилищна и обществено обслужваща функция. Тези терени представляват интерес дотолкова, доколкото изпълняват екологична функция и подобряват микроклимата. Особено важни за тази категория зелени площи са пространствата между блокове и високи сгради. Те отчасти компенсират липсата на паркови площи за широко обществено ползване, придават чувство за "мащаб" в панелните комплекси и изпълняват важни рекреационни функции за живущите в комплексите.

Други зелени площи за ограничено ползване са тези в здравните и учебни заведения и зелените площи около обществените сгради.

Озеленяването в обектите на общественото обслужване, обектите на здравеопазването и образованието изисква допълнителни мерки за изпълнение, за да достигне необходимото състояние.

Зелени площи със специфично предназначение

В тези зелени площи се включват мемориални паркове, гробищните терени, ботанически градини, дендрариуми, лапидариуми, зоокътове и зоологически градини.

Улично озеленяване

Част от зелената система на град Сунгурларе е уличното озеленяване. То не влиза в баланса на зелената система, тъй като не е част от зелените площи за широко обществено ползване, но има огромно значение от екологична гледна точка.

Това озеленяване е свързващо звено във всяка Зелена система. От функционална гледна точка, уличното озеленяване обвързва всички елементи и зелени площи в една обща система от публични пространства и места за отдих.

Освен функционалният аспект, екологичната роля на уличните дървета е незаменима. Тези насаждения са органически необходима съставна част от градския ландшафт и спомагат за създаването и поддържането на условия за една нормална, здравословна жизнена среда.

Зелената система е част от пространствения организъм на града, осигуряваща комплексното подобряване на жизнените условия посредством своите урбанистични, екологични

и рекреационни функции. Тя е връзката между отделните елементи и устройствени зони на градския организъм с обкръжаващата го природна среда.

Проблемите в развитието на зелената система са някои „законосъобразни” и икономически посегателства както върху съществуващите, така и на предвидените планови територии за озеленяване.

Изграждането на търговски и други обекти в зелените площи, в някои случаи е довело до пълното им унищожаване. Монтираните ламаринени гаражи влошават естетическия и рекреационен ефект на средата. Периодично се унищожават озеленени площи при изграждане или ремонтни работи по техническата инфраструктура. Голяма част от съществуващите поливни водопроводи са провокирани при извършването на строителни или ремонтни работи в самите площи или в близост до тях. Липсата на собствени водоизточници и драстичното поскъпване на питейната вода, води до оскъпяване на поддържането на зелените площи.

Изводи и мерки:

1. Основните фактори, които имат въздействие върху общата площ и качество на зелените площи в общината са в следствие на урбанизация на града, която води до намаляване на общите зелени площи;

2. Като цяло парковете и градините за широко обществено ползване в общината са недостатъчно като площ на човек от населението;

3. Строителството в по-ново време е довело до намаляване на естествените зелени пространства;

4. В последните години в озеленените територии на територията на град Сунгурларе не е извършвана рекултивация на зелени площи и презатревяване.

5. Да се извършва паспортизация на декоративната растителност на територията на град Сунгурларе.

ОТПАДЪЦИ

Процесите, свързани с генериране, събиране, транспортиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия.

Законът за управление на отпадъците разделя отпадъците на четири основни категории:

- битови;

- производствени;
- строителни;
- опасни отпадъци.

Поставя еднакви изисквания за управлението на отпадъците, както към малките, така и към големите общини. Община Сунгурларе е една от сравнително малките общини в България, но се сблъсква с почти пълната гама проблеми, свързани с управлението на отпадъците.

Битови отпадъци

На графиката са показани количествата образувани битови отпадъци на територията на община Сунгурларе за периода от 2015 до 2019 година.

Източник: НСИ

Данните показват сравнително постоянна тенденция в образуваните количества битови отпадъци, като само 2016 г. е отчетено значително намаляване.

Данните за образуваните смесени битови отпадъци на територията на община Сунгурларе са представени в следващата таблица:

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Количество образувани в община Сунгурларе смесени битови отпадъци, т.	1402	1769	499	395	1071	1341

Източник: Община Сунгурларе

Видно е, че смесените битови отпадъци са основния поток битови отпадъци.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Количество отпадъци предадени за рециклиране от образуванията в община Сунгурларе, /тона/	0	15,623	70,68	525,474	368,961	263,454

Източник: НСИ

Данните не показват постоянна тенденция за намаляване или увеличаване дела на предадените отпадъци за рециклиране.

В таблицата са представени данните за директно депонираните битови отпадъци, образувани от територията на община Сунгурларе.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Количество битови отпадъци от община Сунгурларе, предадени за директно депониране, т.	1402	1801	534	0	0	8

Източник: НСИ

Тенденцията в данните показва, че образуванията битови отпадъци на територията на община Сунгурларе в последните години се подлагат на предварително третиране или за тях има организирана система за разделно събиране, с цел отделяне на рециклируемите и оползотворими отпадъци.

Оптимизирането на количествата депонирани отпадъци има следните ползи:

- Подобряване резултата в изпълнението на заложените общински цели;
- Намаляване на разходите за отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.

Удължаване срока на експлоатация на регионалното депо, което от своя страна води допълнително до спестяване на разходи за изграждане на нови клетки/депо.

- Неоспорими ползи за околната среда.

Норма на натрупване и сравнителен анализ

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образувани битови отпадъци за година на жител.

В таблицата са представени данни за количество образувани битови отпадъци на жител в община Сунгурларе, кг/жител/год.

Година	014	015	016	017	018	019
Норма на натрупване в община Сунгурларе, кг/жител/год.	17	52	1	30	27	54

Нормата на натрупване за община Сунгурларе е изчислена като са използвани данните за населението и за количеството на образувани битови отпадъци от НСИ.

Година	014	015	016	017	018
Образувани битови отпадъци на човек от населението в България, кг/жител/год.	19	19	06	35	07
Образувани битови отпадъци на човек от населението в област Бургас, кг/жител/год.	83	18	86	92	32
Образувани битови отпадъци на човек от населението в община Сунгурларе, кг/жител/год.	17	52	1	30	27

Източник: НСИ, НПУО 2021 - 2028 г.

Образувани битови отпадъци на човек от населението в България за 2018 г. е

407 кг/жител/г., за община Сунгурларе - 127 кг/жител/г., което е по-ниско от средната норма за страната. За същата година в област Бургас нормата на натрупване е 432 кг/жител/г., което е близо три и половина пъти по-високо от нормата за община Сунгурларе.

Община Сунгурларе е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците (РСУО) регион Бургас, което е учредено по реда на ЗУО с Протокол от 01.02.2006г.,

регистрирано в Бургаски окръжен съд № 892/2006г. от Общините Бургас, Айтос, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие, Средец, Сунгурларе и Руен.

РСУО регион Бургас реализира проект за "Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Бургас", който се финансира по Оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г." в изпълнение на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ №DIR-5102118-C001/25.08.2011 г.

Регионалната система за управление на отпадъците в регион Бургас обслужва общо 210 населени места с близо половин милион жители.

Участниците в Регионалното сдружение разпределят задълженията помежду си и носят отговорност за изпълнение на целите за разделно събиране на отпадъците, заложен в ЗУО.

Морфологичен състав на образуваните количества смесени битови отпадъци

През 2019 г. МОСВ утвърди нова „Методиката за определяне наморфологичния състав на битовите отпадъци“. В методиката е направен

задълбочен анализ на тенденциите в развитието на образуване на отпадъците, както и на тенденциите в развитието на материалите и връзката им с образуване на различните фракции. Определени са и основните параметри, влияещи върху нормата на натрупване и морфологичния състав на отпадъците. Основните източници на битови отпадъци в община Сунгурларе е от населението, а останалото количество от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

По проект на ПУДООС „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“ е изготвен доклад от проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на Република България по Българо-Швейцарска програма за сътрудничество. Основната цел на доклада е да представи поглед към морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на Република България. Докладът включва задължителните количествени и качествени данни на общинско, регионално и национално ниво, също така описание на хода на изпълнение на работата през всички етапи на

пробовземане, информация за осъществени срещи, протоколи и т.н. В него е изготвен „Морфологичен анализ на битовите отпадъци образувани в община Сунгурларе“. Обобщени данни за морфологията на образуваните битови отпадъци в община Сунгурларе съгласно доклада са представени в следващата таблица.

Вид Отпадък	Пролет	Лято	Есен	Зима	Средногодишен
Хранителни	5%	7%	3%	4%	5%
Хартия	3%	1%	4%	2%	3%
Картон	2%	5%	14%	0%	5%
Пластмаса	14%	13%	13%	17%	14%
Текстил	6%	14%	6%	6%	8%
Гума	3%	2%	2%	2%	2%
Кожа	4%	1%	0%	5%	3%
Градински	18%	9%	26%	16%	17%
Дървесни	0%	1%	0%	0%	0%
Стъкло	4%	3%	3%	3%	3%
Метали	1%	1%	1%	0%	1%
Инертни>4 см	16%	1%	7%	19%	11%
Опасни	0%	2%	3%	0%	1%
Други	5%	2%	3%	4%	3%
Ситна Фракция<4см	20%	39%	12%	21%	23%

Информацията за средногодишния % на съдържание на различните фракции в битовите отпадъци са представени графично:

На графиката са представени обобщените резултати в % от проведените изследвания през четирите сезона на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сунгурларе през 2019 г. по компоненти на отпадъчните потоци. Данните показват, че с най-висок % е ситната фракция под 4 см. Градинските отпадъци, пластмасата и инертната фракция под 4 см. също са с висок процент. С най-нисък % са дървесните отпадъци, както и металите, опасните компоненти и гумата. Основните видове опасни отпадъци, които се образуват са бои, лакове и опаковки от препарати, съдържащи опасни вещества, продукти, свързани с грижи по домашни любимци и др.

Изводи и мерки:

✓ Община Сунгурларе е постигнала напредък в управлението на отпадъците след 2015 година, когато в експлоатация е въведена Регионалната система за управление на

отпадъците за област Бургас.

✓ Данните от проведения морфологичен анализ показват, че с най-висок % е ситната фракция под 4 см. Градинските отпадъци, пластмасата и инертната фракция под 4 см. също са с висок процент. С най-нисък % са дървесните отпадъци, както и металите, опасните компоненти и гумата

✓ Община Сунгурларе не успява да постигне заложените цели в чл. 31, ал.1. т.1 от ЗУО.

За подобряване управлението на отпадъците на територията на общината и за постигането на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 3-6 от ЗУОе целесъобразно да бъдат увеличени количествата на разделно събрани рециклируеми отпадъци, включително от опаковки от организираната система на територията на общината. Това може да бъде постигнато, чрез подобряване системата за сепариране на битовите отпадъци и отделянене рециклируемите компоненти, увеличаване на обхвата на системите за разделно събиране на различните отпадъчни потоци и/или провеждане на допълнителни кампании.

- ✓ Оптимизирането на количествата депонирани отпадъци има следните ползи:
- Подобряване резултата в изпълнението на заложените общински цели;
  - Намаляване на разходите за отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.
  - Удължаване срока на експлоатация на регионалното депо, което от своя страна води допълнително до спестяване на разходи за изграждане на нови клетки/депо.
  - Неоспорими ползи за околната среда.

Производствени отпадъци

"Производствени отпадъци" са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица. Генераторите на производствени отпадъци на територията на община Сунгурларе са действащите промишлени предприятия. Промислеността в общината главно е представена от предприятия за производство на вина, селско и горско стопанство.

Община Сунгурларе не събира данни за производствените отпадъци образувани на територията ѝ. Данните се докладват от производствените предприятия в годишните отчети, подавани към ИАОС по реда на *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.*

Строителни отпадъци

Кметът на общината отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране (чл. 10, ал. 4 от ЗУО).

Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за

сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците, кметът на съответната община подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на чл. 417, т. 2 от Гражданския процесуален кодекс.

В случаите, когато кметът на община е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци.

Община Сунгурларе не събира информация за количествата на строителните отпадъци, образувани на територията ѝ. Не е организирана система за разделното им събиране. Общината е сключила договор с фирма „Ростер“ ООД за събиране и транспортиране на строителните отпадъци. Събирането на строителните отпадъци става след постъпила заявка, подадена към общината.

Информация за образуваните количества строителни отпадъци на територията на община Сунгурларе се събира в ИАОС, по реда на *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри*, като за 2016 г. са докладвани 26,671 тона образувани строителни отпадъци.

Опасни отпадъци

"Опасни отпадъци" са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 на ЗУО.

Опасните отпадъци, образувани на територията на община Сунгурларе са частот потока на битовите, производствените, строителните, отпадъците от лечебните и здравните заведения и масово разпространените отпадъци.

В следващите таблица и графика са представени количествата събрани от ИАОС, по реда на *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри*, за образуваните опасни отпадъци от всички потоци отпадъци в община Сунгурларе за периода от 2014 г. до 2019 г.

Източник: ИАОС

Специфични отпадъчни потоци

Масово разпространени отпадъци

"Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват следупотреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

За всички потоци масово разпространени отпадъци е прието специфично законодателство и са поставени отделни национални цели за тяхното управление, които България е задължена да постигне.

Отпадъци от опаковки

Община Сунгурларе е сключила договор от 01.04.2015 г. с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки "Екопак България" АД за въвежданена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията най. В 9 (девет) точки в гр. Сунгурларе са поставени цветни контейнери за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.

Системата за разделно събиране е трицветна:

- Жълтите контейнери са предназначени за отпадъци от пластмасови опаковки;
- Сините контейнери са предназначени за отпадъци от опаковки от хартия и картон;

- Зелените контейнери са предназначени за отпадъци от стъкленопаковки; Отпадъците, постъпващи в трицветните контейнери в голяма степен представляват смесен отпадък. Поради тази причина събраните количества отпадъци от трицветната система се подлага на предварително третиране с цел разделяне на рециклируемите отпадъци от опаковки от останалите смесени отпадъци.

Най-голям процент събрани рециклируеми отпадъци от опаковки са от хартия и картон, но напълно липсват отсортирани отпадъци от стъкленопаковки. С изключение на 2018 г. и 2020 г., количеството на остатъчната негодна за рециклиране фракция, постъпила в цветните контейнери е по-голяма от рециклируемите отпадъци.

Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електроннооборудване

Община Сунгурларе има сключен договор с „Електрооползотворяване“ ЕАД, гр. Бургас по отношение организиране на дейностите по разделно събиране на ИУЕЕО. Общината ежегодно организира кампании за събиране на ИУЕЕО от домакинствата.

Събраните количества ИУЕЕО по време на провежданите кампании в периода 2018 г. – 2020 г. са следните:

2018 година	-	640 кг.
2019 година	-	385 кг.
2020 година	-	480 кг.

По данни на ИАОС, събрани по реда на *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри* на територията на община Сунгурларе са образувани от бита, административни сгради и търговски обекти и производствени предприятия, следните количества ИУЕЕО:

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Количество събрано ИУЕЕО в община Сунгурларе, т.	0,178	0,380	0,058	0,15	1,272	0,554

Източник: ИАОС

Видно от представената информация за събраните количества ИУЕЕО, в Сунгурларе няма изразен тренд за увеличаване, каквато е и тенденцията в страната. В бъдеще се

препоръчва предприемане на действия за популяризиране ползите от разделното събиране на ИУЕЕО и организиране на регулярни кампании с оглед увеличение на разделно събраното ИУЕЕО.

Отпадъци от излезли от употреба моторни превозни средства

За изпълнение на своите задължения, заложи в ЗУО и подзаконовата нормативна база към него, община Сунгурларе е сключила Договор за сътрудничество от 09.09.2013 г. с "АУТОРЕК" ЕАД, гр. Бургас за сътрудничество във връзка с управлението на ИУМПС.

В община Сунгурларе, не е налична информация за количества ИУМПС, образувани в общината.

Отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори

Община Сунгурларе е сключила договор с дружеството "Трансинс Батери" ООД, гр. Варна, за събиране на НУБА.

Веднъж годишно се организира кампанийно предаване на НУБА.

Данните за предадените количества са представени в таблицата:

Година	014	015	016	017	018	019	020	021
Количество образувани НУБА в община Сунгурларе, кг	,00			1,1	,00	5,00	5,00	5,00

Източник: Община Сунгурларе

Отпадъци от излезли от употреба гуми

Общината е сключила договор за сътрудничество №162 от 20.08.2020 г. между с "Трансинс авторециклиращ консорциум" АД гр. Варна за организиране на дейностите по събиране, съхранение и предаване за последващо оползотворяване и/или обезвреждане на ИУГ. През 2020 г. Община Сунгурларе е предала 5.460 т. излезли от употреба гуми, събрани от територията и.

Данни за количествата генерирани отпадъци от ИУГ са предоставени от ИАОС. Информацията се събира по реда на *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по*

които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Отпадъци от отработени масла и отпадъчни нефтопродукти

Община Сунгурларе няма данни за събраните количества отработени масла, образувани на територията на общината. Ежегодно общината организира кампании за предаване на отработени масла, но не са събирани количества.

Данните на следващата таблица и диаграма показват количествата на генерираните на територията на община Сунгурларе отработени масла, предоставени от ИАОС. Наблюдава се пик през в образуваните количества през 2018 година, особено на фона на малките количества, отчетени през останалите години.

Източник: ИАОС

Данните показват, че тенденцията не е постоянна и има колебания през годините за образуваните отработени масла. На територията на общината те се събират основно при смяна на масла на моторни превозни средства в пунктове за смяна на масла.

Пестициди

В регистъра на складове и съхраняваните в тях негодни за употреба пестициди, поддържан от ИАОС е налична информация за съхраняването на територията на община Сунгурларе на 2 т. течни пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност с неизвестен състав. Пестицидите са разположени на територията на общински склад, опаковани в добро състояние в ЗКПУ "Чубра - 93" с. Чубра.

Освен тях, в землището на село Черница са разположени 11 броя контейнери тип „Б-

Б кубове”, в които се съхраняват 44 тона пестициди с изтекъл срок на годност. Община Сунгурларе е осигурила по програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“ финансиране на проект с предмет „Обезвреждане на негодни за употреба пестициди, намиращи се в Б-Б кубове с нарушена цялост, както и устойчивите органични замърсители, които се съхраняват в Б-Б кубове”, в резултат на изпълнението, на който пестицидите са поставени в специални Б-Б кубове, които са в добро състояние и редовно се инспектират.

Отпадъци от обувки и текстил

С изменението на ЗУО през 2021г. е заложен нов вид масово разпространен отпадъчен поток – отпадъци от обувки и текстил, разделното им събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане.

Данни за образуваните отпадъци от текстил в България са представени в следващата таблица:

Година	2014	2015	2016	2017	2018
Отпадъци от обувки и текстил, образувани в страната, т.	12436.447	8906.927	7827.939	6011.959	8238.467

Източник: ИАОС

До стартиране на фактическата дейност от „ТЕКСТИЛНО РЕЦИКЛИРАНЕ“ АД Община Сунгурларе би могла да постави съдове за разделно събиране на този отпадъчен поток и/или да провежда кампании за тяхното разделно събиране като целта е намаляване количествата смесени битови отпадъци, пренасочване на отпадъците от обувки и текстил за рециклиране и подпомагане изпълнението на общинските цели.

Изводи и мерки:

- Община Сунгурларе прилага йерархията при управлението на отпадъците. Генерираните на територията на общината битови отпадъци се събират, транспортират и третират, с оглед извличане на ценните от тях рециклируеми материали или фракция за компостиране. Общината е осигурила тяхното предварително третиране чрез инсталацията, разположена в град Бургас и последващото им оползотворяване;

- Общината трябва да потърси възможности, в т.ч. финансиране за предаване на съхраняваните пестициди и препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност;

- Община Сунгурларе е сключила договори за организиране системи за масово

разпространени отпадъци.

- Целесъобразно е увеличаване обхвата на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки чрез поставяне на допълнителни съдове за разделно събиране на отпадъци в по-малките населени места в общината или кампанийно събиране на разделно събрани отпадъци от хартия, картон, стъкло, метали и пластмаси в населените места, които не са обхванати от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки;

- Задължително е и регулярно провеждане на кампании за информиране на населението за ползите за разделното събиране на отпадъците;

- Повишените изисквания за опазване на околната среда изискват оптимизиране на съществуващите или изграждане на нови системи за събиране и транспортиране на битови отпадъци от територията на общината.

- На територията на Община Сунгурларе е въведена система за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци, която обхваща всички населени места, общо 28 на брой. Населението, което се обслужва и е обхванато от системата за организирано сметопочистване и сметоизвозване и през 2020 г. е 11 343 души.

- Населението на община Сунгурларе е на 100 % обхванато от системите за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Смесените битови отпадъци се събират и транспортират от звено „БКД“ към Община Сунгурларе, посредством 3 броя сметосъбиращи автомобили, които обслужват следните видове съдове за отпадъци - метална кофа тип „Мева“ 110л., метален контейнер тип „Ракла“ 1100 л., пластмасова кофа 110 л., пластмасова кофа 240л. Съдовете се подменят и допълват по необходимост.

- Във връзка със спазване на санитарно-хигиенните норми, както и опазване на човешкото здраве и околната среда, е необходимо общината да обезпечи необходимия брой съдове за събиране на отпадъци и съобразен с необходимостта за сметосъбиране график.

- Ежегодно кметът на община Сунгурларе утвърждава график за извършването на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване.

- Събраните смесени битови отпадъци се транспортират до сепариращата инсталация на депо Братово.

Финансови потоци по управление на дейностите с отпадъците

Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в Република България като този дял непрекъснато нараства и изпреварва всички останали сектори на околната среда.

- Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините).

- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства на организациите за оползотворяване на отпадъците и постъпления от такса за битови отпадъци, реализирани от

общините.

- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване.
- Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общините и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от Държавния бюджет).
- ОПОС е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

Прогноза за количествата на образуваните битови отпадъци в община Сунгурларе за периода 2021 – 2028 г. по фракции съгласноморфологичния състав на отпадъците

Прогнозните количества на съответните отпадъци по категории за периода 2021 - 2028 г. са определени въз основа на резултатите от извършен морфологичен анализ на смесените битови отпадъци и прогнозните

определени количества образувани битови отпадъци.

Резултатите са представени в таблицата:

Вид отпадък година/тон	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Хранителни	96,184	101,66	107,08	112,37	117,67	122,85	127,99	133,04
		1	6	9	8	4	8	5
Хартия	56,390	59,601	62,782	65,885	68,992	72,026	75,042	78,001
Картон	103,92	109,84	115,70	121,42	127,15	132,74	138,30	143,75
	9	6	8	8	4	6	4	8
Пластмаса	87,85	94,24	100,48	106,32	112,18	117,66	123,06	128,17
	5							
Текстил	159,21	168,27	177,25	186,02	194,79	203,35	211,87	220,22
	4	9	9	1	3	9	4	9
Гума	48,292	51,041	53,765	56,423	59,084	61,682	64,265	66,799
Кожа	51,856	54,808	57,733	60,587	63,444	66,234	69,007	71,729
Градински	344,03	363,62	383,02	401,95	420,91	439,42	457,82	475,87
	1	0	5	7	2	2	1	5
Дървесни	5,391	5,698	6,002	6,299	6,596	6,886	7,174	7,457
Стъкло	67,678	71,531	75,349	79,073	82,802	86,443	90,063	93,614
Метали	13,523	14,293	15,055	15,800	16,545	17,272	17,995	18,705

Инертни > 4 см	214,43 5	226,64 5	238,74 0	250,54 1	262,35 5	273,89 2	285,36 1	296,61 4
Опасни	28,505	30,128	31,736	33,736	34,875	36,409	37,933	39,429
Други	70,004	73,990	77,938	81,790	85,647	89,414	93,158	96,831
Ситна фракция < 4 см	461,90 4	488,20 4	514,25 8	539,67 7	565,12 6	589,97 9	614,68 2	638,92 1

- **Прогнозиране на количествата рециклируеми отпадъци и фракция за компостиране**

Вид отпадък	021	022	023	024	025	026	027	028
Хартия	6	02	07	12	18	23	28	33
Картон	6	0	3	6	9	2	5	8
Пластмаса	04	10	16	21	27	33	38	44
Текстил	88	04	20	36	52	68	83	98
Стъкло	8	2	5	9	3	6	0	4
Метали	4	4	5	6	7	7	8	9
Общо рециклируеми	26	61	96	31	65	99	32	65
Градински	44	64	83	02	21	39	58	76
Хранителни	6	02	07	12	18	23	28	33
Дървесни								
Общо за компостиране	46	71	96	21	45	69	93	16

Изчисляването се извършва на база процента, определен в последния извършен морфологичен анализ, количествата рециклируеми и компостируеми отпадъци, които се образуват и прогнозните количества битови отпадъци, които ще се образуват за програмния период.

На база на прогнозата, може да се заключи, че количествата на разделно събраната фракция за рециклиране, както и на фракциите, годни за компостиране, които до 2020 година са изключително малки, биха могли да бъдат повишени при подобряване на системите за разделно събиране на различните фракции отпадъци

- **Домашно компостиране**

Компостирането на градински отпадъци на мястото на образуване предотвратява смесването им с потока на битовите отпадъци и съответно разходите за тяхното третиране.

Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
--------	------	------	------	------	------	------	------	------

Градински отпадъци, т./год.	0.000	35.700	71.400	107.100	142.800	178.500	214.200	249.900
Компостери, бр.	0	100	200	300	400	500	600	700

Прогнозните данни са изчислени при прието средно количество 357кг., компостиращи градински отпадъци в един компостер за година.

- **Разделно събрани зелени и биоотпадъци за компостиране и анаеробно разграждане (тона)**

Отпадък/Година	021	022	023	024	025	026	027	028
Хранителни	6	02	07	12	18	23	28	33
Градински	44	64	83	02	21	39	58	76
Общо	40	65	90	14	39	62	86	09
В резултат								
Компост	42	56	70	83	96	09	22	35
Загуба на влага	54	63	72	80	89	97	05	13
Остатъци за депониране	4	7	9	1	4	6	9	1

Прогнозните количества са изчислени на база на морфологичния състав. При добро сепариране на отпадъците би могло да бъдат достигнати процентните количества. Остатъкът след компостиране, предназначен за депониране, е изчислен на 10 % от общо подложения за компостиране. Загубата на влага е приета средно за 35 %.

- **Отпадъци, предназначени за оползотворяване (извън рециклиране и повторна употреба) чрез оползотворяване на енергията или по друг начин**

Община Сунгурларе не е планирала отделяне на висококалорична нерезицируема фракция за оползотворяване. В РСУО към предходния период не е извършвано отделяне и предаване за изгаряне на нерезицируемата

фракция от смесения поток, която има енергийна стойност и е подходяща за изгаряне с оползотворяване на енергията.

Предвиждането на подобна мярка и приспособяването на сепариращата линия за производството на висококалорична фракция ще доведе до намаляване на количествата на депонираните отпадъци, разходите за тяхното депониране и ще бъде удължен живота

на депото за неопасни отпадъци, както и ще намалиемисиите, генерирани от него.

- **Отпадъци, предназначени за депониране**

Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Остатъци за депониране, тон	1428	1440	1585	1727	1870	2011	2152	2291

Прогнозните данни са изчислени на база на прогнозите за разделно събрани рециклируеми отпадъци, количествата разделно събрани и сепарирани градински и хранителни отпадъци и отклонените количества от системата за домашно компостиране.

ШУМ

Въздействие на шума върху човека

Шумът и шумовото “замърсяване” на околната среда представляват един от големите екологични проблеми на нашето време. От физична гледна точка шумът представлява звук, състоящ се от тонове, чиито честоти и интензитет имат случаен характер. От хигиенна гледна точка шум е всеки звук, който действа неблагоприятно върху здравето, нарушава отдиha, смущава контакта на човека с околната среда.

Шумът е един от основните физични фактори с неблагоприятно въздействие върху населението и водещ до акустичен дискомфорт в околната среда особено в големите градове. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Не случайно законодателството в областта на защита от шума в околната среда урежда проблемите, свързани с разработването на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума, целящи чрез тяхното осъществяване защита на човешкото здраве и околната среда, както и осигуряване на качество на животна населението.

Развитието на промишленото производство, интензивното развитие на пътническите, товарните и въздушните транспортни средства и масовият градски транспорт са източници на шум. Шумът оказва въздействие при хората върху:

- централната нервна система – преумора, смущения в психиката и паметта, главоболие, нарушен сън, увреждане на слуха, раздразнителност, смущения в цветоусещането, нарушения при оценката на разстояния;
- вегетативната нервна система - усилен съдов тонус, циркулаторни прояви;
- сърдечно-съдовата система - повишено кръвно налягане, нарушен сърдечен ритъм;
- дихателната система – ускорено и повърхностно дишане;
- храносмилателната система - забавено преминаване на храната през храносмилателните органи, различни по вид и степен увреждания на стомаха;
- ендокринната система – промени в количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма;
- слуха – при над 80 dB настъпва невъзвратно увреждане на слуховия анализатор, а при над 120 dB – пълна глухота, която понякога настъпва изведнъж.

Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често оказва влияние като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Във връзка с изискванията на Закон за защита от шума в околната среда (ДВ., бр. 74/2005 г; изм. ДВ бр. 12 от 3 февруари 2017г.) Министерът на околната среда и водите, Директорите на РИОСВ или упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху инсталациите и съоръженията от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по приложения №4 към чл. 117 от Закона за опазване на околната среда. Същият закон регламентира компетенциите

на държавните органи както следва:

- Министъра на здравеопазването организира извършването на измерването, управлението и контрола на шума в околната среда, предизвикан от локални източници на шум. На регионално ниво контролът се извършва от РЗИ (РЗИ Бургас).

- Министъра на околната среда и водите организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума излъчван от промишлените инсталации и съоръжения. На регионално ниво контролът се извършва от РИОСВ (РИОСВ-Бургас.)

- Министъра на вътрешните работи, чрез определени от него служби осъществява контрол върху пътните превозни средства, движещи се по пътищата, по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.

- Кметовете на общини или упълномощени от тях длъжностни лица упражняват контрол за спазване на правилата и нормите за изпълнение на строежите, по отношение на шума излъчван по време на строителството, организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми.

Оценката на шумовото натоварване в урбанизираните територии се извършва съобразно изискванията на „Методика за определяне на обща звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шум в мястото на въздействие”, утвърдена със Заповед № РД- 613/ 08.08.2012 год. на Министъра на околната среда и водите. Промислени инсталации с издадени Комплексни разрешителни, попадащи в обхвата на Приложение № 4 към чл.117 от Закона за опазване на околната среда, са задължени да провеждат собствен мониторинг, веднъж на две последователни календарни години и да докладват резултатите от проведените измервания пред РИОСВ.

Източници на шум

Основните източници на шум в община Сунгурларе са свързани с транзитно преминаващ автомобилен транспорт. Натоварени от движението на превозни средства са по-голямата част от улиците в града и входно изходните направления. Въздействие оказват различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др.

За територията на Община Сунгурларе, по-големите промишлени източници на шум са разположени на достатъчно разстояние от най-близкоразположените населени места.

През последните години резултатите от СПИ за шум в околната среда от дейностите, извършвани предприятията с издадени комплексни разрешителни на територията на Община Сунгурларе са в съответствие с изискванията, заложи в комплексните им разрешителни (съгласно последно публикуваните годишни доклади на операторите).

Източници на шум от транспорт

С най-голям дял за шумово замърсяване в общината заема автотранспорта. За неговото повишаване роля играе увеличаващият се брой МПС, състоянието на пътната мрежа и нейната пропускателна способност. За транспортния шумов поток е характерна флукуалност, периодичност и променлива интензивност.

Автомобилният трафик е основният фактор, който има ефект върху акустичната среда в

град Сунгурларе. Шумът от пътния трафик е директно свързан с интензивността на

трафика, скоростта и структурата на потока превозни средства, типа и качеството на пътната настилка, местоположението на дадения път и характера на терена на заобикалящата среда. Различните типове пътни настилки имат значителен ефект по отношение на нивата на шум.

Нивото на автотранспортния шум е в пряка зависимост от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, пропускателната способност на пътните артерии, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, ситуационното и нивелетно разположение на пътя и характера на терена встрани от него. Основният шумов фон се създава от автомобилите – леки и товарни. През последните години в резултат на масовия внос на автомобили предимно “втора употреба” автомобилният парк е основно подменен. Въпреки, че повечето от автомобилите са втора употреба, нивото на излъчвания от тях шум не е много силен, но същевременно техният брой се увеличава интензивно. На територията на община Сунгурларе е развит автомобилният транспорт.

През територията на община Сунгурлареш преминават и следните републикански пътища:

1. I-7 ОПУ гр.Шумен – Берово – ОПУ гр.Сунгурларе;
2. II-73 ОПУ гр.Шумен – Лозарево (Карнобат – Бургас);
3. III -705 Берово – Сунгурларе – Мъдрино(Лозарево –Карнобат);
4. III-7006 (Върбица-Берово)-Садово – ОПУ гр.Сунгурларе;
5. III-7305(Веселиново-Лозарево)-Камчия-Съединение-Люляково-Череша-Вресово(Дъскотна-Айтос);
6. III-7306Лозарево-Черница-Сунгурларе-Славянци-Чубра-ОПУгр.Сунгурларе.

Поради липса на обходни пътища, те преминават през територията на Сунгурларе и имат значителен принос за трафика през града. Освен това, на Община Сунгурларе има 11 броя общински пътища, за които обаче липсват каквито и да са данни за интензивността на трафика.

По отношение на общинската пътна мрежа най-натоварени са следните участъци:

- Ул. „Георги Димитров“;
- Част от ул. „Кооперативна“;
- Ул. „Славянска“;
- Част от Ул. „Христоб Ботев“;
- Ул. „Гроздьо Георгиев“

При движение със скорост 40 км/час в населени места обикновено възникващите шумови нива са в диапазона около 64 dB/A/. Движението по общинската пътна мрежа се извършва в светлата част на денонощието, основно в интервала 07:00 – 19:00 часа и е свързано с началото и края на работния ден. Сред основните проблеми на пътната мрежа на местно ниво, се открояват незадоволителното състояние и качествени характеристики на голяма част от общинските пътища, които се нуждаят от рехабилитация и ремонтни дейности.

Все още шумът в околната среда не допринася значително за отрицателни последици върху здравето на населението. В същото време се запазва тенденцията към нарастване на пътните потоци от превозни средства. Голяма част от пътните настилки са в лошо техническо състояние. Няма изградени шумозащитни прегради.

Вторият по важност фактор е шумът, генериран от местни източници на шум. Този шум се генерира от търговски предприятия, увеселителни заведения и сервизни центрове, които се намират в близост до жилищните сгради.

Изводи и мерки:

1. Промислените обекти имат малко влияние върху акустичната обстановка в град Сунгурларе. Анализът на информацията за разглеждания период показва, че обектите отговарят на нормативните изисквания;
2. Повечето от обектите са разположени извън града или се намират далеч от жилищните райони. Известен брой от тези обекти работят със занижен капацитет;
3. Шумът от производствените предприятия се контролира от компетентните органи и е обект на ограничителен режим чрез условията, заложен в комплексните им разрешителни;
4. Основните източници на промишлен шум в община Сунгурларе са малките производствени обекти и обекти за услуги, които са разположени в жилищните райони, в пряка близост до жилищните сгради, например: дърводелски цехове, цехове за PVC дограми, сервизи, авторемонтни работилници, бензиностанции, автомивки и др., които допринасят за съществуващия дискомфорт в населените места от общината;
5. Акустичната обстановка на територията на общината не се различава от типичната за урбанизираните зони. С най-голям дялово отношение за шумово замърсяване в общината заема автотранспорта, следван от шума, породен от битов характер и производствения шум;
6. Основните мерки, които следва да предприеме общината с цел минимизиране на шумовите нива са свързани с оптимизиране на градския трафик, изграждане на велоалеи и изграждане на зелени защитни зони;
7. Избягване на транзитния трафик, особено на тежкотоварни превозни средства;
8. Създаване на зелени зони с цел ограничаване на достъпа до центъра на града на частни автомобили, освен по отношение на няколко категории (напр. живущи);
9. Изграждане на автомобилни паркинги в близост до централния район на града;
10. Оптимизиране на трафика в община Сунгурларе (намаляване на скоростта и др.);
11. Извършване в срок на ремонт на пътните настилки. Поддръжка на пътните настилки в добро състояние;
12. Изграждане на шумозащитни прегради и зелени площи с многогодишна растителност;
13. В процеса на проектиране да се осигури защита от шум и достигане на граничните стойности в помещенията на жилищните и обществените сгради при спазване на изискванията на Наредба № 4 от 27.12.2006 г. за ограничаване на вредния шум чрез
14. Шумоизолиране на сградите при тяхното проектиране и за правилата и нормите при изпълнението на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителство.

РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА И ВЛИЯНИЕ ОТ НЕЙОНИЗИРАНИ ЛЪЧЕНИЯ

Йонизиращи лъчения

Радиационната обстановка в регионите се формира от естествения радиационен фон, от отложените на земната повърхност техногенни радионуклиди, които водят до повишаване на гама фона и съответно до увеличение на дозата от външното облъчване на населението.

Според препоръките на Международната агенция за атомна енергия, биологичният ефект от равномерното външно облъчване на човешкия организъм с йонизираща радиация се

характеризира в най-пълна степен с величината на годишната индивидуална (еквивалентна) доза.

Радиационният фон в страната се характеризира със стойностите на мощността на еквивалентната гама доза.

Радиационната обстановка в Р България основно се обуславя от дейността на уранодобивната

и уранопереработвателната промишленост, функционирането на атомната електроцентраля "Козлодуй", дейността на топлоелектроцентралите с твърдо гориво, производството и употребата на фосфорни торове.

Специфичен момент във формирането на радиационната обстановка представлява радиоактивното замърсяване на територията на страната като следствие от аварията на Чернобилската електроцентраля.

Във връзка с всичко това се определят основни цели, които по същество са водещи и в действията на общините по проблема, а именно:

- Да се сведе облъчването на населението до възможния минимум, на базата на единна стратегия и политика за радиационна защита;
- Да се насърчи участието на обществеността при обсъждането и вземане на решения по екологични въпроси, свързани с опасността от облъчване с йонизиращи лъчения.

Нейонизиращи лъчения

Нейонизиращите лъчения включват голям брой фактори: електростатично поле, постоянно магнитно поле, свръхнискофректотни електрически и магнитни полета, радиочестотни електромагнитни вълни, сврахнискофректотни електромагнитни вълни, инфрачервено лъчение, видима светлина, ултравиолетово лъчение, лазерни лъчения и др.

Изкуствени източници на електромагнитни лъчения са електрическите далекопроводни мрежи, радио и телевизионни предаватели и ретранслатори, и навигационни станции, подстанции за високо напрежение, високофректотни генератори, сушилни и др.

Независимо от направените изследвания и разработки през последните 20 години, йонизиращите лъчения все още са един от най-малко проучените фактори на средата с неблагоприятно въздействие върху човека, с недостатъчно изяснени механизми на

биологичните им ефекти.

В основни линии биологичното действие се определя от честотата на електромагнитните полета, от които зависи проникващото им действие в организма. Счита се, че основните процеси, свързани с действието на високочестотното електромагнитно поле са индуцираните в тъканите йонни токове високочестотни колебания на йоните.

Въпросът за механизма на биологичното действие на високочестотните електромагнитни полета все още се проучва. Биологичният ефект на радиочестотните електромагнитни полета се изразява главно в изменения на функциите на централната и вегетативната нервна система, сърдечносъдовата, кръвотворната и др. Профпатолозите определят радиовълнова болест при продължително излагане на високочестотни електромагнитни полета най-вече в работната среда. Регламентират се допустими стойности за интензитета и енергийния поток на електромагнитните полета.

В рамките на НАСЕМ функционира подсистема „Нейонизиращи лъчения”, чиято цел е да осигурява своевременна и достоверна информация за източниците на електромагнитни лъчения в околната среда, за електромагнитното замърсяване в населените места, над обработваемите земи, в защитени природни обекти с цел осъществяване на оперативен контрол, изготвяне на оценки на анализи, прогнози за електромагнитните замърсявания, което да обслужва централните и местните органи при вземане на решения. Подсистемата организира контрола на електромагнитните замърсявания около всички хигиенно и екологично значими източници на електромагнитни полета в околната среда, разположени на територията на страната. Подсистемата все още е в процес на създаване на база данни.

По региони, респективно на територията на всяка община тази дейност се изпълнява от РЗИ и РИОСВ.

Нейонизиращите лъчения в обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на контрол.

Базовите станции на мобилните оператори и радиопредавателните кули, като източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение и подлежат на регистрация и държавен здравен контрол.

В Регистъра на обектите с обществено предназначение на РЗИ – Бургас са регистрирани .... обекти източници на електромагнитни полета (ЕМП). Разпределението им по собственици и общини е представено в следващата таблица.

Регистрирани обекти в РЗИ – Бургас, източници на нейонизиращи лъчения:

Таблица №1

Общини	Брой станции на мобилни оператори	Разпределение на обектите източници на ЕМП, според собственика				
		„А1 България” ЕАД	„Виваком” АД	„Теленор груп” ЕАД	„Нуртс Диджитълс” ЕАД ”	„Булсатком” ЕАД
Сунгурларе						Или др.

Източник: РЗИ - Бургас

Регионална здравна инспекция Бургас провежда мониторинг и контрол на обектите - източници на нейонизиращи лъчения.

Изводи:

1. Измерените стойности на електромагнитните полета на базови станции за мобилна

комуникация на територията на град Сунгурларе отговарят на приетите в Република България хигиенни норми.

2. Обследваните антени на мобилни оператори не представляват здравен риск за населението, живеещо или пребиваващо в близост до тях.

УПРАВЛЕНСКИ ФАКТОРИ

Структура на Община Сунгурларе. Отговорности и задачи

Община Сунгурларе разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на плана за действие към Програмата за опазване на околната среда 2021-2028 г.

Към 2020 г. Общинска администрация – Сунгурларе е със следната структура в сферата на опазване на околната среда:

С Устройствения правилник (УП) за организацията и дейността на общинската администрация в община Сунгурларе, утвърден със Заповед № 174 от 23.03.2020 г. на кмета на общината, се определят организацията на дейността, наименованието и броя на дирекциите в общата и специализираната администрация, функциите на административните звена и длъжности в общината.

КМЕТ

ЗАМЕСТНИК-КМЕТ „Устройство на територията и екология“

Лицата, отговорни за изпълнението на правомощията на кмета по опазване на околната среда на територията на община Сунгурларе са:

- ✓ Общинския съвет;
- ✓ Кмета на общината;
- ✓ Заместник кмет „Устройство на територия и екология“ и Местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН)“;

Видно от чл. 13, от УП отдел „Устройство на територията и екология“ има следните компетенции:

1. Контролира дейността на отдела;
2. Упражнява ръководство и контрол по цялостната дейност във връзка с устройство на територията на Община Сунгурларе, градоустройството, строителството и архитектурата и планирането на благоустройствените мероприятия;
3. Осъществява самостоятелни правомощия, съгласно ЗУТ и нормативните актове по прилагането му и наредбите на Общински съвет- Сунгурларе;
4. Възлага и прилага проекти за териториалноустройствените и градоустройствени планове на общината;
5. Осъществява контрол при изработване на частични застроителни и регулационни планове за общински терени;
6. Разглежда, приема и извършва експертизи чрез Експертен съвет по устройство на територията;

7. Ръководи и контролира разработването и изпълнението на програми и проекти, необходими за осъществяване на общинската политика в различни области;

Специализираната администрация в отдел „Устройство на територията“, към подотдел „Екология“, съгласно чл.29, ал. 6 от УП:

1. Осъществява контрол по спазване на екологичното равновесие на територията на Община Сунгурларе;
2. Осъществява контрол по извършване на сметопочистването на територията на общината;
3. Осъществява контрол по наредбите на Общински съвет- Сунгурларе, свързани с опазване на околната среда;
4. Системно по определен график извършва сметопочистване и сметоизвозване в града и по населените места, като извозва битовите отпадъци до определеното депо за това;
5. Организира разработването и изпълнението на програми и проекти, отразяващи общинската политика в областта на устойчивото развитие и възпроизвеждането на околната среда;
6. Поддържа връзка със съседните общини по линия на между-общинските задачи по опазване на околната среда;
7. Упражнява контрол по опазване на чистотата и зелените площи в населените места;
8. Осигурява организационно дейностите по опазване на околната среда;
9. Осигурява участие на специалисти в експертни екологични съвети на РИОСВ, гр. Бургас;
10. Приема документи за удостоверения и за заверяване на регистри за търговия с отпадъци, отломки от черни и цветни метали и сплавите им, обработва документите и при издаване ги вписва в регистър.

Изводи и препоръки:

Устройственият правилник дефинира отговорностите на местно ниво по отношение опазването на околната среда, вкл. извършването на инспекции и контрол на дейностите с отпадъци съгласно Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Сунгурларе.

Община Сунгурларе има необходимия капацитет в сферата на управление на отпадъците по отношение на нормативната и програмна дейност при осъществяване на контролните функции по управление на отпадъците. Общинската администрация е в състояние да контролира дейностите по събиране и третиране на отпадъците на своята територия.

Препоръчва се да се обмисли възможността за по-ясно конкретизиране на задълженията на общинските служители, свързани с дейностите по управление на отпадъците, предвид новите нормативни изисквания на национално ниво и по-високите цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, които са ангажимент на кмета

на всяка една община.

За подобряване на административния капацитет на общинските служители трябва да се провеждат обучителни програми, в т.ч. по отношение на контролните им функции. Например, община Сунгурларе може да бъде бенефициент по различни програми за разработване и осъществяване на обучителни програми. Също така общината следва да се възползва от обученията, провеждани от Института по публична администрация - лидер в обучението на държавната администрация, и да осигурява ежегодно средства

за обучение на нейните служители, свързани с опазване на околната среда и управление на отпадъците и внедряването им в местната икономическа и социална среда.

ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Община Сунгурларе има дългогодишен опит и устойчива практика за информиране на обществеността. Общината поддържа на интернет страницата си www.sungurlare.org добре структурирана и богата на информация и в подраздел „Екология“ в която публикува разнообразни данни относно различни аспекти по опазване на околната среда.

- Новини
- Нормативни документи
- Заповеди
- Програми
- Процедури по ОВОС, КР и СЕВЕЗО
- Биоразнообразие
- Защитени територии и Натура 2000

Този систематизиран подход улеснява достъпа на гражданите до полезна информация. Общината прилага много добри практики за информиране на гражданите относно всички услуги, които предоставя, директно или чрез външни организации.

ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ

Икономически инструменти

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика включват стимули за ефективно използване на ресурсите, за подпомагане екологосъобразни дейности и практики и за ограничаване използването на производствени средства и технологии с вредно въздействие върху околната среда.

Основните принципи на които се базират икономическите инструменти за опазване на околната среда, са:

- Предотвратяване и превантивност – предотвратяването на замърсявания и превантивните мерки за недопускане на увреждане на околната среда са свързани с по-ниски разходи за обществото в сравнение с мерките по почистване и възстановяване на околната среда;
- „Потребителят плаща“ – всеки, който употребява природни ресурси, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им;

- „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“ – всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци или замърсяване на околната среда, трябва да покрие пълните разходи за третиране на отпадъците поначин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

Съществуващите икономически инструменти, залежали в законодателството и осигуряващи приходи за общинския бюджет, които впоследствие могат да се използват за финансиране на дейности по опазване на околната среда, са посочени в таблицата подолу:

Нормативен документ	Икономически инструмент	Приходи/разходи на общинския бюджет, основание
Закон за опазване на околната среда (ЗООС)	Санкции за увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми	Приходи от санкции по чл. 65 от Закона, разходи на основание чл. 74
Закон за управление на отпадъците (ЗУО)	Обезпечение по чл. 60, натрупаните средства са за финансиране закриване на клетки и следексплоатационни грижина площадката на депото. Отчисленията по чл. 64 за намаляване депонираните отпадъци. Натрупаните общински средства се използват от общините за финансиране съоръжения зарециклиране и оползотворяване на отпадъците.	Обезпеченията и отчисленията са компонент на такса битови отпадъци, съгласно чл. 66 ал. Т. 3 от Закона за местните данъци и такси
Закон за лечебни растения (ЗЛР)	Такси за ползване на лечебни растения от земи, гори и територии общинска собственост Финансиране дейности по поддържане и възстановяване на лечебни растения.	Приходи от такси по чл. 24, ал. 2 от Закона Разходи по чл. 25, ал. 2 от Закона
Общински наредби	Глоби за нарушаване на изискванията на наредбите – шум, чистота и др.	-

Общински бюджет

Приходната част на общинският бюджет се състои от собствени приходи, субсидии от Републиканския бюджет, трансфери от Републиканския бюджет и др.

Бюджетните взаимоотношения между Държавния бюджет и общинските бюджети се определят със Закона за държавния бюджет на Република България. За всяка бюджетна година средствата се предоставят под формата на субсидии – обща допълваща, обща изравнителна, целева субсидия за капиталови разходи и други целеви трансфери.

Всяка от субсидиите е предназначена за финансиране на отделни дейности. Общата изравнителна субсидия е за финансиране на местни дейности- издръжка ОБА, ЦДГ и други.

Целевите трансфери по бюджета на общината са за обезпечаване на някои бюджетни дейности – снегопочистване на четвъртокласна пътна мрежа, основен ремонт на четвъртокласна пътна мрежа и за програмите по времена заетост. Част от тях не се включват в първоначалната рамка на бюджета.

Годишният бюджет на община Сунгурларе е в порядъка на 16 мил. лв. годишно, като приблизително около 6 % се изразходват за дейности по околна среда, отпадъци и битово комунално стопанство.

Приходите и разходите за дейности по управление на отпадъци и дейност „чистота“ през последните няколко години са представени в следващата таблица:

Приходи за управление на отпадъците на Община Сунгурларе			
година	Отчет на приходите по §27-07 "Такса за битови отпадъци" (лв.)		
2016	322846		
2017	372989		
2018	354203		
2019	402136		
2020	385724		
Разходи за управление на отпадъците на Община Сунгурларе			
година	Отчет на разходите за дейност "Управление на отпадъците" (лв.)	Отчет на разходите „Други дейности по ОС“ (лв.)	Отчет -общо (лв.)
2016	180302	126643	306945
2017	367147	140903	508050
2018	439653	79833	519486
2019	541188	106639	647827
2020	880362	864420	1746782

В направените разходи през 2020 г. са включени и разходите за закриване на общинското депо в размер на 710265 лв.

Приходите в общинския бюджет от ТБО се определят за покриване на разходите за дейности по управление на отпадъците и обезпечения по чл. 60 и отчисления по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците. Дейностите БКС и околна среда се финансират основно от данъчни приходи на общинския бюджет.

Други два основни източника на финансиране на проекти в областта на околната среда са Предприятието за управление на дейности по опазване на околната среда/ПУДООС/ и Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.

ПУДООС финансира проекти в областта на:

- Управление на отпадъците;
- Изграждане на пречиствателни станции за отпадни води и канализационни мрежи;
- Опазване чистотата на въздуха;
- Биоразнообразие;

Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020г. финансира основно проекти свързани с опазване качеството на иколната среда. Тази оперативна програма вече е криключила. Очаква се да бъде разработена Оперативна програма за „Околна среда“ за следващия програмен период.

СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ /SWOT ANALIZ/

Един от основните етапи в стратегическото планиране е “анализът на средата”. SWOT представлява акроним на вътрешните за общината силни страни (Strengths) и слаби страни (Weaknesses) и външните за общината възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „силни “ и

„слаби“ страни. Средата в която функционира обекта на стратегически анализ се дефинира на „възможности“ и „заплахи“.

- **Възможности:** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда на общината. Това са благоприятни за общината потенции, от които тя се възползва или би могла да се възползва;

- **Заплахи:** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на общината;

- **Силни страни:** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство на общината;

- **Слаби страни:** Слабите страни представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общината. Между четирите квадранта съществуват определени зависимости.

Връзката между възможностите и силните страни дава представа за лостовите на развитие.

Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие.

Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между

слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

След осъществяване на количествен и качествен анализ на общината /анализ на средата/, се оформя съдържанието на квадрантите на SWOT таблица. От изведените характеристики на обекта и обкръжаващата средата се избират най-важните, които се вписват в съответните квадранти. Този етап съдържа голяма доза творчество, но се опира на направения анализ в предишният етап. В същото време елемент на творчество и интуиция е избора на правилния квадрант за идентифицирания фактор. Практиката показва, че за много от идентифицираните тенденции и фактори стои въпроса в кой от квадрантите да бъде поставен. До голяма степен това зависи и от самата формулировка. Например, наличието на свободна работна сила може да е силна страна, докато високата безработица да е слаба страна; възможността да се развият трудоемки производства да е възможност, а високият процент на трайно безработни да е заплаха. В реалният живот съществуват множество взаимовръзки, които се явяват причини и следствия в зависимост от гледната точка, от целите на анализа и т.н. Поради тази причина едно и също явление може да се разглежда в различни негови проявления.

Най-благоприятната стратегическа позиция е агресивната стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията на развитие трябва да е построена така, че заеманата в нея площ само да се увеличава. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и възможностите може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и заплахите може да се нарече защитна, е най- неблагоприятна. Организацията, попаднала в тази позиция трябва да търси възможност за оцеляване и след това да се опита да премине в някой от другите квадранти. Диверсификационната стратегия се определя между силните страни и заплахите. Основната посока на стратегическо развитие при нея е насочена към намаляване или ограничаване на заплахите и при едновременно укрепване на силните страни.

При използване на цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда са изведени следните основни аспекти на силните и слабите страни на общината по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в следната таблица:

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)
✓ Добро стратегическо географско положение - през територия на общината	✓ Усъвършенстване на административния капацитет.

<p>преминава важни транспортни коридори:</p>	<p>✓Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда и осигуряването на финансиране за инвестиции по: ОПОС, ПУДООС и др.</p>
<p>✓ Добре балансирана икономика и добре развита транспортна и комуникационна мрежа.</p>	<p>✓Въвеждане и използване на материални стимули/санкции при спазването/неспазването на нормативната уредба.</p>
<p>✓ Изградена зелена система в ЦГЧ, улично озеленяване, наличие на паркове и градини, наличие на зелени площи.</p>	<p>✓Прилагане на целенасочени мерки и стимули за предотвратяване образуването на отпадъци и насърчаване разделното им събиране.</p>
<p>✓ Сравнително съхранена околна среда и липса на крупни индустриални замърсители.</p>	<p>✓Формиране на екологосъобразно поведение и навици сред населението особено сред подрастващите</p>
<p>✓ Наличие на достатъчно водни ресурси и осигурено водоснабдяване на всички населени места в общината.</p>	<p>✓Доизграждане и подобряване на водоснабителна и канализационна мрежа с изграждане на ПСОВ за гр. Сунгурларе</p> <p>✓ Благоустрояване и озеленяване на населени места.</p>
<p>✓ Наличие на благоприятен климат и наличие на почвени ресурси, позволяващи развитието на земеделие.</p>	<p>✓ Изграждане на велоалеи</p>
	<p>✓ Реконструкция и основен ремонт на улици</p>
	<p>✓ Използване на възобновяеми енергийни източници и въвеждане на енергоспестяващи технологии в общинската инфраструктура, вкл. и със средства на ЕС</p>
	<p>✓ Ограничаване на разпространението на атмосферните замърсители чрез изолиране на строителните площадки, бетонови възли.</p>
	<p>✓Разширяване, доизграждане и основен ремонт на инженерната инфраструктура</p>
	<p>✓Наличие на институционална рамка за участие на индустрията в опазването на околната среда.</p>
	<p>✓Широка институционална рамка за</p>

<p>✓ Приети са и се изпълняват необходимите стратегически документи и местна нормативна база в областта на Управление на отпадъците и Опазване на ОС.</p>	<p>информирани и участие на обществеността във вземането на решения по въпросите на околната среда.</p> <p>✓ Реализиране на проект за рехабилитация на водоснабдителната и изграждане на 100% на канализационната мрежа с изграждане на ПСОВ за гр. Сунгурларе.</p>
<p>✓ Цялостното население е обхванато от системата за сметосъбиране и сметоизвозване.</p>	
<p>✓ Функциониране на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Сунгурларе, Карнобат, Айтос, Камено, Несебър, Поморие, Руен, Средец, Бургас.</p>	
<p>✓ Изпълнени са нормативни изисквания по разделно събиране на отпадъци и е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки</p>	
<p>✓ Значителен горски фонд с добра репродуктивност, разнообразни функции и добро стопанисване.</p>	
<p>✓ Богато биологично разнообразие, висок процент на площите, заети от защитени територии и защитени зони.</p>	
<p>✓ Добре подготвена общинска администрация – качествено обслужвана населението – подготовка и реализация на проекти за подобряване на ОС.</p>	
<p>✓ Наличие на добре подготвени технически кадри и ресурси и по-ниски нива на безработица в сравнение със средните за страната.</p>	
<p>✓ Организиран контрол по спазването на законовите изисквания по опазване на околната среда и управление на отпадъците на общинско ниво.</p>	
<p>✓ Добро партньорство с институции по отношение опазване на околната среда.</p>	
<p>СЛАБИ (WEAKNESSES)</p>	<p>ЗАПЛАХИ (THREATS)</p>
<p>✓ Непълното използване на туристическия потенциал в общината.</p>	<p>✓ Финансова необезпеченост на инвестиционни регионални програми.</p>
<p>✓ Състоянието на озеленените територии в общината, като цяло е незадоволително</p>	

✓ Остаряла канализационна система в гр. Сунгурларе и липсваща такава в голяма част от населените места на общината.	✓ Високи разходи по прилагане на екологичното законодателство
✓ Ниска енергийна ефективност на сградния фонд	✓ Забавяне на реализация на инфраструктурни проекти
✓ Влошаване качеството на КАВ, поради експлоатация на остарял автомобилен парк и битово отопление.	✓ Продължителна тенденция за внос на стари автомобили;
✓ Лошо състояние на част от пътната настилка.	✓ Лошо фитосанирано състояние на дървесната растителност в Централната градска част и жилищните квартали
✓ Недостатъчна активност на населението в разделното събиране на отпадъци.	✓ Недостатъчно озеленяване в населените места на общината
✓ Системата за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки дава незадоволителни резултати.	✓ Недостатъчна информираност на гражданите за нормативните изисквания
✓ Периодично наличие на нерегламентирани замърсявания и сметища	✓ Повишаване на разходите за управление на отпадъците и промяна в начина на изчисляване, което може да доведе до значително повишаване на такса БО, социална непоносимост и намаляване на събираемостта.
✓ Липса на систематизирана и актуална информация за състоянието на околната среда да подпомага взимането на решенията за подобряване на ООС и УО, както и на публичен достъп до нея.	
✓ Формиране на отрицателен естествен прираст.	
✓ Недостатъчна обществена ангажираност на жителите на общината по екологични проблеми;	

Най-силна и най-реалистична е връзката между слабите страни и възможностите. Те определят ограниченията на развитие на общината. Стратегията на развитие, която определя тази връзка може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни на общината. Основните задачи, върху които трябва да се концентрира управлението на общината са:

- ✓ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с инфраструктурата на общината, опазването на околната среда и повишаване потенциала на общината;
- ✓ Завършване и реализиране на проекти, свързани с управлението на отпадъците;
- ✓ Оптимизиране на водоснабдителните системи в малките населени места.

ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

При формулиране визията на Община Сунгурларе за подобряване състоянието на околната среда на територията на общината са взети под внимание предимствата, които общината има в регионален и национален аспект, както и нагласите на обществото за бъдещото ѝ състояние в дългосрочен план.

Процесът на планиране на общинско ниво търси баланса между различните аспекти на развитието (екологичен, териториален, икономически и социален) и между различните териториални общности, институции и социални групи. Общинската програма за опазване на околната среда се явява един от основните инструменти за защита и опазване на наличните природни ресурси, запазване на постиженията, където ги има, и подобряване на екологичното състояние в областите, където е необходимо, като е съобразена със сферите на компетенция и възможностите на Община Сунгурларе.

Стратегическата част на Програмата следва да се разглежда като динамична част, която има възможност да бъде допълвана и актуализирана съобразно промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други елементи на обкръжаващата среда, оказващи влияние върху протичащите процеси в общината. Програмата е съобразена с основните цели на политиката за опазване на околната среда в Европейския съюз, както и с основните стратегически и планови документи на национално ниво и имащи отношение към опазването и съхранението на околната среда.

Община Сунгурларе е динамично развиваща се териториална единица, с икономика и инфраструктура, повлияни и съобразени със стратегическото и географско положение, природен потенциал и сравнителните предимства на общинската територия. Общината е привлекателно място за живот със сравнително добре съхранена природа и хармонична среда за обитаване.

Визията за опазване на околната среда на община Сунгурларе е реалната мечта на всеки жител на общината да живее сред чиста околна среда, с просперираща икономика, с работещи предприятия с екологични производства, произвеждащи екологично чисти продукти.

Общинското ръководство на община Сунгурларе работи сериозно за подобряване на икономическото, битово-социалното, културното и демографско състояние на жителите на града. Всички тези дейности са пряко или косвено свързани и с решаването на

проблемите на околната среда. Общината предоставя информация за предприеманите действия, предстоящи проекти, организира обществени обсъждания на важните за общината и населението проекти, мероприятия и решения свързани с развитието на града и околната среда.

Визията описва перспективите за развитие на общината до 2028 г. Тя дава общата представа за характеристиките на общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

Общото виждане и очакване за развитие на община Сунгурларе в рамките на следващите години може да се формулира като:

ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ – чиста околна среда, здравословен начин на живот с условия за пълнощенен труд и активен отдих.

Така формулираната визия отразява виждането за развитие на общината съобразено с наличния природен потенциал при отчитане на интересите на местното население. Визията на Общината може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

С програмата се цели да се фокусират управленските процеси и да се даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че Община Сунгурларе да успее да запази и надгради постигнатото до момента и в същото време да създаде и развива конкурентни предимства от потенциала си.

С оглед определянето на конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата в общината и с оглед на определената визия, главната стратегическата цел за периода 2021-2028 г. може да бъде определена по следния начин.

ГЕНЕРАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: *”Поддържане и подобряване качеството на живот на населението в общината чрез осигуряване на здравословна и благоприятна околна среда и запазване на богатото природно наследство, чрез устойчиво управление на околната среда”.*

С оглед на поставената стратегическа цел Общинската програма за опазване на околната среда на община Сунгурларе за периода 2021-2028 г. определя следните приоритети:

ПРИОРИТЕТ №1: *Съхраняване на природните ресурси и подобряване на екологичните показатели на територията на общината.*

ПРИОРИТЕТ №2: *Подобряване на състоянието и развитието на инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда;*

ПРИОРИТЕТ №3 *Повишаване на институционалния капацитет и обществената*

ангажираност в опазването на околната среда.

За да бъде постигната така определената генерална стратегическа цел, са идентифицирани специфични цели, към които да бъдат насочени усилията наобщинската политика за опазване на околната среда и за устойчиво и балансирано развитие.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ КЪМ ПРИОРИТЕТ №1:

- **Специфична цел №1:** Контрол върху качеството на въздуха;
- **Специфична цел №2:** Контрол върху качеството на водите;
- **Специфична цел №3:** Опазване на качеството на земите и почвите;
- **Специфична цел №4:** Предотвратяване на риска от замърсяване с отпадъци
- **Специфична цел №5:** Поддържане и развитие на зелените площи;

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ КЪМ ПРИОРИТЕТ №2:

- **Специфична цел №1:** Подобряване качеството на въздуха;
- **Специфична цел №2:** Подобряване на инфраструктурата за управление на отпадъците
- **Специфична цел №3:** Развитие на системата за управление качеството на водите;
- **Специфична цел №4:** Опазване и поддържане на биоразнообразието;

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ КЪМ ПРИОРИТЕТ №3:

- **Специфична цел №1:** Повишаване на институционалния капацитет наобщината;
- **Специфична цел №2:** Повишаване на обществената информираност иангажираност.

Така формулираните специфични цели акцентират върху усилията на Общината, насочени към запазване, подобряване и възстановяване на природната среда и развитие на екологичната инфраструктура, водещи до подобряване качеството на живот на населението, привличането на повече туристи и повишаване на възможностите за инвестиции в общинската икономиката.

Планът за действие към настоящата Програма представя необходимите мерки, средства,източниците на финансиране и отговорностите институции, свързани с реализиране на определените приоритети и мерки за тяхното постигане, представен в следващата таблица.

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№	Специфична цел	Дейности/мярка	Средства	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Отговорни институции	Индикатор за изпълнение
ПРИОРИТЕТ 1 - СЪХРАНЕНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ И ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ ПОКЗАТЕЛИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА							
1.	Контрол върху качеството на въздуха	Изграждане на пункт за автоматично измерване качеството на атмосферния въздух на територията на град Сунгурларе	1000 лв.	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Непрекъснат мониторинг на качеството на атмосферния въздух
		Провеждане на инф. кампания сред населението за приноса на въздушната към замърсяването на атмосферния въздух в приземния въздушен слой.	Прогнозно 500 лв. на кампания	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Брой проведени кампании
		Системно през цялата година машинно миене на основната улична мрежа на града.	0,20лв./кв.м - прогнозно	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	брой и кв.м измити улици
		Ремонт, обновяване и повишаване на енергийната ефективност на обществени и частни сгради.	Съгласно проекти (прогнозна	Общински бюджет, Европейски фондове	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Бр. реновирани/санирани

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

			единична цена от 115лв/кв.м)				сгради
2	Води и водни обекти	Ежегодно възлагане на машинно и ръчно почистване на речни корита, дерета и отводнителни канали	Съгласно проект	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Кв.м почиствена площ
		Периодично изследване качеството на водата на включените в регистъра местни водоизточници	-	Общински бюджет	2021-2028г.	РЗИ-Бургас, Община Сунгурларе	Протоколи от измерване
		Контрол на влиянието на промишлени източници върху водите	-	Държавни източници	2021-2028	РИОСВ, Община Сунгурларе	Протоколи от измерване
		Контрол за замърсяването на водите от селското стопанство	-	Държавни източници	2021-2028	РИОСВ, Община Сунгурларе	Протоколи от измерване
		Преглед на санитарно-охранителните зони на основните водоизточници.	-	Общински бюджет, Структурни фондове на ЕС	Постоянен	ВиК –Бургас, Община Сунгурларе	Състояние на СОЗ
		Контрол на състоянието на всички язовири на територията на община Сунгурларе	-	Общински бюджет	Постоянен	БД, Община Сунгурларе,	Безопасно състояние на язовирите от наводнения
3	Опазване на качеството на земите и почвите	Възстановяване на почвеното плодородие на установени нарушени терени; почистване и	Съгласно проект /прогнозна	Общински бюджет, МОСВ, МЗХ	Постоянен	Община Сунгурларе, ДГС	кв.м почистени и рекултивиран

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

		рекултивация на нарушени терени.	стойност 30 000 лв./			„Сунгурларе“	и площи
		Съдействие при планиране и реализиране на мероприятия за борба с почвената ерозия и замърсяване на почвите.	Съгласно проект	Общински бюджет, Структурни фондове на ЕС	Постоянен	Община Сунгурларе, РИОСВ, МОСВ	-
4	Предотвратяване на риска от замърсяване с отпадъци	Идентифициране, описване и почистване на всички ключови места, където е възможно локално замърсяване с отпадъци.	Служебен ангажимент на община Сунгурларе	Общински бюджет	Постоянен	Община Сунгурларе	кв.м. почистени терени и площи
		Увеличаване броя на контейнерите за общ битов отпадък	Служебен ангажимент на община Сунгурларе	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	бр. закупени контейнери
		Увеличаване броя на служебните лица, имащи статут на контролни органи и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения.	-	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	бр. назначени служители
		Оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци, чрез разместване на съдовете, добавяне на нови, увеличаване на точките и др.	Служебен ангажимент на община Сунгурларе	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	бр. добавени нови контейнери
		Организиране на кампании и конкурси с цел популяризиране и насърчаване на населението към разделното събиране и изхвърляне	Прогнозно 1000 лв. на кампания	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Бр. проведени кампани

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

		на отпадъци.					
		Ежегодно оптимизиране на граfiците и схеми за събирането и транспортирането на отпадъци.	Служебен ангажимент на община Сунгурларе	-	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Съставени граfiци
		Ежегодна подмяна на амортизираните съдове за събиране на ТБО	Служебен ангажимент на община Сунгурларе	Общински бюджет	Постоянен	Община Сунгурларе	Бр. подменени съдове за ТБО
5	Поддържане на зелените площи	Благоустрояване и озеленяване на карйпътни и пространства в жил. квартали и редовни мероприятия по поддържане и развитие на зелената система на населените места.	съгласно проект и при прогнозна стойност 1120лв/дка	Общински бюджет, Европейски фондове	Постоянен	Община Сунгурларе	кв.м озеленени площи
		Поддържане на съществуващите зелени площи и изграждане на нови паркове и градини	Съгласно проект	Общински бюджет,	Постоянен	Община Сунгурларе	кв.м метра озеленени площи
		Ежегодна оценка на състоянието на дърветата по главните улици и градини с голяма посещаемост от граждани	-	Общински бюджет,	Постоянен	Община Сунгурларе	Изготвени оценки, бр. дървета
		Изграждане на (изцяло или частично) на поне един парк.	Съгласно инвестиционен проект	Общински бюджет, ОПРР	2021-2028г.	Община Сунгурларе	кв.м по видове площи и тип на строителство

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

							то
ПРИОРИТЕТ №2 - ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА ИНФРАСТРУКТУРАТА, СВЪРЗАНА С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА							
		Рехабилитация и реконструкция на улична мрежа с цел снижаване на праховите емисии	Служебен ангажимет на община Сунгурларе	Общински бюджет, Европейски фондове	2021-2028г.	Община Сунгурларе	кв.м по видове площи и тип на строителството
		Ускорена рехабилитация на	Служебен	Общински бюджет,	2021-2028г.	Община	кв.м по

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

	Подобряване КАВ	улични настилки и тротоари на територията на град Сунгурларе и в населени места на територията на общината	ангажимет на община Сунгурларе	Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури		Сунгурларе	видове площи и тип на строителството. СГК на ФПЧ ₁₀
		Изграждане на велоалеи	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	2021-2028г.	Община Сунгурларе	бр. изградени велоалеи, кв. м. изградени велоалеи
2	Екологосъобразно управление на отпадъците	Изпълнение на мерките, заложен в Общинската програма за управление на отпадъците 2021-2028г.;	Съгласно стойности в програмата	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Ежегоден отчет на изпълнение към програмата

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

		Изпълнение на инвестиционни мерки в ОПУО	Съгласно инвестиционен проект	Общински бюджет, ОПОС г.	2021-2028г.	Община Сунгурларе	
		Закупуване на нова техника за сметосъбиране на ТБО.	Служебен ангажимент на община Сунгурларе	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Бр. закупена техника, вид на закупена техника
		Въвеждане на мобилни центрове/ площадки за безвъзмездно предване на разделно събрани отпадъци от домакинства.	Съгласно инвестиционен проект	Европейски фондове и други международни и национални финансиращи структури	2021-2028г.	Община Сунгурларе	
3	Водопроводна и канализационна мрежа. „Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места“	Ремонт на водопроводи	Отговорност на община Сунгурларе и ВиК	Общински бюджет	постоянен	Община Сунгурларе , ВиК	Намаляване загубите при доставка на питейна вода
		Реализиране на проект за рехабилитация на водоснабдителната и доизграждане на канализационната мрежа с изграждане на ПСОВ за гр. Сунгурларе	Съгласно инвестиционен проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални финансиращи	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Рехабилитира на водоснабдителна мрежа и изградени канализационна мрежа и ПСОВ в гр. Сунгурларе

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

			структури			
	Осигуряване на отвеждане и подходящо пречистване на отпадъчни води от населени места с под 2000 е.ж., вкл. изграждане на подходяща канализационна система, ПСОВ.	Съгласно инвестиционен проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Кв.м. изградена канализационна мрежа
	Изграждане на канализационна мрежа и ПСОВ в с. Съединение	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове и други международни и национални	2021-2028	Община Сунгурларе	Кв. м изградена канализационна мрежа и ПСОВ
	Ремонт на амортизирани участъци от канализационната мрежа	Отговорност на община Сунгурларе и ВиК	Общински бюджет, Европейски фондове	2021-2028	Община Сунгурларе	Повишена ефективност на отвеждане на отпадни води
	Поетапна подмяна на водопроводна мрежа в гр. Сунгурларе и в населени места на общината	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове	2021-2028 г.	Община Сунгурларе	кв.м подменена водопроводна мрежа
	Реализация на „Проект – „Изграждане на битова канализационна мрежа в югозападната част на гр.Сунгурларе, общ.Сунгурларе, обл.Бургас по ул. „Шишманово“ от ОК68 до ОК 65, ул. „М.Палаузов“ от ОК 70 до ОК 71, ул. „Стидово“ от ОК 75 до ОК 76, ул. „Черен дъб“ от ОК131 до ОК199, ул. „Дунав“ от ОК137 до ОК 138, ул. „Нейковска“ от ОК67 до ОК 199, ул. „В.Коларов“ от ОК66 до ОК136 и от ОК65 до ОК134, ул. „Ст.Димитров“ от ОК64 до ОК 132, ул. „Пролетарска“ от ОК133 до ОК142, ул. „Крайречна“ от	Съгласно Проект	Общински бюджет, ОПОС	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Кв.м. изградена канализация мрежа

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

		ОК142 до ОК140“					
4	Опазване на биоразнообразието	Осигуряване на възможности за подаване на сигнали от граждани, свързани с нарушения на защитените зони, сигнали за бедстващи животни и птици на територията на общината, както и за подаване на предложения за развитието и опазването на биоразнообразието.	Съгласно проект	Общински бюджет, Европейски фондове	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Бр. сигнали, подадени по електронен път или др. възможен начин
		Изготвяне на годишни справки за издадените разрешителни за добив на лечебни растения	Служебен ангажимент на община Сунгурларе	-	Ежегодно	Община Сунгурларе	бр. справки

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

ПРИОРИТЕТ №3 - ПОВИШАВАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ И ОБЩЕСТВЕНАТА АНГАЖИРАНОСТ В ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА.							
1	Повишаване на институционалния капацитет на общината;	Създаване и поддържане на информационна система и база данни за състоянието на компонентите на околната среда	-	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	Създадена информационна система
		Обучение и повишаване на капацитета на служителите на общинска администрация за прилагане на екологичното законодателство	Прогнозна стойност 2000 лв	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	бр. обучения
		Своевременна актуализация и допълване на общинските наредби и програми с отношение към опазване на околната среда	-	Общински бюджет	2021-2028г.	Община Сунгурларе	актуализирани общински наредби и програми
2	Повишаване на обществената информираност и ангажираност.	Създаване на електронен бюлетин на интернет страницата на общината и информационни табла с актуална информация за състоянието на околната среда.	-	Общински бюджет	2018-2027г.	Община Сунгурларе, РИОСВ	създаден електронен бюлетин
		Провеждане на „Дни на екологията“ в гр. Сунгурларе и на други инициативи за отбелязване на световни и международни дни, свързани с опазването на околната среда.	Прогнозна стойност 15 000 лв.	Общински бюджет, спонсори	2021-2028г	Община Сунгурларе, РИОСВ, НПО	бр. проведени кампани
		Взаимодействие с НПО, действащи в областта на опазване на околната	Прогнозна стойност	Общински бюджет,	2021-2028г	Община Сунгурларе,	бр. организирани

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2021 - 2028

		среда, за засилване участието на населението в система за разделно събиране на отпадъци.	5 000 лв.			НПО	кампанни, осъществени дейности и др.
--	--	--	-----------	--	--	-----	--------------------------------------

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мониторинг, контрол, оценка и актуализация на общинската програма за опазване на околната среда

За да бъдат реализирани поставените с програмата задачи и постигнати заложените в нея цели е нужно предложените действия на Община Сунгурларе по опазване на околната среда да бъдат еднакво добре приети от Общинския съвет, общинското ръководство и съответните секторни специалисти. Изпълнението на конкретните мерки и дейности, които водят до постигане на планираните цели и действия, са задължение на общинска администрация.

В съответствие с изискванията на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда Кметът на Общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране. На това основание и във връзка с чл. 52, ал. 9 от ЗУО с настоящата програма се предлага отчетът да се изготвя и внася в Общинския съвет до 31 март всяка година заедно с информацията за изпълнението на Общинската програма за управление на отпадъците през предходната календарна година. Екземпляр от двата отчета се представя за информация и в РИОСВ Бургас.

Наблюдението и оценката на ОПООС ще се извършва с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението ѝ. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Наблюдението, както и изпълнението на програмата е отговорност на Кмета на Общината и отдел „Устройство на територията и екология“. В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява спазването на принципите за партньорство, публичност и прозрачност. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контрол по изпълнение на програмата

Контролът върху изпълнението на Общинската програма за опазване на околната среда се извършва от Общинския съвет на Община Сунгурларе. Кметът представя пред Общинския съвет всяка година отчет за изпълнението на програмата, който се предоставя и в РИОСВ-Бургас.

Актуализация на програмата

Настоящата програма за опазване на околната среда на община Сунгурларе е отворен документ и подлежи на усъвършенстване, допълване и актуализация. При настъпила

промяна в нормативната база или поради други причини се подготвя актуализация на програмата.

Подобна актуализация е необходима при съществена промяна в приоритетите на общината, съществени изменения в съществуващите условия, промяна в нормативната уредба по опазване на околната среда.

Информация на РИОСВ и обществеността за изпълнение на програмата

Програмата за опазване на околната среда е достъпен документ за компетентните органи (РИОСВ Бургас и МОСВ) и обществеността, чрез интернет страницата на община Сунгурларе, за да могат всички заинтересовани да имат достъп до него, включително да дават своите мнения и предложения.

СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ДОКУМЕНТИТЕ, ПРОУЧВАНИЯТА И Т.Н., ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА.

1. Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр. 91/25.09.2002г., посл. изм. и доп., ДВ бр.12/03.02.2017г.);
2. Закон за чистотата на атмосферния въздух (ДВ. бр. 45 от 28.05.1996г., посл. изм., и доп. ДВ бр. 12 от 03.02.2017г.);
3. Закон за управление на отпадъците /ЗУО/ (обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012г., изм. и доп. бр. 53 от 26 юни 2018г.)
4. Закон за водите /ЗВ/ (обн. ДВ, бр. 67 от 27.07.1999г. изм. и доп. бр.55 от 3 юли 2018г.)
5. Закон за почвите /зп/ (обн. ДВ, бр. 89 от 06.11.2007г., изм. ДВ, бр. 58 от 18 юли 2017г.)
6. Закон за лечебните растения /злр/ (Обн. ДВ, бр. 29 от 07.04.2000 г, изм. и доп. ДВ бр.96 от 1 декември 2017г.)
7. Закон за защитени територии /ззт/ (Обн. ДВ. бр. 133 от 11.11.1998г., изм. и доп. ДВ бр.96 от 1 декември 2017г.)
8. Закон за биологичното разнообразие /збр/ (Обн. ДВ. Бр.77 от 9.08.2002г., изм. и доп. ДВ бр. 76 от 19.09.2017г.);
9. Областна стратегия за развитие на област Бургас 2014-2020г.
10. Общински план за развитие 2014-2020г.
11. Доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ Бургас 2020 г.
12. Общинска програма за управление на отпадъците 2016-2020г.
13. Ст. Велев, Климатично райониране. В: География на България. Физическа и социално-икономическа география (ред.И.Копралев и др.), София, 2002
14. Климатичен справочник, РБ, БАН, томове I-V
15. План за управление речните басейни ПУРБ.
16. План за управление на риска от наводнения ПУРН на ИБРЗ 2016-2021г.
17. Доклади и анализи – РЗИ Бургас.